

Norrskens konferensen

LULEÅ 14-15 SEPTEMBER 2023

NORRSKEN

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

TORSDAG 14 SEPTEMBER

- **Parallel Seminarier 1 (11:30-12:30)**

Session A.....	1
Session B.....	5
Session C.....	9

- **Parallel Seminarier 2 (13:30-14:30)**

Session D	13
Session E	18
Session F	23

- **Parallel Seminarier 3 (15:15-16:15)**

Session G	28
Session H	33
Session I	38

- **Posterpresentationer (14:40-15:15)**

Poster session 1A/1B	43
----------------------------	----

FREDAG 15 SEPTEMBER

- **Gemensamma föreläsningar (8:30-9:30)** 62

Gemensamma föreläsningar (12:05-12:30)	84
--	----

- **Posterpresentationer 2A/2B (14:40-15:15)**

Poster session 2A/1B.....	66
---------------------------	----

Parallel Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION A (SAL: LILLA SALEN)

Christoffer Odensten, Överläkare, doktorand

Kirurgkliniken Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Ulf Gunnarsson, Jeaneth Johansson, Pia Näsvall

Abstrakt nr: 64

PARASTOMALT BRÄCK PÅVERKAR INTE KOSTNADEN FÖR KOLOSTOMIVÅRD UNDER FÖRSTA ÅRET

Bakgrund: Parastomalt bräck (PSB) är en vanlig komplikation, efter anläggandet av en änd-kolostomi. Prevalensen är ungefär 50%. Lite är känt hur PSB påverkar kostanden för kolostomivården.

Syfte: Hypotesen i denna studie är att PSB ökar kostnaden för kolostomivård jämfört med att inte ha ett PSB

Metod: Två grupper med (N=61) och utan (N=147) PSB har jämförts med avseende på kostnader för stomiprodkter och besök hos stomisköterska. Populationen har hämtats från en stor randomiserad multicenterstudie som har studerat nyttan av profylaktiskt nät kring en kolostomi eller inte. Data har korslänkats med data från det nationella läkemedelsregistret där alla stomihjälpmmedel registreras, ett år efter kirugi.

Resultat: De bågge grupperna hade likande demografiska data. Inga skillnader i kostnader observerades (PSB 2668.3 EUR jämfört med inget PSB 2724.5 EUR p=0.938) och inte heller några skillnader i besöksfrekvens hos stomisköterska sågs.

Diskussion: Andra faktorer än PSB kan vara viktigare när det gäller kostnader för stomvård så som lokala riktlinjer, upphandling, reklam till stomisköterskor och patienter. Den enskilda stomisköterskan förskriver hjälpmmedel för ett antal miljoner SEK per år, inga nationella riktlinjer finns när det gäller vare sig reklam eller förskrivning.

Slutsats: PSB verkar inte påverka kostnaden för stomihjälpmmedel och inte heller antalet besök hos stomisköterska.

Parallel Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION A (SAL: LILLA SALEN)

David Thalén, ST-läkare

Kirurgcentrum Södra Lappland, Lycksele Lasarett, Region Västerbotten

Medförfattare: Jeff Wennerlund, Urban Hellman, Magnus Sundbom, Karin Strigård, Ulf Gunnarsson

Abstrakt nr: 50

LEAGUE: LONG-TERM EFFECTS ON THE ABDOMINAL WALL AFTER GASTRIC BYPASS-SURGERY, UMEÅ-UPPSALA EVALUATION PROJECT

Bakgrund: Övervikt utgör ett stort folkhälsoproblem med omfattande sekundära effekter på organ-system som leder till både försämrad livskvalitet och överlevnad. Kirurgisk behandling med gastric bypass är en vedertagen Metod: för att uppnå långvarig viktnedgång och remission av diabetes typ 2, hypertoni och hyperlipidemi. Förändringar i kroppskonstitution och muskelmassa är studerat, men kunskap om hur bukväggens funktion och muskelstyrka förändras saknas. En viktig komponent för bindvävens uppbyggnad är hyaluronan, som bland annat ger förutsättningar för remoduleringen av extracellulära matrix. Hyaluronan har anti- och proinflammatoriska egenskaper beroende på dess storlek och är en viktig komponent i fibrosutvecklingen vid kronisk inflammation. Hur den överviktsrelaterade kroniska inflammationen i fettväven påverkar bindvävsmetabolismen är inte studerat.

Syfte: Att undersöka hyaluronan och associerade biomarkörer i serum i relation till ursprunglig övervikt och följande viktnedgång under de 3 första åren efter gastric bypass.

Frågeställningar: Är koncentrationen av hyaluronan och associerade biomarkörer viktberoende och hur förändras de vid viktnedgång?

Metod: Koncentrationsbestämning av hyaluronan och associerade biomarkörer i serumprover med ELISA från 96 patienter i Region Västerbotten och Region Uppsala som genomgått gastric bypass som samlats in preoperativt, på operationsdagen samt 1, 3, 6, 12, 24 och 36 månader postoperativt.

Resultat: Aktuell data med biomarkörer, vikt och viktnedgång fram till och med 6-månaderskontrollerna kommer att redovisas.

Diskussion: Då det saknas studier avseende bindvävsmetabolism och dess påverkan av viktnedgång efter överviktskirugi fyller denna forskning en viktig kunskapslucka och öppnar upp för framtida forskning inom bukväggsbiologi.

Slutsats: Trots att överviktskirugi i dagens sjukvård är en vanlig åtgärd finns det en stor kunskapslucka gällande dess sekundära effekter på bukväggens funktion och styrka.

Parallel Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION A (SAL: LILLA SALEN)

Johan Nyman, ST-läkare, doktorand

Kirurgkliniken Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Kristoffer Huss, Lennart Flygare, Karin Strigård

Abstrakt nr: 43

BILDDIAGNOSTISKA METOD: ER FÖR PREDIKTION AV PARASTOMALT BRÄCK

Bakgrund: Parastomalt bräck (PSB), ett bräck vid en tarmstomi, drabbar ca hälften av stomiopererade patienter inom ett par år. Detta kan medföra stort lidande såsom omläggningsproblem samt orsaka en livshotande situation om tarmen kläms fast i bräcket. Faktorer som tros öka risken för PSB är högt body mass index (BMI), storleken på själva stomiöppningen, rökning och kvinnligt kön. Stomier brukar anläggas genom den raka bukmuskeln (RM). Huruvida tjockleken av RM påverkar risken att utveckla PSB är okänt.

Syfte: Att undersöka huruvida bukväggens anatomiska egenskaper påverkar risken för PSB.

Frågeställningar: Ger en tunnare RM ökad risk för PSB? Har patienter som utvecklar PSB mer uttalad bukväggsatrofi än patienter som inte utvecklar PSB?

Metod: Retrospektiv kohortstudie med data från Svenska Kolorektalcancerregistret samt radiologiska bukväggsmätningar. Ur registret identifieras rektalcanceropererade patienter från Västerbotten och Norrbotten. Patienter opererade med tumörresektion och permanent kolostomi 2005-2017 inkluderas. Dessa patienter genomgår rutinmässigt skikträntgenundersökning (CT) av buken före och ca ett år postoperativt. Fall där CT-bilder saknas exkluderas. Radiolog granskade postoperativa bilderna och bedömer förekomst av PSB, var i muskeln stomin är belägen samt mäter tjockleken av RM i nivå med stomin. Därefter mäts på de preoperativa bilderna i samma nivå som stomin var belägen på de postoperativa bilderna tjockleken av RM. Multivariat logistisk regressionsanalys av mätdata tillsammans med BMI, kön och ålder; respektive t-test alt. Mann Whitney U-test.

Resultat: Av de planerade 200 patienterna är 151 inkluderade. Preliminär analys visar att enbart BMI och inte tjockleken av RM, kön eller ålder påverkar risken för PSB. Av de 151 patienterna hade 20 % utvecklat PSB efter ett år. Fullständiga data av patienterna samt analyser avseende atrofi kommer att redovisats.

Diskussion: Preliminärt verkar inte RM-tjocklek påverka risk för PSB. Framöver planeras en studie där artificiell intelligens testas avseende förmåga att utifrån preoperativa CT-bilder prediktera utveckling av PSB, samt en studie där RM-tjocklek i relation till risken för bräck på platsen för en tidigare temporär stomi undersöks. Framtida forskning kring bukväggens egenskaper i förhållande till förekomst av PSB bör inkludera histologiska analyser.

Slutsats: Preliminärt ses i denna studie inget stöd för att RM-tjocklek påverkar risken för PSB.

Parallella Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION A (SAL: LILLA SALEN)

Mattias Andersson, Kärlkirurg

Kirurgkliniken Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Håkan Roos, Charlotte Sandström, Otto Stackelberg, Robert Lundqvist, Joakim Nordanstig, Magnus Jonsson, Joy Roy, Magnus Jonsson, Rebecka Hultgren

Abstrakt nr: 60

STRUCTURED CT ANALYSIS CAN IDENTIFY THE MAJORITY OF PATIENTS AT RISK OF POST-EVAR RUPTURE

Bakgrund: EndoVascular Aortic Repair (EVAR) är en minimalinvasiv behandlingsmetod för bukaortaaneurysm med bättre korttidsresultat än öppen kirurgi. Överlevnadsvinsten förloras dock över tid, delvis på grund av aneurysmruptur efter behandling, trots att man följer patienter med årlig CT efter EVAR.

Syfte: Att identifiera mekanismerna och tidiga varningstecken till post-EVAR

Frågeställningar: Vilka är mekanismerna vid post-EVAR ruptur? Kan varningstecken till post-EVAR ruptur detekteras med ett strukturerat protokoll för granskning av uppföljnings-CT? Vilken är incidensen och mortalitet av post-EVAR ruptur?

Metod: Retrospektiv multicenterstudie: Patienter opererade med EVAR vid fem svenska sjukhus från 2008-2018 identifierades i Swedvasc (svenska kärlregistret). Data kompletterades med journalgenomgång. Primär endpoint var post-EVAR ruptur. Hos patienter med post-EVAR ruptur granskades uppföljande CT samt CT vid ruptur med ett strukturerat protokoll för att bestämma rupturmekanismen och identifiera varningstecken.

Resultat: Hos 1 805 patienter behandlade med EVAR fann vi 45 post-EVAR rupturer hos 43 patienter. Den kumulativa incidensen var 2.5% under en medeluppföljningstid på 5.2 år. Incidence rate var 4.5/1 000 person/år. Mediantid till post-EVAR rupture var 4.1 år. Ytterligare sex fall av post-EVAR ruptur hos fem patienter utanför huvudkohorten inträffade under studietiden. Dessa inkluderades i analysen av rupturmekanismer och prekursorer. Rupturmekanismen var typ IA hos 20 av 51 fall (39%), IB hos 20 av 51 (39%) och IIIA/B hos 11 av 51 (22%). Varningstecken hade noterats vid CT-uppföljning före post-EVAR ruptur hos 16 av 51 (31%). Retrospektivt, med användning av ett strukturerade protokoll, kunde sådana identifieras hos 43 av 51 (84%). Totala 30-dagarsmortaliteten vid post-EVAR ruptur var 47% (24/51) och hos de som behandlades 21% (7/33).

Diskussion: I guidelines läggs fokus på typ IA-problem som orsak till post-EVAR ruptur. Minskad uppföljning eller uppföljning med ULJ föreslås, då CT-uppföljning ej visats minska risken för post-EVAR ruptur. I denna studie sågs att typ IB- och III-problem är vanligare, och att man kan detektera varningstecken på CT, möjliggörande förebyggande behandling. Detta kan minska risken för post-EVAR ruptur.

Slutsats: Mortaliteten vid post-EVAR ruptur är hög. Varningstecken till post-EVAR ruptur är underdiagnostiserade men identifierbara om ett strukturerat protokoll för granskning av uppföljnings-CT används.

Parallella Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION B (SAL: VIP RUM)

Benno Krachler, doktor

Livsstilsmedicin Österåsen, Region Västernorrland

Medförfattare: Anja Englund, Johan Nilsson

Abstrakt nr: 16

THE BEHAVIOR CHANGE TECHNIQUE (BCT)-PROFILE OF A MULTIMODAL LIFESTYLE INTERVENTION: A CASE STUDY

Background: To meet the increased prevalence of lifestyle-related diseases, effective behavior change interventions (BCIs) are essential. Understanding the parts of a complex intervention that may contribute to the effect of change also requires an agreed definition to report the content so that it is possible to replicate the effective parts. The BCT-taxonomy, BCTTv1, was developed by Michie et al. for identification of BCIs in terms of their smallest active ingredients, i.e., behavior change techniques (BCTs).

Aim: Identify BCTs employed during 5-week intensive multimodal LM-interventions at a Swedish clinic for Lifestyle Medicine. Assess the hypothesis that BCTs with an informative nature decrease along the treatment course.

Methods: One trained coder applied the BCTTv1 to all mandatory parts of the BCI. Except for group meetings and private meetings, which were coded based on treatment manuals and interviews with health professionals, all activities were coded based on real-life observations. To further characterize the intervention, we assessed the relative importance of various BCTs in terms of both exposure time and target lifestyle chapter.

Results: 246 independent intervention-components were evaluated. Nineteen of the twenty-two most commonly used BCTs could be identified. All intervention components exposed patients to at least one BCT. Numbers of BCTs with informative nature decreased along the course of the treatment phases but no significant trend could be confirmed. BCTs 8.1 Behavioral practice/rehearsal (140 hours), 4.1 Instruction on how to perform the behavior (113 hours) and 6.1 Demonstration of the behavior (72 hours) were the most common BCTs used in terms of exposure time.

Conclusions: This study demonstrates the use of BCTTv1 to identify BCTs by real life observation of BCIs, assessment of exposure time and target lifestyle chapter. Our hypothesis of decreasing exposure to informative BCTs along the course of the treatment was not confirmed.

Parallella Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION B (SAL: VIP RUM)

Louise Öhlund, MD, PhD

Psykiatrin Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Michael Ott, Ursula Werneke, PgDip (LSHTM), FRCPsych

Abstrakt nr: 79

RESTARTED LITHIUM TREATMENT AFTER DISCONTINUATION – DOES LITHIUM MAINTAIN ITS EFFECTIVENESS?

Introduction: Bipolar disorder is a psychiatric disorder characterized by episodic shifts in mood. For more than 50 years, lithium has been a first-line mood stabilising treatment. Lithium discontinuation is common and may lead to serious deterioration of illness. Case reports and case series have reported on lithium discontinuation-induced refractoriness. Further, it has been postulated that patients who discontinue lithium do not respond as well or at all when lithium once is reinstated.

Objectives: To compare efficacy of lithium treatment in patients with bipolar disorder (BD) or schizoaffective disorder (SZD), who discontinued and then reinstated lithium treatment.

Research question: Is lithium equally effective as mood stabiliser when stopping and then resuming treatment?

Method: Mirror-image study, examining hospital utilisation within first compared to second lithium treatment period. This study is part of LiSIE, a retrospective cohort study of 1564 patients with BD or SZD in the region of Norrbotten. In LiSIE we examine effects and side-effects of lithium as compared to other mood stabilisers. For this study, each lithium treatment period is set to at least one year of treatment. To compare intra-individual first and second lithium treatment period, medical records will be systematically abstracted to obtain information regarding hospital utilisation in terms of number, type and length of hospital admissions.

Preliminary results: Of 872 patients treated with lithium, 467 discontinued lithium at some point during the study period. Of these, approximately 115 had been treated with lithium for at least one year, then discontinued, reinstated and were subsequently treated with lithium for at least another year. Adjusted for duration of lithium treatment, there was no significant difference in mean number of admissions/patient/year between first and second lithium treatment period ($p = 0.683$).

Conclusion: Based on these preliminary results, lithium appears to retain its stabilizing effect even when treatment is resumed.

Parallel Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION B (SAL: VIP RUM)

John Näsling, Leg. psykolog, doktorand

Region Norrbotten

Medförfattare: Jessica K-Ljungberg, Elisabeth Åström, Lars Jacobsson

Abstrakt nr: 76

TRANSDIAGNOSTISK ENSESSIONSBEHANDLING I PRIMÄRVÅRDEN

Bakgrund: Projektet syftar till att ta fram och utvärdera en mycket koncentrerad psykologisk behandling som snabbt kan ge symtomlindring för patienter med psykisk ohälsa inom primärvården. Patienter får idag ofta vänta länge på kvalitativ, psykologisk behandling, trots att deras problematik många gånger är behandlingsbar. Sveriges Kommuner och Regioner (2022) uppger att 30% av patienterna i primärvården har någon form av psykisk ohälsa. Då psykiska besvär dessutom har ökat i många grupper i.o.m. följdeffekterna av COVID-19 (Folkhälsomyndigheten, 2021) är behovet av effektiva verktyg inom primärvården större än någonsin. De behandlingsprogram som är tillgängliga idag är emellertid generellt anpassade till specifika diagnoser. Detta gör det svårt att på enskilda hälsocentraler samla patienter i grupper utan lång väntetid då gruppen patienter med psykisk ohälsa är mycket heterogen. Transdiagnostiska behandlingar, det vill säga behandlingar som kan hjälpa patienter med olika problematik samtidigt, kan exempelvis vara mycket effektiva för att behandla patologiskt grubblande (Nolen-Hoeksema, 1991) och överdriven känslighet för kroppsliga sensationer (McHugh & Kneeland, 2019; Naragon-Gainey, 2010; Olatunji & Wolitzky-Taylor, 2009) är exempelvis effektivt vid både depression och ångestsyndrom såväl som vid substansmissbruk. De få gruppbehandlingar som hittills tagits fram för att samtidigt kunna hjälpa patienter med olika problematik (se exempelvis: Barlow, 2013; Sakiris & Berle, 2019), är å sin sida alltför omfattande och långdragna för att vara lämpliga för patienter med lätta till måttliga besvär, alltså primärvårdens patienter. Många diagnosspecifika behandlingar har emellertid framgångsrikt kokats ned och förfinats till att kunna administreras med god effekt under ett enda behandlingstillfälle (Zlomke, K., & Davis, T. E., 2008; Ollendick, T. H., & Davis, T. E., 2013). Att ta samma kliv framåt med transdiagnostisk behandling är projektets grundidé. Behandlingen prövas för närvarande i en randomiserad klinisk studie i primärvården Luleå. Behandlingens effekt på ångest-, depressions- och stresssymptom undersöks samt effekten på de transdiagnostiska faktorer behandlingen riktats mot.

Preliminära Resultat: presenteras och diskuteras.

Parallel Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION B (SAL: VIP RUM)

Ingrid Lieber, ST-läkare

Vuxenpsykiatrin Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Christina Van Der Feltz-Cornelis, Salman Razvi, Andrew Moriarty, Scott Wilkes, Michael Ott, Julie Mannchen, Mats Eliasson, Ursula Werneke

Abstrakt nr: 53

BEHANDLING AV SUBKLINISK HYPOTYREOS HOS INDIVIDER MED OCH UTAN AFFEKTIV SJUKDOM ELLER ÅNGEST

Bakgrund: Subklinisk hypotyreos är vanligt med en prevalens mellan 4 - 20%. Symtomen är dock ofta ospecifika, men kan ha stor påverkan på hälsan och leda till upprepade kontakter med vården. Idag vet vi inte hur väl substitutions-behandling med sköldkörtelhormon fungerar vid subklinisk hypotyreos. Dagens riktlinjer baseras på svag evidens och har en nedsatt följsamhet i kliniken.

Syfte: Syftet med denna Delphi-studie var att undersöka samsynen i olika specialiteter och länder kring diagnostik och behandling av subklinisk hypotyreos.

Frågeställningar: Vi undersökte totalt 26 påståenden om klinisk praxis för diagnostik och behandling av subklinisk hypotyreos.

Metod: Vi genomförde en modifierad Delphi-studie i 3 rundor, 88% av 60 specialistläkare inom 3 olika specialiteter (allmänmedicin, endokrinologi/internmedicin, psykiatri) i två länder besvarade en webbenkät anonymt. Samsyn antogs om $\geq 75\%$ av svarande höll med om, eller motsatte sig, ett påstående. Vid sub-analys jämfördes samsyn inom länder och specialitet.

Resultat: Samsyn nåddes kring 5 av 26 påståenden: (a) upprepade laboratorietester behövs för att diagnostisera subklinisk hypotyreos, (b) test fr antikroppar borde vanligen tas, och (c och d) antikroppstest skulle stärka indikationen för sköldkörtelhormon-substitution hos både individer med och utan affektiv sjukdom eller ångest. Deltagarna motsatte sig (e) att ett TSH värde på ≥ 20 mIU/L krävs för att starta behandling med sköldkörtelhormon-substitution.

Diskussion/Slutsats: Inställningen skiljer sig åt i hur man bäst ska diagnostisera och behandla subklinisk hypotyreos. Ett tröskelvärde på TSH ≥ 20 mIU/L för start av behandling med sköldkörtelhormon, som tidigare föreslagits i en riktlinje, ansågs vara för högt. Då evidensen för diagnos och behandling är begränsade, borde framtida riktlinjer ta hänsyn till attityden hos kliniker från olika specialiteter för att på så sätt öka den kliniska acceptansen.

Parallel Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION C (SAL: VÄRLDSARVET)

Linnea Körlof, Doktorand

Institutionen för hälsa, lärande och teknik, Luleå universitet

Medförfattare: Anneli Nyman, Ellinor Larsson och Gunilla Isaksson

Abstrakt nr: 86

HÄLSONÄTET- UTVECKLING OCH PRÖVNING AV EN NY DIGITAL ARBETSTERAPEUTISK GRUPPINTERVENTION SOM STÖDJER SOCIAL DELAKTIGHET FÖR ÄLDRE PERSONER

Bakgrund: Det finns ett stort behov av att ta fram nya interventioner i arbetsterapi utifrån omställningen till en nära vård där vi behöver värna om och effektivisera befintliga arbetsterapiresurser, arbeta hälsofrämjande och tillvarata digitaliseringens möjligheter. Utifrån de demografiska utmaningarna med en allt mer åldrande befolkning är det en angelägen patientgrupp där ensamhet och ofrillig isolering är en global och samhällelig utmaning för folkhälsan. I mitt doktorandprojekt utvecklas och prövas därför Hälsonätet – en ny digital arbetsterapeutisk gruppintervention som stödjer äldre personers sociala delaktighet.

Syfte: Utveckla, pröva och utvärdera genomförbarheten av en ny digital hälsofrämjande gruppintervention i arbetsterapi för att stödja social delaktighet hos äldre personer.

Frågeställningar: -Hur fungerar interventionen avseende innehåll och leverans?
-Hur upplever de äldre personerna interventionsprocessen och vilka potentiella resultat kan identifieras?
-Hur är acceptansen, följsamheten och värdet av interventionen utifrån de äldre personernas perspektiv?
-Hur upplever de äldre personerna betydelsen av interventionen för deras möjligheter att utveckla och upprätthålla strategier för social delaktighet?

Metod: Studie 1: Systematisk litteraturöversikt av kvalitativa studier som beskriver vilka strategier: äldre personer själva använder för att bibehålla och stödja sin sociala delaktighet.

Studie 2: Deskriptiv fallstudie där Hälsonätet studerades i liten skala i en kommun med flera olika kvalitativa och kvantitativa datainsamlingsmetoder för att utveckla och pröva genomförbarheten.

Studie 3: Genomförbarhetsstudie med multipel fallmetodik där Hälsonätet testas i större skala i 3-4 kommuner i Norrbotten under våren 2024 och studeras med flera olika kvalitativa och kvantitativa datainsamlingsmetoder för att utveckla och pröva interventionens genomförbarhet.

Studie 4: Fokusgrupper med de arbetsterapeuter som testat att leverera Hälsonätet samt med samhällsaktörer från de kommuner där interventionen testats som kan ha betydelse för Hälsonätets framtida genomförande och överförbarhet inom olika verksamheter.

Preliminära resultat: Äldre personer använder inåtriktade och utåtriktade strategier för att bibehålla och stödja social delaktighet. Hälsonätet är en genomförbar intervention avseende leverans, acceptans, följsamhet och värde för deltagarna.

Diskussion/slutsats: Hälsonätets innehåll behöver utvecklas vidare inför studie 3.

Parallella Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION C (SAL: VÄRLDSARVET)

Mante Hedman, Distriktsläkare

Storumans sjukstuga, Region Västerbotten

Medförfattare: Margareta Brännström, Malin Sjöström, Patrik Wennberg

Abstrakt nr: 40

DOCTORS' EXPERIENCES OF PROVIDING CARE IN RURAL COMMUNITY HOSPITALS IN NORTHERN SWEDEN

Background: Rural community hospitals are small hospitals in sparsely populated areas in northern Sweden, typically far from nearest general hospital. Patients with different medical conditions covering many vocational areas of clinical practice are admitted and cared for by their local general practitioners (GPs), also providing local primary care. Patients hospitalised in community hospitals are older than those referred to larger hospitals, and common conditions include exacerbation of chronic diseases, infections, rehabilitation after surgery, and palliative care. These patient groups are elsewhere hospitalised in general hospitals and treated by hospital specialist doctors.

Aims: To describe rural GPs' experiences of providing care in rural community hospitals in northern Sweden.

Methods: A semi-structured qualitative interview study with 15 general practitioners working in 8 different rural community hospitals. Transcribed interviews are being analysed according to qualitative content analysis using an inductive approach.

Results: Preliminary findings include identification of two themes: 'the community hospital being the hub in the patient's health care pathway' and 'the rural GP offering person-centred care far from hospital'. The rural community hospital was described as an interface between different providers of health care, providing local service and a feeling of safety to the rural community. The hospital ward was proposed to maintain an intermediate level of hospital care suitable, in particular for elderly patients with multimorbidity. The participants talked about problems in their rural working conditions, including understaffing, difficulties in participating in continuing education, and at times a central management lacking the experience and understanding of rural health care. This was balanced by a high job satisfaction, a perception of being "a real doctor", and that the holistic generalist perspective is an advantage in the care of elderly inpatients.

Preliminary conclusion: Rural GPs perceive that their community hospitals have unique qualifications to provide person-centred hospital care based on close cooperation with other health care providers and a holistic patient perspective.

Parallella Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION C (SAL: VÄRLDSARVET)

Malin Eneslått, Leg. sjuksköterska, medicine doktor
Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Lena Kroik, Carol Tishelman, Krister Stoor, Anette Liljegren-Edin
Abstrakt nr: 55

VALUES AND PREFERENCES FOR FUTURE END-OF-LIFE CARE AMONG THE INDIGENOUS SÁMI

Introduction: Research with Indigenous peoples internationally indicates the importance of socio-cultural contexts for end-of-life (EoL) preferences. However, knowledge about values and preferences for future EoL care among the Indigenous Sámi is limited.

Aim: We investigated if and how a Swedish adaptation of the English-language GoWish cards, DöBra cards, supports reflection and discussion of values and preferences for future EoL care among Sámi.

Methods: This qualitative study is based on interviews with 31 self-defined Sámi adults who used DöBra cards at four events targeting the Sámi population. Using directed content analysis, we examined aspects of interviews addressing Sámi-specific and Sámi-relevant motivations for choices. Data about individuals' card rankings were compiled on group level to examine variation in choices.

Findings: All 37 pre-formulated card statements were ranked as a top 10 priority by at least one person. The cards most frequently ranked in the top 10 were a wild card used to formulate an individual preference and thus not representing the same statement, and the pre-formulated card 'to have those I am close to around me'. Reactions to interviews varied, with some participants commenting on the taboo-laden nature of discussing EoL issues, although many commented positively about EoL conversations in general, and the benefit of using the DöBra cards in particular. We categorised reasoning about Sámi-specific and Sámi-relevant values and preferences under the themes: Attributes of contemporary Sámi culture, Spirituality, Setting for death, Maintaining identity, Preferences related to death, Dying and EoL care and After death.

Discussion: Preferences to be able to speak or hear Sámi languages when nearing death were relatively frequent in this sample, although only one person expressed a wish to have the card deck translated to a Sámi language. This suggests a symbolic importance of Sámi languages, rather than being favoured languages for communication. The desire to die outdoors, mentioned in our data by several participants, seems relatively unique in the literature and merits further research.

Conclusions: The DöBra cards were found to be easy-to-use, understandable and a flexible tool for initiating and supporting conversations about EoL values and preferences. The open formulations of cards, with wild cards, enable discussions about individual values and preferences, with potential to reflect life as a Sámi in Sweden.

Parallel Seminarier 1

Torsdagen den 14 september kl. 11.30 – 12.30

SESSION C (SAL: VÄRLDSARVET)

Gunilla Johansson, Doktorand

Institutionen för hälsa, lärande och teknik, Avdelningen för omvårdnad och medicinsk teknik,
Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Åsa Engström, Päivi Juuso

Abstrakt nr: 39

NATURBASERAT INTERVENTIONSPROGRAM I EN NORDLIG NATURMILJÖ FÖR PERSONER MED STRESSRELATERAD OHÄLSA

Bakgrund: Stressrelaterad psykisk ohälsa ökar och är en vanlig orsak till sjukskrivning. Att vistas i naturen har positiva effekter på hälsa bland annat genom att minska stress. Naturbaserade interventionsprogram (NBI) för personer med stressrelaterad ohälsa har utvecklats och implementerats i vissa regioner i södra Sverige. Detta är i mindre grad utvecklat och studerat i norra Sverige där ett annat klimat innehåller andra förutsättningar för aktiviteter i naturmiljö.

Syfte: Syftet med studien var att beskriva upplevelser av att genomgå ett naturbaserat interventionsprogram för personer med stressrelaterad ohälsa i nordlig naturmiljö.

Metod: I en longitudinell fallstudie följdes två kvinnor som via hälsocentral fått erbjudande om att delta i ett fem veckor långt naturbaserat program under vårvintern. Programmet erbjöd aktiviteter med djur och skogsbad som genomfördes på en gård. Datainsamling gjordes genom semistrukturerade intervjuer, dagboksanteckningar och självskattningsformulär. Data analyserades med kvalitativ innehållsanalys samt deskriptiv statistik.

Resultat: Resultatet visade att deltagarna fann en källa för återhämtning och välbefinnande. De upplevde att vistelse på gården och i naturen var en lugnande fristad. Sinnesintryck från naturen och kravlösa aktiviteter stimulerade till att vara här och nu. Deltagarna klarade av aktiviteterna och de kände tillit till ledaren och varandra. De upplevde glädje och fick tillfälle att reflektera över möjlighet till förändring. Självskattning visade mindre grad av stress och bättre funktion i livet efter programmet.

Diskussion: En stödjande miljö som naturen och interaktion med djur kan främja hälsa och välbefinnande hos personer med stressrelaterad ohälsa. Ledaren har en viktig roll för att skapa en trygg atmosfär och anpassa aktiviteter efter deltagarnas förmågor och behov så att de lyckas med uppgifter vilket stärker tilltron till sin förmåga. Deltagare kan inspireras att använda naturen för återhämtning och att införa återhämtande aktiviteter i sitt dagliga liv som kan främja balans mellan vila och aktivitet.

Slutsats: Studien av NBI i en nordlig naturmiljö visade liknande Resultat: som studier av NBI i andra naturmiljöer. Naturbaserade program kan vara ett komplement till annan behandling för att främja hälsa hos personer med stressrelaterad ohälsa även i norr där aktiviteter behöver vara anpassade till ett nordligt klimat. Mer forskning behövs med fler deltagare, längre program och i olika nordliga naturmiljöer.

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION D (SAL: VIP RUM)

Monika Lindberg, Doktorand, leg. arbeterapeut

Institutionen för Hälsa, lärande och teknik, Avdelningen för hälsa, medicin och rehabilitering, Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Eva Månsson Lexell, Maria Ranner, Lars Jacobson, Maria Larsson Lund

Abstrakt nr: 23

ATT FRÄMJA ETT HÅLLBART ARBETSLIV FÖR PERSONER MED KOGNITIV FUNKTIONSNEDSÄTTNING I EN DIGITALISERAD TID

Bakgrund: Den ständigt pågående digitaliseringen har förändrat arbetslivet, vilket ökar de kognitiva kraven. För att hantera olika utmanande situationer i arbetet och i andra aktiviteter i vardagen så använder vi oss av olika strategier. Vid neurologiska sjukdomar är kognitiva svårigheter förekommande, vilka oftast är osynliga för andra. Att ha ett hållbart arbets- och vardagsliv med dessa svårigheter innebär olika utmaningar.

Syfte: Att få kunskap om hur personer med subjektiva kognitiva svårigheter relaterade till neurologiska sjukdomar upplever digitalt arbete och andra aktiviteter i vardagen, samt att utveckla kunskap och förståelse för hur man kan stödja ett hållbart arbetsliv för dem.

Metod: De tre inkluderade studierna i projektet har en kvalitativ design. I studie I och II ingår personer med kognitiva svårigheter relaterat till stroke, MS och Parkinson som arbetar minst halva sin arbetstid med digital teknik. I studie III ingår arbetsgivare och HR personal med erfarenhet av att stödja medarbetare med kognitiva svårigheter relaterat till stroke, MS, Parkinson och post COVID-19 syndrom.

Resultat: För att kunna arbeta väljs många meningsfulla aktiviteter bort och fritiden går till återhämtning. Stöd av arbetsgivare och kollegor är viktigt för att kunna arbeta. Strategier användes i högre utsträckning för att hantera olika situationer på arbetet än i andra aktiviteter. Det är viktigt med en öppenhet mellan medarbetare och arbetsgivare för att kunna stödja personen med kognitiva svårigheter. Dock hade arbetsgivare begränsad kunskap för att erbjuda det stöd som behövdes.

Diskussion: Fokus behöver läggas på personers självupplevda kognitiva svårigheter då dessa inte fångas upp av bedömningsinstrumenten. Det är viktigt att beakta förhållandet mellan arbete och andra aktiviteter i vardagen, då arbetsförmågan berodde på hur aktiviteter utanför arbetet hanterades. Trots att alla deltagare upplevde arbetsrelaterade utmaningar hade ingen av dem fått någon arbetslivsinriktad rehabilitering.

Slutsats: Det är angeläget att systematiskt utreda hur kognitiva svårigheter påverkar arbete och vardagsliv. Vidare att professionella i samråd med personen utreder den individuella användningen av strategier. Det är också av vikt att arbetsgivare får stöd och kunskap för att kunna stödja personen med kognitiva svårigheter. Denna nya kunskap är nödvändig för att utveckla en personcentrerad arbetslivsinriktad rehabilitering för att främja ett hållbart arbets- och vardagsliv.

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION D (SAL: VIP RUM)

Gunilla Dahlgren, PhD, leg. fysioterapeut, Belastningsergonom, Specialist i ergonomi & ortopedi
Arbets- och Miljömedicin, Norrlands Universitetssjukhus, Region Västerbotten

Medförfattare: Per Liv, Fredrik Öhberg, Lisbeth Slunga Järvholt, Mikael Forsman, Börje Rehn
Abstrakt nr: 46

SKATTAS HANDAKTIVITET OCH KRAFT I SAMMA HANDINTENSIVA ARBETSMOMENT LIKA AV KVINNER OCH MÄN?

Bakgrund: För att kunna utveckla en effektiv och hållbar skadeprevention vid muskuloskeletal arbetsrelaterade hos alla arbetstagare, så är det viktigt att riskbedömning av exponering är lika för kvinnor och män. Muskuloskeletal besvär är vanligt förekommande i den arbetande befolkningen, och kvinnor har en högre prevalens jämfört med män. Handintensivt arbete med exponering för repetitivt och kraftkrävande moment, innebär i sig en förhöjd risk för muskuloskeletal besvär från nacke, axel, armbåge och hand jämfört med varierande arbeten. Riskbedömning av arbetsmoment är en viktig del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Sedan 2019 gäller även lagstadgade medicinska kontroller av medarbetare som har handintensivt arbete. Riskbedömning med skattningsinstrument är vanligt. Hand Activity Threshold Limit Value® (HA TLV®) är en sådan riskbedömningsMetod: , som också har visat sig prediktiv för karpaltunnelsyndrom. Men, det saknas kunskap om kvinnor och män i samma arbetsmoment skattas lika.

Syfte: Syftet med denna studie var att undersöka om kvinnor och män som utförde samma handintensiva arbetsuppgifter skattade lika exponeringsnivå av handaktivitet och handkraft.

Metod: Femtiosex arbetare deltog, 28 par av kvinnor och män. Paren arbetade med samma arbetsmoment i sitt ordinarie arbete. Fyra observatörer – två par bestående av en kvinna respektive man - deltog också. Arbetarnas självskattningar och observatörsskattningar av handaktivitet och kraft enligt HA TLV® samlades in.

Resultat: En av skattningarna visade inga signifikanta skillnader emellan kvinnor och män i självskattad handaktivitet och kraft, samt observatörsskattad handaktivitet. Det fanns dock en signifikant skillnad i observatörsskattad styrka mellan kvinnor och män. Observatörsskattning av kraft visade att kvinnorna bedömdes högre (medelvärde (SD): kvinnor 3,9 (2,7), och män lägre, 3,1 (1,8) ($p = 0,01$)). Denna skillnad förblev signifikant i en justerad statistisk modell ($p = 0,04$) med greppstyrka och underarms-fingerantropometri som kovariater.

Diskussion/slutsats: Resultaten bidrar till nya insikter om att observatörsskattning av kraft var högre hos kvinnor jämfört med män i samma arbetsuppgifter. Då Resultat: en inte visar vad den faktiska exponeringen är, så bör skattning av kraft vid handintensiva arbetsuppgifter undersökas ytterligare och helst jämföras med objektiva mätningar.

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION D (SAL: VIP RUM)

Jimmy Falk, Doktorand i fysioterapi

Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Ulrik Röijezon, Irene Vikman, Viktor Strandkvist

Abstrakt nr: 58

SAMBAND MELLAN OLIKA KOMPLEXA REAKTIONSTIDSTEST, KOGNITION OCH BALANS HOS ÄLDRE PERSONER.

Bakgrund: Datorbaserade reaktionstidstest har visat sig vara värdefulla för att predicera kognitiv funktion och fallrisk hos äldre personer. Olika reaktionstidstest kräver olika mycket mental bearbetning där den enklaste formen går ut på att så snabbt som möjligt trycka på en knapp när ett stimuli uppstår. En mer komplex variant är att man måste göra ett val, ex. bestämma om en presenterad pil pekar åt höger eller vänster. En tredje, ännu mer komplex variant är att så snabbt som möjligt avgöra om en person som visas på skärmen håller ut höger eller vänster arm, vilket även testar den kroppsliga representationen i hjärnan. Genom att undersöka sambanden mellan olika reaktionstidstest med väletablerade instrument för att mäta global kognition, balans och fallrisk kan vi avgöra vilken typ av reaktionstidstest som är bäst lämpad att använda i kliniken, exempelvis vid fallriskbedömningar.

Syfte: Syftet med studien var att undersöka hur tre olika reaktionstidstest korrelerar med kognitiv funktion och balanskontroll hos äldre personer.

Metod: Äldre personer (≥ 70 år) utförde tre olika datorbaserade reaktionstidstest: ett där de så snabbt som möjligt skulle trycka på en tangent då en stjärna dök upp på skärmen; ett där de skulle trycka på höger eller vänster pil beroende på om en höger- eller vänsterpil dök upp på skärmen; och ett där de skulle trycka på höger eller vänster knapp beroende på om en person som dök upp på skärmen höll ut höger eller vänster arm. De testade även global kognition med Montreal Cognitive Assessment (MoCA) och balansförmåga med Timed Up and Go (TUG). Regressionsmodeller med reaktionstidtesten som förklarande variabler och MoCa och TUG som utfallsvariabler undersökte dess samband.

Resultat: Datainsamling pågår

Diskussion: Datainsamling pågår

Slutsats: Datainsamling pågår

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION D (SAL: VIP RUM)

Jeff Wennerlund, Överläkare

Kirurgiskt Centrum Södra Lappland, Region Västerbotten

Medförfattare: Anette Edin-Liljegren, Karin Strigård

Abstrakt nr: 45

FYSISK AKTIVITET OCH RÖRELSE EFTER GASTRIC BYPASS: EN KVALITATIV INTERVJUSTUDIE

Bakgrund: Fysisk aktivitet är en viktig del i att åstadkomma och bibehålla viktnedgång. Effekterna av bariatrisk kirurgi på vikt och komorbiditet är väldokumenterade, men mindre är känt kring vad som faktiskt händer med muskelstyrka, förmåga till fysisk aktivitet och rörelse i vardagen. GUMP-studien har hittills fokuserat på biologiska och fysiologiska data före och efter gastric bypass. Nu genomförs en kvalitativ intervjustudie för att samla beskrivningar av upplevelsen av viktnedgång.

Syfte: Att beskriva upplevelser av förmåga till fysisk aktivitet och rörelse efter gastric bypass.

Metod: Personer som tidigare rekryterats till studien inbjuds också till en intervjustudie. Semistrukturerade intervjuer hålls med ca 15 informanter om deras upplevelser av förändringar av förmåga till fysisk aktivitet och rörelse 1-3 år efter gastric bypass. Intervjuer hålls via Zoom och text transkriberas ordagrant. Texten analyseras sedan med kvalitativ innehållsanalys.

Resultat: Preliminärt identifieras kategorierna ”Mer och oftare fysisk aktivitet eller träning”, ”Högre kapacitet och mer energi” samt ”Bättre självförtroende”. Huvudkategori är ”Viktnedgång gör fysiska ansträngningar enklare”.

Konklusion: Viktnedgång efter gastric bypass ger betydande förändringar i förmåga till fysisk aktivitet och rörelse, främst större mängd fysisk aktivitet och mer energi till följd av mindre mekaniska hinder och smärta, men också viss minskad styrka.

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION D (SAL: VIP RUM)

Lars Jacobsson, Neuropsykolog

KC Rehabiliteringsmedicin, Region Norrbotten

Medförfattare: Sofia Ryytty Stålnacke, Lise-Lott Morin

Abstrakt nr: 49

FÖRSTUDIE AV REHABILITERING MED METOD: EN GOAL MANAGEMENT TRAINING FÖR PERSONER MED FÖRVÄRVAD HJÄRNSKADA

Bakgrund: Vid förvärvad hjärnskada påverkas ofta uppmärksamhet och kognitiva kontrollfunktioner, s.k. exekutiva funktioner. Exekutiva funktioner avser hur och om en individ genomför ett beteende, snarare än ifall individen kan utföra handlingarna. I nya eller oväntade situationer krävs att ett överinlärt reaktionssvar övervinns och motstå en stark impuls att reagera vanemässigt för att kunna välja lämpligt beteende. En exekutiv störning kan innebära att individen förstår instruktion till handling, men klarar inte att följa och upprätthålla lämpliga handlingar, s.k. "goal neglect". Baserad på teorin om goal neglect utvecklades Goal Management Training (GMT). Flera studier har visat att GMT är effektivt för rehabilitering av exekutiva funktioner men har inte implementerats i Sverige. I den framtida vården behöver man se om GMT kan användas inte enbart i grupp och i en rehabiliteringsmiljö, utan även individuellt och med distansteknik.

Syfte: Att undersöka om den svenska GMT vid rehabilitering av exekutiva dysfunktioner är användbar och kan implementeras (1) i olika rehabiliteringsmiljöer, (2) kan användas individuellt utformad.

Frågeställningar: Är det svenska materialet användbar utifrån olika administreringsförhållanden (gruppbehandling, individuell behandling, e-behandling, fysisk behandling).

Vilka faktorer har betydelse för genomförandet av GMT såsom grad av funktionsnedsättning, tid efter skada, ålder, etc.

Metod: Prospektiv manualbaserad studie med användning av test och skatningsformulär före, efter och sex månader efter intervention.

Preliminära resultat: Data för begränsat antal deltagare har insamlats (Feb. 2023, n=10). Preliminära resultat indikerar effekt beroende av flera faktorer, bl.a. hjärnskadans konsekvenser, lämplig tidpunkt, relativt stabil livssituation, ifall gruppen motsvarar egna ambitioner och motiv.

Diskussion: Studier har visat att GMT har god evidens med effekt på aktivitets och delaktighetsnivå, snarare än kognitiv funktionsnivå. Förstudien har skett i implementerad form som inslag i den övriga rehabiliteringen. Hittills tunna erfarenheter av det svenska GMT materialet visar att det i stort fungerar men behöver modifieras. GMT kan bli en värdefull rehabiliteringsMetod: med såväl grupp som individuell inriktning och med användande av distansteknik.

Slutsats: Svensk version av GMT ger lovande preliminära Resultat: som i det fortsatta projektet kan ge säkrare Resultat: för vilka målgrupper som har nytta av Metod: en och vilka administreringssätt som fungerar i grupp och individuellt, fysiskt på plats och med distansteknik.

Parallella Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION E (SAL: VÄRLDSARVET)

Ariel Almevall, Doktorand

Luleå tekniska universitet

Medförfattare: *Yngve Gustafson, Jerry Öhlin, Karin Zingmark, Johan Niklasson, Peter Nordström, Erik Rosendahl, Stefan Söderström, Albin Dahlin Almevall, Birgitta Olofsson*

Abstrakt nr: 88

20-YEAR SELF-RATED HEALTH (SRH) TRAJECTORY ASSOCIATIONS WITH HEALTH- AND WELL-BEING FACTORS IN VERY OLD AGE

Background: Self-rated health has in prior research been proven a powerful predictor of mortality and healthy ageing outcomes. This makes it an important measure with implications in a wide variety of health-care and research applications. However, health self-ratings have been shown to be prone to large test-retest fluctuations and subgroup differences. Further, there is limited knowledge of how self-rated health changes over several decades from middle and young old age (59-79) specifically above the age of 80, and which factors such health-rating trajectories are associated with at follow-up.

Aim: To prospectively, over a 20-year period, examine (1) associations between self-rated health and mortality, and (2) self-rated health trajectory and its association with health and well-being factors in older adults.

Method: Participants in the “Silver-MONICA” cohort who answered the self-rated health SF-36 question *“How do you think your general state of health has been over the past year?”* at baseline 1999 and again at follow-up in 2016-2019 ($n=446$) were included in the analysis. Associations between self-rated health at baseline and survival was analysed with Cox-regression and Kaplan-Mayer plots, including subgroup analysis of age-group at baseline and sex. For analysing associated health and well-being related factors at follow-up with self-rated health trajectories, unadjusted correlations were analysed with Chi² and T-tests. Factors were selected for further analysis in logistic regression based on their unadjusted correlations and collinearity. Factors chosen for further analysis included; Age, Education, Sex, Pain, Nutritional status, Cognitive status, Functional independence, Social visits and Depression.

Results: Rating health as “Fair”, “Rather Bad” or “Bad” was significantly associated ($p<0.05$) with lower survivability compared to rating health as “Very Good” (HR 1.41; 1.57 and 3.15 respectively). However, in sub-group analysis men’s health ratings did not predict survival as well as women’s with only “Bad” having a significant association ($p<0.05$) with survival as compared to “Very Good” (HR 1.52). In the self-rated health trajectory analysis, 42.6% had stable trajectories, 40.6% rated health as worse and 16.8% rated health as better at follow-up. In logistic regression, only depression had a significant association with self-rated health trajectory when adjusted for other factors (OR 1.3) ($p<0.05$).

Parallella Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION E (SAL: VÄRLDSARVET)

Mikael Waller, Överläkare, doktorand

Rehabiliteringsmedicin, Neurocentrum, Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Jan Lexell, Sophie Jørgensen

Abstrakt nr: 54

SELF-RATED LIFE SATISFACTION AMONG OLDER ADULTS AGING WITH LONG-TERM SPINAL CORD INJURY: CHANGES OVER SIX YEARS

Introduction: Life satisfaction is associated with health and longevity. Despite increased life expectancy after spinal cord injury (SCI), knowledge is very limited of changes in life satisfaction over time among older adults aging with long-term SCI and associated factors. Such knowledge is useful to promote healthy and active aging.

Objectives: (i) To determine changes in life satisfaction among older adults aging with long-term SCI over six years, and (ii) to investigate associations with gender, age, injury characteristics and changes in secondary health conditions, activity limitations, marital status and vocational situation.

Method: Longitudinal cohort study, part of the Swedish Aging with Spinal Cord Injury Study. Seventy-eight participants, 32% women, mean age 68y, mean time since injury 31y, injury levels C1-L3. The Life Satisfaction Questionnaire (LiSat-11), consisting of 11 items: life as a whole and 10 different life domains, was used. Each item is self-rated from 1 (very dissatisfied) to 6 (very satisfied), and can be dichotomized as satisfied (5-6) or dissatisfied (1-4).

Results: There were no significant changes in the proportion of participants that were satisfied with life as a whole and the 10 life domains. For each item, 62-89% of the participants did not change the dichotomized rating. Similarly, the rating on the six-grade scale did not change significantly, and 30-69% rated the same score at both assessments. Of those who did change, a similar number of participants rated higher as lower at the second assessment. The greatest proportions of satisfied participants were found in the domains partner relationship (78%), family life (74%) and psychological health (62%), and the lowest proportions in sexual life (15%), somatic health (23%) and self-care (32%). For life as a whole, 36% were satisfied at the second assessment. No significant associations between changes in life satisfaction and the investigated factors were found.

Conclusions: This is the first study on changes over time in self-rated life satisfaction and associated factors in older adults aging with long-term SCI in Northern Europe. The findings indicate stability in life satisfaction over time on group level, but some individuals changed their ratings between the assessments. In some of the life domains, many participants were dissatisfied. Thus, life satisfaction aspects should be integrated in the follow-up of older adults aging with long-term SCI.

Parallella Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION E (SAL: VÄRLDSARVET)

Katarina Nägga, Överläkare, Professor

Várdduo - centrum för samisk forskning, Umeå universitet

Universitetssjukhuset i Linköping, Linköpings universitet

Medförfattare: Christina Storm Mienna, Per Axelsson

Abstrakt nr: 68

HÁLDI – HEALTH AND LIVING CONDITIONS IN JOKKMOKK – A PILOT STUDY ON SÁMI HEALTH

Background: Sweden is a welfare state where health care and equality are at the forefront. At the same time, there is a lack of significant data, necessary to understand the state of health and social wellbeing of its only indigenous population, the Sámi people. Previous studies, mainly from Norway show that the Sámi face several health disparities compared to the non-indigenous population. There are reports on higher rates of chronic diseases such as diabetes and heart diseases, but also a lack of access to health care services. The study “Health and Living conditions in Sápmi, Sweden” (HALDI) is the first study of its kind in Sweden to investigate social determinants and living conditions in relation to different health outcomes in the Sámi and Swedish populations in the same geographic area in the north of Sweden.

Aim: The overall aim of the HALDI-study is to describe the current health situation and associations with different risk- and lifestyle factors in a multi-ethnic population, including the Sámi people.

Method: In 2018 & 2019 eleven focus groups in Sápmi in northern Sweden were carried out. The focus group participants consisted of a diverse group of Sámi individuals regarding gender, age, and occupation. Results from the focus groups interviews were then incorporated in the questionnaire. In 2021 all adult citizens in the municipality of Jokkmokk, Sweden (n=4 114), were invited to partake in a questionnaire that included self-identification of ethnicity. Finally, in 2022 from February to April participants from Jokkmokk municipality were invited to a clinical health examination, preceded by a second questionnaire updating the current health status.

Results: The first questionnaire encompassed 1 694 respondents in total, representing 41% of the invited population. There were 694 men (41.7%) and 971 women (58.3%) with the mean (SD) age of 62.0 (16.0) and 57.3 (18.0) years, respectively. 1 193 (72.5%) identifies as Swedish, 382 (23.2%) as Sámi, and 71 (4.1%) as a group of other ethnicities. A total of 588 (34.7%) respondents self-reported being diagnosed with hypertension or using antihypertensive medication and 382 (22.6%) reported being diagnosed with cardiovascular disease.

Discussion: The presentation will include further results on the health status with comparisons between the Swedish and the Sámi groups. We will also explore the representativity of the study sample which is of great importance for the generalization of the results.

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION E (SAL: VÄRLDSARVET)

Sebastian Gabrielsson, Biträdande professor

Institutionen för hälsa, lärande och teknik, Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Nicole Wolpher, Elias Zammata, Lisbeth Fagerström, Britt-Marie Lindgren

Abstrakt nr: 31

MÄNS ERFARENHETER AV ÅTERHÄMTNING VID SJÄLVSKADA

Bakgrund: Självskada är ett komplext, socialt och kulturellt betingat fenomen som berör många män. Tidigare forskning har visat på vikten av att studera mäns erfarenheter av självskada ur ett återhämtningsperspektiv. Återhämtning vid psykisk ohälsa inkluderar både klinisk och personlig återhämtning och kan förstås som flera sammanlänkade processer som rör samhörighet, hopp, identitet, mening och egenmakt.

Syfte: Att beskriva mäns erfarenheter av återhämtning vid självskada.

Metod: Semistrukturerade djupintervjuer genomfördes med 11 män med erfarenhet av återhämtning vid självskada. Intervjuerna transkriberas och analyseras med kvalitativ innehållsanalys.

Resultat: Preliminära analysresultat visar att mäns återhämtning vid självskada handlar om att hitta stöd hos andra, att lita på att förändring är möjlig, att lära känna sig själv, att utveckla en ny förståelse samt att skapa ett gott liv.

Diskussion: De preliminära resultaten av denna studie visar att timing kan vara en viktig del i återhämtning, där det behövs en samstämmighet mellan inre och yttrare resurser och krav. Resultatet visar även att kontakt med värden och tillgången till professionellt stöd kan vara betydelsefullt, men att återhämtning vid självskada involverar alla aspekter av livet. Inte minst framstår möjligheten att forma en fungerande och meningsfull vardag som betydelsefull. Tidigare forskning har visat att män kan ha svårt att prata om och söka hjälp vid psykisk ohälsa och självskada. Resultatet visar att en viktig del i återhämtning vid självskada är just att öppna upp och ta emot hjälp från andra.

Slutsats: Denna studie bidrar med kunskap om vad som kan bidra till återhämtning vid självskada hos män.

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION E (SAL: VÄRLDSARVET)

Anna Stigsdotter Neely, Professor

Institutionen för hälsa lärande och teknik, Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Hanna Malmberg Gavelin, Ingela Aronsson, Therese Eskilsson

Abstrakt nr: 59

ATT STÖDJA KOGNITION HOS PERSONER MED UTMATTNINGSSYNDROM: EN FEMÅRSUPPFÖLJNING

Bakgrund: Stressrelaterad psykisk ohälsa i form av utmattningssyndrom (UMS) har stadigt ökat under de senaste decennierna (Försäkringskassan, 2020) och utgör en utmaning för dagens samhälle med långa sjukskrivningsperioder och lidande för de som drabbas. UMS uppkommer till följd av långvarig icke-traumatisk stress utan tillräcklig återhämtning och karakteriseras av en komplex symtombild där kognitiva problem är vanligt förekommande och upplevs bekymmersamt med påverkan på vardaglig funktion. Forskningen är idag eftersatt vad gäller Metod: er att stödja kognitiv funktionsförmåga hos personer med UMS. Föreliggande studie utgår från RECO-projektet (ClinicalTrials.gov: NCT03073772), en randomiserad kontrollerad studie, som undersöker effekter av två tilläggsbehandlingar (kognitiv träning eller fysisk träning) jämfört med multimodal stressrehabilitering (kontroll) med avseende på kognitiv förmåga, psykisk hälsa och arbetsförmåga. Våra tidigare studier har visat att de som erbjöds kognitiv träning som tillägg uppvisade förbättrad kognitiv funktionsförmåga som bibehölls ett år efter avslutad intervention.

Syfte: Syftet med föreliggande studie är att vidare undersöka dessa effekters varaktighet fem år efter avslutad intervention.

Frågeställning: Bibehålls kognitiv funktionsförmåga hos personer med utmattningssyndrom fem år efter avslutad behandling.

Metod: Alla 76 patienter som deltog vid ettårsuppföljningen tillfrågades via brevutskick om deltagande i femårsuppföljningen varav 56 tackade ja till att delta. Alla deltagare testades individuellt och med samma testbatteri som administrerades vid tidigare mättfällen och fokuserade kognitiv funktion, psykisk hälsa samt arbetsförmåga (se Gavelin et al, 2018). Testsessionen tog ca tre timmar att genomföra.

Resultat: Resultaten visade att den grupp som erhöll kognitiv träning förbättrades mer i de uppgifter som mäter arbetsminne, episodiskt minne och exekutiva funktioner fem år efter avslutad behandling jämfört med övriga två grupper. Vidare visade Resultat: en att de som erhöll tilläggsbehandlingarna uppvisade större symptomlindring avseende utmattning och ångest samt förbättrad självskattad arbetsförmåga jämfört med multimodal stressrehabilitering.

Slutsats: Projektet har genererat nya insikter kring vikten av att adressera de kognitiva problem som personer med UMS ger uttryck för där kognitiv träning visar positiva effekter på kognitiv prestation fem år efter avslutad behandling.

Parallella Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION F (SAL: LILLA SALEN)

Susanne Olander, Läkare
Kirurgkliniken Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Charlotta Wadsten

Abstrakt nr: 1

ANGIOSARCOMA IN THE BREAST: A POPULATION-BASED COHORT FROM SWEDEN

Introduction: Breast angiosarcoma (BAS) is a rare but devastating disease. Most are observed in breast cancer (BC) patients previously treated with radiotherapy (RT), termed radiation associated angiosarcoma, RAAS. Little is known about risk factors, treatment, and outcome. The study aim was to characterize BAS in a Swedish population-based cohort.

Method: The Swedish Cancer Registry was searched to identify patients diagnosed with BAS between 1992 and 2018 in three Swedish healthcare-regions using the Systemized Nomenclature of Medicine (SNOMED) codes 91203, 91303, and 91703. Information on previous breast cancer, radiotherapy, angiosarcoma treatment and outcome were retrieved from medical records.

Result: Overall, 49 BAS located in the breast or axilla were identified (8 primary BAS and 41 RAAS). Median age was 51 and 73 years, respectively. Median latency for RAAS from BC diagnosis was 9 years (range 4-21). The incidence of reported RAAS increased over time. Four patients with RAAS presented with generalized disease. In total, 34 were treated by mastectomy, 10 by local excision, while 5 patients received no surgery. Chemotherapy was administered to 9 patients and two received RT. Twenty-nine patients (59%) developed local recurrence and median recurrence-free survival was 15 and 10 months for primary BAS and RAAS, respectively. Median overall survival was 4 and 3 years, respectively.

Discussion: Angiosarcoma in the breast is increasing in BC patients and most patients are exposed to adjuvant radiotherapy. Risk of recurrence is high, and the prognosis is poor. Efforts should be made to establish evidence-based treatment guidelines.

Parallella Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION F (SAL: LILLA SALEN)

Sofia Winsa Lindmark, Anestesisjukskötarska, doktorand
AnOpIVA-kliniken, Region Norrbotten

Medförfattare: C. Stridsman, A. Sahlin, L. Hedman, N. Stenfors, T. Myrberg, A. Lindberg, E. Rönmark, H. Backman
Abstrakt nr: 84

SEVERE OBESITY AND BLOOD NEUTROPHILS IN RELATION TO ASTHMA CONTROL AND SEVERITY OF ADULT ONSET ASTHMA

Background: Adult-onset asthma is associated to poor outcomes for the individual.

Aim: Aim was to study associations between clinical characteristics and level of asthma control and treatment in adult-onset asthma.

Methods: Previous participants within the population-based Obstructive Lung Disease in Northern Sweden studies (OLIN) were invited in 2019–2020 to follow-ups with structured interviews, spirometry, FeNO-test, skin prick test and blood sampling. From these n=251 individuals with adult onset asthma (debut >15 years of age) were identified. Uncontrolled asthma was defined according to ERS/ATS and treatment step according to GINA.

Results: Individuals with uncontrolled asthma (n=86) had higher proportions of severe obesity (16.3% vs 7.9%) and levels of blood neutrophils, both regarding mean level of blood neutrophils ($4.25 \times 10^9/L$ vs $3.67 \times 10^9/L$), and proportions with $\geq 4 \times 10^9/L$ (49.4% vs 33.3%) and $\geq 5 \times 10^9/L$ (32.1% vs 13.7%) compared to individuals with controlled asthma. Adding the dimension of treatment step, individuals with uncontrolled asthma on GINA step 4-5 treatment had the highest proportions of blood neutrophils $\geq 5 \times 10^9/L$ (45.5%), severe obesity ($BMI \geq 35$, 26.1%), dyspnea ($mMRC \geq 2$) (34.8%), and most impaired lung function in terms of $FEV1\% < 80\%$ of predicted (42.9%), $FEV1 < LLN$ (47.6%), $FVC < 80\%$ of predicted (42.9%) and $FVC < LLN$ (38.1%). No significant associations between level of asthma control and treatment were found regarding blood eosinophils, fractional exhaled nitric oxide (FeNO) or allergic sensitization.

Discussion: While our findings on associations between elevated blood neutrophils and an increased asthma severity among individuals with adult-onset asthma corresponds with previous studies, it is intriguing that we found no significant trends or associations between severity of adult-onset asthma and typical type-2 asthma related biomarkers, like blood eosinophils and FeNo. In general, elevated levels of eosinophils is a predictor for asthma exacerbations and poorer asthma control which associates to a more severe asthma, and both eosinophils and FeNo are predictors for treatment response to inhaled corticosteroids. This may indicate that adult-onset asthma indeed differs from the typical type-2-asthma, which usually is associated to asthma with onset in childhood. For health care personnel, knowledge of biomarkers linked to asthma control and severity among individuals with adult-onset asthma is important to avoid poor asthma control and to enable personalized asthma treatment.

Conclusion: Elevated levels of blood neutrophils and severe obesity associate to both uncontrolled asthma and use of GINA step 4-5 treatment, while elevated levels of blood eosinophils, FeNO and allergic sensitization do not associate to level of asthma control or treatment in individuals with adult-onset asthma.

Parallella Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION F (SAL: LILLA SALEN)

Katarina Johansson, Doktorand Allmänmedicin, ST-läkare Allmänmedicin
Umeå Universitet/ Region Dalarna

Medförfattare: Fredrik Norström, Anneli Ivarsson, Jocelyn Silvester, Anders Själander, Amelie Therrien, Linda Richter Sundberg, Anna Myleus

Abstrakt nr: 25

CELIAC DISEASE AND CAREER PROSPECTS IN YOUNG ADULTS IN SWEDEN – A RETROSPECTIVE REGISTER STUDY

Background and aim: Celiac disease affects 1-3% of the population worldwide. There is little knowledge about the link between celiac disease and career prospects. We aim to investigate career paths and national insurance use in young adults with celiac disease in Sweden.

Methods: We performed a retrospective register study of a population born in Sweden between 1976 to 1992. Cases were persons with celiac disease diagnosed before 15 years of age. Controls were randomly selected and matched to the celiac disease cases (four number per case) by sex, living region at birth, and birth year and month. We analysed education, employment, work position, income, and national insurance (parental leave and sickness benefits) at 25 and 30 years of age.

Results: We identified 1812 celiac disease individuals (6888 controls) at 25 years of age and 263 celiac disease individuals (984 controls) at 30 years of age. No significant difference was seen between the celiac disease group and controls in all outcome measurement, except for sickness benefits. More individuals with celiac disease used sickness benefits, both at 25 years of age ($p=0.001$) and 30 years of age ($p=0.041$). More days with sickness benefits in the celiac disease group was seen at 25 years of age compared to controls (7.5 vs. 5.4 days, $p=0.012$).

Discussion/conclusions: These findings suggest that celiac disease individuals have more work loss due to sickness. Despite this, celiac disease does not affect possibilities in early career.

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION F (SAL: LILLA SALEN)

Hanna Söderström Lindström, Yrkes- och miljöhygieniker
Arbets- och miljömedicin Norr, Region Västerbotten

Medförfattare: Kåre Eriksson, Institutionen för folkhälsa och klinisk medicin, Umeå universitet

Abstrakt nr: 34

CANCERRISKBEDÖMNING AV NATURLIG FÖREKOMST AV OORGANISK ARSENIK I PRIVAT DRICKSVATTEN I NORRA SVERIGE

Bakgrund: Organisk arsenik (As) kan finnas i berggrunden i Norra Sverige. As kan lutas ut ur berggrunden och kontaminera dricksvatten i grävda, men framför allt, borrade privata brunnar. As kan främst orsaka lung-, urinblåse- eller hudcancer. Gravida och barn är särskilt känsliga för exponering för As. Riktvärde för As i privat dricksvatten är 10 µg/l.

Syfte: (i) Att kartlägga As-analyser av privat dricksvatten i Skellefteå, Piteå samt Ragunda kommun.
(ii) Att bedöma livstidscancerrisk vid intag av dricksvatten vid funna As-halter.

Frågeställning Vilken livstidscancerrisk bedöms intag av As via brunnsvattnet innehära inom de undersökta områdena i Norra Sverige?

Metod: Registrerade analyser av As i privat dricksvatten vid Miljö- och hälsoskydd i Piteå, Skellefteå samt Ragunda kommun har används för att kartlägga As-halter i 467 brunnar. I studien ingick 51 områden i Piteå, 101 provtagningsområden i Skellefteå samt 1 område i Ragunda med i förväg kända höga As-halter. Livstidscancerrisken (CR) bedömdes för en 70-årig man (70 kg) eller kvinna (50 kg) vid funna As-halter och ett skattat intag på 2 l vatten/dygn enligt US EPA:s riskbedömningsmodell (<https://www.epa.gov/iris/subst/0278.htm>); CR = As-exponering (mg/kg kroppsvikt/dag) x cancerlutfnungs faktor (1,5 per mg/kg kroppsvikt/dag)

Resultat: As-halt i brunnsvattnet: Skellefteå; Medelvärdet (AM) i 288 brunnar (101 provtagningsområden) var 4,6 µg/l (0,1 – 160 µg/l). I 12 områden var halten ≥10 µg/l. Piteå; AM i 171 brunnar (51 provtagningsområden) var 10,5 µg/l (0,1 – 800 µg/l). I åtta områden var halten ≥10 µg/l. Ragunda; AM (7 brunnar, en kallkälla) 457 µg/l (11-1100 µg/l).

Livstidscancerrisk 70-åriga män resp. kvinnor: I Skellefteå bedömdes riskökningen till > 1 cancerfall per 1 000 exponerade män resp. kvinnor inom 3% respektive 4% av områdena. I Piteå bedömdes riskökningen till > 1 cancerfall per 1 000 män resp. kvinnor inom 6% respektive 8% av områdena. I området i Ragunda bedömdes riskökningen till > 1 cancerfall per 1 000 exponerade män resp. kvinnor.

Diskussion As-halter i en del av de privata brunnen bedömdes enligt US EPA:s modell utgöra en ökad livstidsrisk på gruppennivå för de cancerformer som As främst kan orsaka.

Slutsats De tre undersökta kommunerna i Norra Sverige bedöms som riskområden för As i privata dricksvattenbrunnar. As-halten varierade mellan brunnen inom de undersökta områdena. Detta indikerar vikten av att analysera sitt privata vatten för att säkerställa vattenkvalitén.

Livstidscancerrisken i området i Ragunda samt i 3–6% (män) och 4–8% (kvinnor) av områdena i Skellefteå och Piteå bedömdes till > 1 cancerfall per 1 000 livstidsexponerade. Intaget av As via dricksvatten bör minimeras, särskilt bland barnfamiljer och gravida kvinnor

Parallel Seminarier 2

Torsdagen den 14 september kl. 13.30 – 14.30

SESSION F (SAL: LILLA SALEN)

Marije Boks, Läkare, doktorand
Fjällhälsan Hede, Umeå universitet

Medförfattare: Mikael Lilja, Micael Widerström, Pontus Karling, Anna Lindam, Malin Sjöström

Abstrakt nr: 65

PERSISTERANDE SYMPTOM 10 ÅR EFTER UTBROTT MED CRYPTOSPORIDIUM HOMINIS

Bakgrund: Östersund drabbades 2010 av ett vattenburet utbrott med parasiten Cryptosporidium hominis. Omkring 27.000 invånare (45%) fick klinisk cryptosporidios. Tidigare forskning har visat att post-infektiösa symptom från mage och ledar kan förekomma upp till 5 år efter den akuta infektionen.

Syfte: Kartlägga om infektion med *C. hominis* kan leda till postinfektiösa symptom längre än 5 år efter infektionen.

Frågeställningar: Är *C. hominis* kopplad till förekomst av långtidssymptom 10 år efter infektionen? Hur presenterar sig symtomen över tid?

Metod: Prospektiv kohortstudie. Efter utbrottet skickades en enkät till 2024 slumpmässigt utvalda invånare av Östersunds kommun, med frågor om möjliga symptom på cryptosporidios under utbrottet. Respondenter med nytillkommen diarré, november 2010-januari 2011, definierades som fall. Uppföljande enkäter skickades 2016 och 2021 till dem som svarade på första enkäten ($n=1287$). Vi använde logistiska regressioner för att utvärdera associationen mellan fallstatus och rapporterade symptom 2021 och Resultat: en presenterades som oddskvoter. För att utvärdera symptompresentation över tid slogs vi ihop resultaten från 2016 och 2021 och delade upp deltagarna i 3 kategorier: konsistenta symptom (symtom 2016 och 2021), varierande symptom (symtom i 2016 eller 2021) och inga symptom. Presentation av symptom över tid och dess association med fallstatus utforskades med X² tests. Ett möjligt samband mellan konsistenta symptom och antal dagar med magbesvär under utbrottet, analyserades med Mann Whitney U-test.

Resultat: Vi inkluderade 203 fall och 290 icke-fall. Fallstatus var associerad med förekomst av symptom efter 10 år, med oddskvoter ≈ 3 för magbesvär och ≈ 2 för ledbesvär. Av deltagarna hade 173 fall och 241 icke-fall svarat även på enkäten 2016. Fler fall än icke-fall rapporterade konsistenta symptom. Fall med konsistenta symptom hade 9.2 dagars symptomduration under utbrottet (medelvärde, standarddeviation (SD) 8.1), jämfört med 6.6 dagar (SD 6.1) för fall med varierande eller inga symptom ($p=0.003$).

Diskussion: Fallstatus var associerad med högre odds för att rapportera persistenterande symptom 10 år efter utbrottet. Detta är i överensstämmelse med tidigare rapportering från samma kohort samt med studier på andra gastrointestinala patogener. Konsistent symptomrapportering är associerad med en längre akut sjukdomsperiod.

Slutsats: Cryptosporidium är kopplad till förekomst av persistenterande symptom upp till 10 år efter den akuta infektionen.

Parallella Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION G (SAL: LILLA SALEN)

Anna Chmielewska, Universitetslektor, specialistläkare

Barn- och ungdomscentrum Norrlands universitetssjukhus, Region Västerbotten

Medförfattare: Elvira Ljungdahl, Christina West, Magnus Dömölf

Abstrakt nr: 78

PREVALENCE OF FEEDING DIFFICULTIES UP TO 3 YEARS OF AGE IN A POPULATION-BASED COHORT STUDY IN NORTHERN SWEDEN.

Background: Feeding difficulties of some extent are seen in one of four toddlers. A smaller proportion may develop a more severe feeding disorder resulting in compromised growth, development, and social isolation.

Aim: To determine the prevalence of feeding disorder up to three years of age in northern Sweden and investigate possible associations with behaviour, development, and nutritional status.

Methods: Study participants were 3314 families in the population-based prospective birth cohort NorthPop study in Västerbotten county of northern Sweden. Data on feeding difficulties were available for 2194 children at 18 months, and 1027 children at 36 months. We used Montreal Children's Hospital Feeding Scale to estimate prevalence of feeding difficulties (total score > 45 points). We studied associations of feeding difficulties with child behaviour (Strengths and Difficulties Questionnaire), neurodevelopmental scores (Ages and Stages Questionnaire), nutritional status, and parental stress (General Health Questionnaire-12, GHQ).

Results: Prevalence of feeding difficulties of potential clinical significance was 7% and 12% at 18 and 36 months, respectively. Behavioural problems at 3 years increased odds of having feeding difficulties (OR, 4.17, 95% CI:2.72, 6.41). We found no significant association with developmental scores. A stressed mother was more likely to have a child with feeding problem (OR, 2.63, 95%CI:1.14, 6.09). BMI in affected children was lower (15.98 ± 1.34) compared to those not affected (16.61 ± 1.38 , $p < 0.001$). However, being underweight did not impact the odds of feeding difficulty.

Conclusions: Clinically significant feeding difficulty affects 12% of three-year-olds in northern Sweden. It is significantly associated with behavioral problems, nutritional status, and maternal stress. Early identification of feeding problems within these risk groups is warranted to enable prevention and early intervention.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION G (SAL: LILLA SALEN)

Magnus Öhlund, Barnläkare

Barn- och ungdomscentrum Västerbotten, Skellefteå barnmottagning, Region Västerbotten

Medförfattare: Sara Liljeholm, Åsa Strinnberg, Anna Winberg

Abstrakt nr: 48

FOOD PROTEIN INDUCED ENTEROCOLITIS SYNDROME BLAND BARN I VÄSTERBOTTEN 2004-2018

Bakgrund: Food protein induced entrocolitis syndrome, FPIES, är en icke IgE-medierad födoämnesallergi. Det vanligaste symtomet på en FPIES reaktion är upprepade häftiga kräkningar 1–4 timmar efter intag av utlösande födoämne. Barnen får oftast sina symtom under första levnadsåret. FPIES anses vara relativt ovanligt men incidensen är okänd.

Syfte: Syftet med studien var att beskriva FPIES med fokus på incidens, födoämnestriggers och toleransutveckling bland barn i norra Sverige.

Frågeställningar: Hur vanligt är FPIES? Vilka födoämnen utlöser en FPIES reaktion? När utvecklas tolerans?

Metod: Alla barn mellan 0–18 år som sökte till sjukvården med symtom på en FPIES reaktion mellan 2004–2018 inkluderades i studien. Barnen identifierades via en retrospektiv journalgenomgång där vi använde ICD-10-diagnoskoder för allergiska reaktioner med mag-tarmsymtom. De barn som uppfyllde de internationella diagnoskriterierna från 2017 inkluderades.

Resultat: 64 barn inkluderades. Antalet barn med FPIES reaktioner ökade från endast enstaka fall i början av perioden till en beräknad incidens på 0,45% åren 2016–2017. De vanligaste födoämnen som utlöste en FPIES reaktion var komjölk, 40%, fisk, 37%, och havre 23%. De flesta barnen, 72%, reagerade mot ett födoämne medan 5% reagerade på tre eller flera födoämnen. Symtomen debuterade hos 36 (60%) barn innan de var 6 månader gamla och medianålder vid diagnos var 7 månader. Medianålder vid diagnos för FPIES mot komjölk var 5 månader och 13 månader vid FPIES mot fisk ($p<0,001$). Två av tre av barn med FPIES mot komjölk eller havre hade utvecklat tolerans vid 36 månaders ålder men ingen med FPIES mot fisk vid samma ålder.

Diskussion: Vår studie visade att toleransutveckling sker signifikant senare hos barn med FPIES-reaktioner mot fisk än mot andra födoämnen. Vår studie var dock relativt liten och fler studier behövs för att avgöra om toleransprovokation skall erbjudas vid olika åldrar beroende på födoämnestriggaren.

Slutsats: Vi fann en ökning av barn med FPIES i Västerbotten med en kumulativ incidens på 0,45% under studiens sista år. De flesta barn får sina första symtom på FPIES före ett års ålder och vanligen vid den ålder barnet börjar med smakportioner. Även om 60% av barnen fick sina symtom före 6 månaders ålder varierade diagnosåldern från 3-134 månader. Barn med FPIES mot fisk får diagnos och utvecklar tolerans signifikant senare än barn med reaktioner mot andra födoämnen. Inget barn med FPIES mot fisk hade utvecklat tolerans vid 36 månaders ålder.

Parallella Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION G (SAL: LILLA SALEN)

Stina Bodén, Legitimerad dietist, Med Dr
Dietistmottagningen Östersunds sjukhus, Region Jämtland Härjedalen

Medförfattare: Anna Lindam, Magnus Domellöf, Carina Venter, Christina E West
Abstrakt nr: 12

DIET DIVERSITY IN PREGNANCY AND EARLY ALLERGIC MANIFESTATIONS IN THE OFFSPRING

Background: It is important to disentangle the multifactorial etiology behind allergic diseases for which increasing incidences are evident. Maternal diet is suggested to be one determinant of early life allergy prevention since it may influence on the neonatal immune system.

Aim: The aim of this study was to investigate if a diverse diet during pregnancy is associated with subsequent decreased risk of early allergic manifestations in the offspring.

Methods: We utilized a diet diversity (DD) score including 40 food items or groups based on the present dietary guidelines in Sweden, in 3200 pregnant women from the population based prospective NorthPop Birth Cohort Study. Associations to the cumulative incidence of eczema, wheeze, physician diagnosed asthma, and physician diagnosed food allergy (FA) in the first 18 months of life in the offspring were assessed using multivariable logistic regression models, presenting odds ratios (ORs) per 1 unit increase and per quartile in DD-score. For severity of eczema according to Patient Oriented Eczema Measure (POEM)-score, multinominal logistic regression models were used. Screening for sensitization to food and inhalant allergens was performed at 18 months of age.

Results: Higher diet diversity scores in pregnancy were associated with a decreased risk of physician diagnosed FA until 18 months age in the fully adjusted model, OR per 1 unit increase in DD-score Model 3: 0.96, 95% CI 0.92-1.00, P 0.038, and for quartile 4 of DD-score, the OR was 0.58, 95% CI 0.32-0.95 compared to quartile 1. No associations were found between high gestational diet diversity and decreased offspring eczema-, wheeze-, or asthma risk, or to sensitization status at 18 months of age in multivariable models.

Discussion: Prenatal exposures, including maternal diet, are suggested to shape the developing immune system and possibly the microbiome through the maternal-fetal environment. Hence, the association between diet in pregnancy and FA risk indicate reasons to further study the impact of gestational diet, including microbiota analyses.

Conclusion: A more diverse diet in pregnancy may reduce the risk of FA in early life and could be a promising strategy to reduce early childhood FA incidence and its associated individual and healthcare burden. More work is needed to elaborate robust measures of maternal diet diversity to disentangle its impact on early overall allergy risk.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION G (SAL: LILLA SALEN)

Helena Vandin, Logoped, forskare

Nationellt Center för Rett syndrom och närliggande diagnoser, Region Jämtland Härjedalen

Medförfattare: Karin Sonnander, Per Lindberg

Abstrakt nr: 18

ÖGONSTYRD DATOR OCH DELAKTIGHET VID RETT SYNDROM

Bakgrund: Rett syndrom är en sällsynt diagnos som bland annat medför medicinsk problematik, motoriska begränsningar, intellektuell funktionsnedsättning samt stort behov av stöd för att förmedla sig samt för att utveckla kommunikation och språk. För de allra flesta är blicken betydligt lättare att styra än händer. Ögonstyrda datorer har därför visat sig vara ett bra sätt att kunna peka på bildsymboler. Det är dock viktigt att omgivningen använder sig av olika strategier för att underlätta samtal och stödja utveckling av kommunikation och språk. Exempel på kommunikationsstödjande strategier som beforskats i andra grupper är att vara responsiv, att pekprata, dvs själv peka på bildsymboler tillsammans med sitt tal.

Syfte: Syftet med två delprojekt i en doktorandstudie var a) att utvärdera en intervention där deltagarna fick tillgång till ögonstyrda dator och kommunikationspartner använde responsiva strategier samt pekprat och b) utforska och beskriva hur en erfaren kommunikationspartner använde responsiva strategier i hjälpmedelsstödda samtal med tre olika personer med Rett syndrom.

Metod: Deltagare i båda studierna var tre vuxna kvinnor med Rett syndrom samt en tränad kommunikationspartner. En deskriptiv och en experimentell fallstudie användes. I den deskriptiva studien användes Responsive Augmentative and Alternative Communication Style scale (RAACS) för att koda kommunikationspartnerns användande av responsiva strategier. In den experimentella studien jämfördes visuell uppmärksamhet, antal ord samt de antal unika ord deltagarna uttryckte via ögonstyrda dator när kommunikationspartnern pekpratade eller ej.

Resultat: Kommunikationspartnerns responsivitet varierade i samtal med olika deltagare samt om denne använda ögonstyrda dator eller ej. Kommunikationsinsatsen hade positiva effekter för samtliga deltagare men varierade mellan utfallsmått och deltagare.

Slutsats: Ögonstyrda dator kan underlätta för personer med Rett syndrom att delta mer aktivt i samtal samt för kommunikationspartner att använda kommunikationsstödjande strategier.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION G (SAL: LILLA SALEN)

Linnea Hedman, Projektledare, forskare
OLIN-studierna, Region Norrbotten

Medförfattare: Martin Andersson, Helena Backman, Anders Bjerg, Maja af Klinteberg, Anna Winberg, Eva Rönmark
Abstrakt nr: 36

TRENDER I PREVALENS AV ASTMA BLAND BARN

Background: Asthma is one of the most common chronic non-communicable diseases among children and a global health concern. During the second half of the 20th century, an increase in asthma was documented in many areas of the world, including Sweden. However, more recent studies on time trends in the prevalence of asthma among children are limited.

Aim: In the present study we describe prevalence trends of asthma and investigate the association with asthma symptoms, use of asthma medication, and asthma severity among 8-year-old children in 1996, 2006 and 2017.

Methods: The Obstructive Lung Disease in Northern Sweden (OLIN) studies have established three pediatric cohorts using identical methods in 1996, 2006 and 2017 respectively. All children in 1st and 2nd grade (median age 8y) in three towns were invited to a parental questionnaire, completed by n=3430 in 1996 (97% participation), n=2585 in 2006 (96%), and n=2785 in 2017 (91%). The questionnaire included questions about respiratory symptoms and diagnoses, treatment, and severity of asthma.

Results: The prevalence of wheeze did not differ between the years: 10.1% in 1996; 10.8% in 2006; and 10.3% in 2017, p=0.621, while physician-diagnosed asthma increased: 5.7%, 7.4% and 12.2%, p<0.001. The use of asthma medication in the last 12 months increased: 7.1%, 8.7% and 11.5%, p<0.001. Among children diagnosed with asthma, the prevalence of asthma symptoms and the impact on daily life had decreased, while the use of inhaled corticosteroids and the proportion with a less severe disease had increased.

Discussion and conclusion: The prevalence of wheeze was stable among 8-year-olds in this area from 1996 to 2017, while the prevalence of physician-diagnosed asthma doubled. The increase of physician-diagnosed asthma could partly be explained by a true increase and partly by more and earlier diagnosis among those with a lower asthma severity.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION H (SAL: VIP RUM)

Annelie Olofsson, AT-läkare, PhD

Östersunds sjukhus, Region Jämtland Härjedalen

Medförfattare: Ina Asklund, Emma Nyström

Abstrakt nr: 41

BEHANDLING AV URININKONTINENS – IMPLEMENTERING I VÅRDEN AV APPEN TÄT®II

Bakgrund: Urininkontinens drabbar närmare hälften av alla kvinnor och leder till en sämre livskvalitet (1). Få kvinnor söker hjälp för sina besvär. Den ekonomiska bördan är stor och kommer att öka i takt med en åldrande befolkning. Behandling av urininkontinens innebär i första hand livsstilsråd och regelbunden bäckenbottenträning (2). Vid besvär av trängningar rekommenderas därtill blåsträning. Digitala verktyg, ex. appar, har kapaciteten att förbättra vården och minska kostnader men behöver integreras i vården för att nå sin fulla potential (3). Appen Tät® finns fritt tillgänglig och är utvecklad för behandling av ansträngningsinkontinens, urinläckage vid hosta, nysning och fysisk aktivitet (4). Appen Tät®II har utvecklats för behandling av trängnings- och blandinkontinens, urinläckage i samband med en plötslig känsla av kissnödighet (5). Allvarliga orsaker, som cancer eller neurologisk sjukdom, kan ligga bakom detta och bör därmed uteslutas innan diagnos ställs. Tät®II innehåller information, individuella råd, psykologisk självhjälp samt behandlingsprogram för bäckenbotten- och blåsträning.

Syfte: Implementering av Tät®II i vården för behandling av trängnings- och blandinkontinens.

Frågeställning: Är behandling med Tät®II genomförbart och effektivt via primärvården?

Metod: Implementeringsstudie av Tät®II med minst 60 deltagande kvinnor. Upplägget planeras till att kvinnorna får tillgång till Tät®II efter ett besök hos läkare där det konstaterats att trängnings- eller blandinkontinens föreligger och att ingen ytterligare utredning behöver göras. Läkaren får i och med det ta det medicinska ansvaret för patienten. Inför läkarbesöket har kvinnorna med sig ifyllda frågeformulär kring bland annat alarmsymptom samt en 2 dagars miktionslista. Uppföljning av behandling och implementering av Tät®II kommer ske efter 3 samt 12 månader med hjälp av enkäter och miktionslistor. Därtill kommer kvalitativa intervjuer genomföras med behandlande läkare.

Resultat/diskussion: Behandling med Tät®II har utvärderats i en RCT-studie och visat sig vara effektiv både på kort och lång sikt, samt kostnadseffektiv (5, 6). För att kunna erbjudas till kvinnor på ett medicinskt säkert sätt bör behandling med Tät®II införas i vården. Hur det sker bäst behöver utvärderas, vilket vi hoppas den planerade studien kan ge svar på.

Slutsats: Vi vill erbjuda primärvården ett behandlingspaket med Tät®II för trängnings- och blandinkontinens som fungerar säkert, smidigt och är tids- och kostnadseffektivt.

Parallella Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION H (SAL: VIP RUM)

Lotha Valan, Specialistsjuksköterska
Bjästa Hälsocentral, Region Västernorrland

Medförfattare: Åsa Hörnsten, Ulf Isaksson
Abstrakt nr: 28

NEEDS AND EXPECTATIONS OF DIGITAL SUPPORT AMONG PARENTS OF CHILDREN IN CHILD HEALTHCARE

Introduction: Sweden has a national child health care program (CHCP) where all parents are offered support to raise their children and support them for lifelong health. A systematic review concludes that there is a request for guidance in using the Internet effectively for the health purposes of their children. However, A study about Internet use among young mothers means that the Internet is not always easy to navigate for parents, and they may need support. To fill this gap and develop a digital channel to complement the CHPC, for the support of parents of children within child health care (CHC), there is a demand to investigate parents needs in relation to this purpose.

Methods: The study had a qualitative approach using focus group interviews with parents. The interview data were analyzed using qualitative content analysis.

Results: The main theme highlights that parents expected that a digital support channel would be something that might strengthen them toward independence concerning the care of their children, in a positive way. However, they also felt that they needed personal support and that relationships with other parents and the child health care nurse were significant and meaningful. Another parental desire that emerged was that a future digital channel would facilitate and simplify access to care and they suggested having both planned and urgent times available for parents to book. The digital channel was expected to make this possible and be a good complement to the physical contacts the traditional child healthcare currently offers.

Discussion/conclusions: The parents in this study believed that digital solutions could increase their parental power in relation to the care of their children. Examples were given as nurse-led parent groups where parents with similar problems and experiences around their children could support each other and were expected to strengthen them over time. The parents stressed that a planned digital support channel also needs satisfactory solutions for both contact and response. It was suggested that there should be bookable times for both planned and urgent needs and also the possibility to reschedule visits.

Parallella Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION H (SAL: VIP RUM)

Solmaz Surano, AT-läkare, postdoktor

Norrlands Universitetssjukhus/Umeå Universitet, Region Västerbotten

Medförfattare: Helena Grip, Fredrik Öhberg, Marcus Karlsson, Erik Faergemann, Maria Bjurman, Hugo Davidsson, Torbjörn Ledin, Ellen Lindell, Jan Mathé Fredrik Tjernström, Tatjana Tomanovic, Gabriel Granåsen, Jonatan Salzer

Abstrakt nr: 82

INTERNET BASED VESTIBULAR REHABILITATION AFTER ACUTE ONSET VERTIGO: A RANDOMIZED CONTROLLED TRIAL PROTOCOL

Background: Dizziness and vertigo are common reasons for contacting health services and are also linked to overuse of diagnostic imaging, emergency care, and productivity loss. Vestibular rehabilitation is an evidence-based treatment for chronic dizziness. Supervised group exercise therapy has been shown to be successful following vestibular neuritis, a frequent cause of acute onset vertigo (AVS). There is a need for more readily available tools as such therapies are not frequently available. The goal of this study is to investigate the impact of a 6-week online vestibular rehabilitation tool following AVS on vestibular symptoms by proposing a more accessible tool for rehabilitation to reduce recovery time.

Methods: In a two-armed, evaluator-blinded, multicenter randomized controlled trial, the effects of an online vestibular rehabilitation tool, YrselTräning, on vestibular symptoms following AVS will be compared to standard care (written instructions leaflet), in which 320 people with AVS will be enrolled from various hospitals in Sweden. The primary outcome will be the Vertigo Symptom Scale Short Form (VSS-SF) score 6 weeks after symptom onset. Secondary outcomes include the intervention's effect on activities of daily living, vestibular function recovery, mobility measures, health economic effects, and the reliability of the Swedish VSS-SF translation.

Discussion: Participants using the online vestibular rehabilitation technology are expected to see symptom relief more quickly and to a greater extent as compared to standard care. Effective treatment of AVS will likely result in a greater quality of life and assist lower the societal expenses associated with dizziness and vertigo.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION H (SAL: VIP RUM)

Helén Rönning, Universitetslektor
Institutionen för omvårdnad, Mittuniversitetet

Medförfattare: Malin Holmström-Rising
Abstrakt nr: 87

BETYDELSE AV TIMING FÖR DIGITALT STÖD TILL ÄLDRE I GLESBYGD

Bakgrund: Gruppen 80 år och äldre förväntas öka med cirka 50 procent kommande 10-årsperiod och kostnader för vård- och omsorgsbehov ökar. Nya arbetssätt genom integrerad vård och omsorg med innovativt och ändamålsenligt nyttjande av teknik och digitala tjänster behövs. Projektet Omvårdnad, Trygg undersöker och belyser hur personer boende i det egna hemmet upplever trygghet, kontinuitet, tillgänglighet och delaktighet i samband med nya arbetssätt vid vård- och omsorgsinsatser testas i Västernorrland. Projektet sker i samverkan med Sundsvalls kommun, Härröds kommun och Mittuniversitetet. Som en del i projekten har intervjuer skett med äldre och närliggande boende i det egna hemmet i glesbygd före/efter implementering av digitalt stöd. Målsättningen var att undersöka om digitalt stöd förändrar upplevelsen av trygghet och delaktighet i samband med vård och/eller omsorgen i hemmet.

Syfte: Att beskriva äldre boende i glesbygd och dess närliggandes upplevelse av trygghet, delaktighet i samband med digitalt stöd.

Metod: Mixed method med strategiskt urval av 10 personer, varav 5 var äldre (78-82 år) boende i det egna hemmet i glesbygd, med kronisk sjukdom och vård och omsorgsbehov, eller enbart vårdbehov från kommunal hälso- och sjukvård, primärvård, slutenvård, eller omsorgsbehov. Fem var närliggande varav 3 av 5 bodde ihop med den äldre i det egna hemmet. Kvalitativ och kvantitativ datainsamling genomfördes. Kvalitativ intervju analyserades med innehållsanalys. Kvantitativ data analyserades på deskriptiv nivå. Frågeformulär, enskilda frågor om trygghet, delaktighet, oro och nedstämdhet samlades in.

Resultat: Tre av 5 äldre och 5 närliggande deltog i uppföljningen efter 6 månader. Alla äldre hade bott i sitt hem >20 år. En av 5 hade digitalt stödet kvar efter 6 månader och beskrev egen upplevd effekt av digitalt stöd. Upplevelsen av trygghet var att den äldre vara boende i det egna hemmet för både den äldre och närliggande. Digitalt stöd, vård och omsorg påverkade inte upplevelsen av trygghet. Upplevelsen av delaktighet beskrevs påverkas av upplevelsen av egenkontroll över sin situation. Oro och nedstämdhet var inte påverkat.

Diskussion: Orsaken till att tryggheten inte påverkades av digitalt stöd, eller vård/omsorg skulle kunna vara att den äldre hade bott i sitt hem i mer än 20 år eller att digitalt stödet kom in för sent i sjukdomsprocessen.

Slutsats: Fortsatt forskning krävs för att utvärdera timing för digitalt stöd för äldre i glesbygd.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION H (SAL: VIP RUM)

Ida-Maria Barcheus, doktorand

Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Maria Ranner, Anneli Nyman, Eva Månsson Lexell, Maria Larsson-Lund

Abstrakt nr: 33

UTVECKLING OCH GENOMFÖRBARHET AV EN INTERNETBASERAD INTERVENTION I SYFTE: ATT STÖDJA PERSONER MED STROKE TILL STRATEGIER FÖR ETT AKTIVT VARDAGSLIV

Bakgrund: Hälso- och sjukvården har ett behov av att utveckla effektiva och hållbara sätt att bedriva sin verksamhet på. Samtidigt visar forskning att personer med funktionshinder såsom stroke har otillfredsställda rehabiliteringsbehov i den kroniska fasen. Därför finns det behov av att utveckla och utvärdera genomförbarhet av nya interventioner som kan skapa nya möjligheter till enklare och bättre rehabiliteringslösningar, både för personer som är i behov av insatserna och verksamheter. Den internetbaserade interventionen Strategier för ett aktivt vardagsliv, kallad "SEE" är ett bidrag till denna utveckling. Det behövs kunskap om SEE är genomförbar då interventionen är helt ny både utifrån innehåll och leverans.

Syfte: Projektets övergripande syfte är att identifiera potentiella resultat och utvärdera genomförbarheten av den nya internetbaserade interventionen "SEE" för personer med stroke.

Metod: Projektet följer internationella riktlinjer för utveckling och utvärdering av komplexa interventioner och omfattar fyra delstudier. De tre inledande studierna av SEE som presenteras vid konferensen har olika slags kvalitativ design och inkluderar erfarenheter från personer med stroke och deras arbetsterapeuter.

Resultat: Studierna indikerar att SEE kan vara genomförbar i praktiken både för klienter respektive arbetsterapeuter både utifrån relevans av innehåll och den digitala leveransen. SEE har potential att stödja klienternas självreflektioner och deras antagande av strategier som på olika sätt påverkar engagemanget i dagliga aktiviteter och tillfredsställelse med livet. Samtidigt är det en omställning både att ge och att ta del av SEE. Vidare bidrar Resultat: en till att identifiera viktiga faktorer som påverkar framtida implementering.

Diskussion: De inledande studierna indikerar att SEE kan ha potential att stödja klienter i förändringsprocesser när de ska återskapa ett aktivt vardagsliv under nya förutsättningar. Resultat: en ger kunskap om den transitionsprocess som de professionella ingår för att ställa om och anta nya komplexa interventioner i befintliga organisationer.

Slutsats: SEE kan stödja klienter att bli en aktiv medskapare av sin egen hälsa över tid. Det är en omställning att leverera SEE som sträcker sig bortom själva interventionen. Fortsatt forskning behövs för att undersöka ytterligare aspekter av SEEs genomförbarhet.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION I (SAL: VÄRLDSARVET)

Ulrika Löfgren, doktorand

Institutionen för hälsa lärande och teknik, Avdelningen för omvårdnad och medicinsk teknik,
Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Birgitta Lindberg, Britt-Marie Wälivaara och Ulrica Strömbäck

Abstrakt nr: 22

ATT STÖDJA SJUKSKÖTERSKESTUDENTER S LÄRANDE OCH UTVECKLING AV KLINISK KOMPETENS UNDER VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING

Bakgrund: Sjuksköterskestudenters lärande under verksamhetsförlagd utbildning (VFU) har stor betydelse för utvecklingen av klinisk kompetens inför kommande yrkesprofession. Det är av stor vikt att lärandestrategier som utvecklar och stärker studenters utveckling av klinisk kompetens främjas under utbildningen. Omvårdnadsprocessen som en teoretisk problemlösningsmodell är vanligt förekommande i utbildningssammanhang och vid beskrivning av sjuksköterskans kompetenser. Studenter möter begreppet i litteratur, olika läraktiviteter, vid examinationer och VFU. Det finns få studier om omvårdnadsprocessens betydelse för sjuksköterskestudenters lärande under VFU.

Syfte: Att öka förståelsen för omvårdnadsprocessen i relation till sjuksköterskestudenters lärande under VFU.

Metod: Denna studie har en kvalitativ deskriptiv design med en abduktiv ansats. Datainsamlingen är baserad på tolv individuella semistrukturerade intervjuer med sjuksköterskestuderter från sex lärosäten i Sverige. Dessa genomfördes under 2021-2022. Data analyserades med stöd av kvalitativ innehållsanalys enligt Graneheim et al. (2017) and Graneheim and Lundman (2004).

Resultat: Studien visar att omvårdnadsprocessen är osynlig i praktiken men när den blir medvetandegjord kan den stödja lärande under VFU förutsatt att teori och praktik talar samma språk. När den blir synliggjord och verbaliseras i handledningen stimuleras en helhetsbedömning och djupinlärning i patientsituationer, vilket främjar utvecklingen av självständighet och klinisk kompetens i omvårdnad. Den beskrivs som en tankestuktur inför yrkesprofessionen och sjuksköterskans ansvarsområde.

Diskussion och slutsats: En stödjande lärmiljö och kompetens i handledning är viktigt under VFU så att studenter ges förutsättningar att tillämpa och omsätta omvårdnad. När teori och praktik stämde överens blev omvårdnadsprocessen en meningsfull struktur för att utveckla ett hållbart och säkert sätt att tänka inför sin framtid yrkesprofession. Därmed är det viktigt att utveckla stödjande pedagogiska modeller för studenter och handledare som underlättar integrationen av omvårdnadsbegrepp i praktiken.

Parallella Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION I (SAL: VÄRLDSARVET)

Gustaf Sievert Magaard, AT-läkare, doktorand.

Institutionen för samhällsmedicin och rehabilitering, Umeå Universitet

Medförfattare: Xiaolei Hu, Britt-Marie Stålnacke, Ann Sörlin och Fredrik Öberg

Abstrakt nr: 89

LONG-TERM PERCEIVED FATIGUE UP TO 10 YEARS AFTER TRANSIENT ISCHEMIC ATTACK

Background: The long-term impact of transient ischaemic attack (TIA) on fatigue remains largely elusive.

Aim: The aims of the study were to investigate the long-term perceived fatigue; and to evaluate the associations between perceive fatigue and activities of daily living (ADL) and participation among persons after TIA. Questions: Do TIA patients experience fatigue? Does patient-reported fatigue affect their everyday life?

Method: After assessed for study eligibility among 2260 patients with a diagnosis of TIA, a retrospective questionnaire study was conducted among 412 adult community-dwelling individuals from 6 months up to 10 years after TIA onset. Perceived fatigue was assessed by Fatigue assessment scale (FAS). ADL and participation were evaluated by the Stroke Impact Scale 3.0 (SIS).

Results: Perceived fatigue was mildly elevated when stratified into three groups (Mean (SD) at 0 – 1 year: 22,6 (5,6); 1 – 5 years: 22,3 (5,5); 5 – 10 years after TIA onset: 21,9 (5,6)) and remained relatively stable up to 10-years after a first-ever TIA. Persons that suffered a recurrent TIA or stroke reported significantly more fatigue compared to those with a first-ever TIA only (21,8 (5,2) versus 23,9 (6,5) and 23,7 (5,6)). The self-reported fatigue demonstrated low but significantly negative associations with ADL ($r = -0,300$) and social participation ($r = -0,398$) (p -value for both $< 0,001$). Higher fatigue-levels were dependent on BMI in a linear regression test (p -value 0,026, $B=0,121$ $SE=0,054$) for “first-ever TIA” patients. In the same test for “recurrent TIA” patients and “TIA with stroke” patients no associations were found as gender, age and time since TIA onset were assessed as well.

Discussion/conclusion: Low but sustained perceived fatigue were demonstrated and played significant role in their every life among community-dwelling individuals up to 10 years after transient ischemic attack. Our findings indicate a need for rehabilitation on fatigue management among persons after transient ischemic attack.

Parallella Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION I (SAL: VÄRLDSARVET)

Viktor Strandkvist, Universitetslektor

Luleå Tekniska Universitet

Medförfattare: Anne Lindberg, Agneta Larsson, Mascha Pauelsen, Caroline Stridsman, Lars Nyberg, Helena Backman, Ulrik Röijezon

Abstrakt nr: 74

POSTURAL CONTROL AMONG INDIVIDUALS WITH AND WITHOUT CHRONIC OBSTRUCTIVE PULMONARY DISEASE: A CROSS-SECTIONAL STUDY OF MOTOR AND SENSORY SYSTEMS

Background: Chronic obstructive pulmonary disease (COPD) is considered a heterogenic syndrome with systemic effects, including muscle dysfunction. There is evidence of postural control impairments among those with COPD, partly related to muscle weakness. However, research is scarce regarding the other underlying systems of postural control, such as the visual, somatosensory and vestibular system.

Aim: The aim was to compare postural control, as well as the motor and sensory systems, between individuals with and without COPD.

Methods: Twenty-two participants with COPD (mean age 74.0 ± 6.2 years) and 34 non-obstructive referents (mean age 74.9 ± 4.9 years) participated in this cross-sectional study. Postural control was assessed with center of pressure trajectory of postural sway in quiet as well as a limits of stability test, calculating mediolateral and anteroposterior amplitudes for each test. Assessment of sensory and motor systems included visual acuity, pressure sensibility, proprioception, vestibular screening, muscle strength and reaction time. Data was compared between groups, and significant differences in postural control were further analyzed with an orthogonal projection of latent structures regression model.

Results: There was a significantly increased sway amplitude in the mediolateral direction in quiet stance on soft surface with eyes open ($p=0.014$) as well as a smaller anteroposterior amplitude in the limits of stability test ($p=0.019$) in the COPD group. Regression models revealed that the mediolateral amplitude was related to visual acuity and the burden of tobacco smoking. Further, muscle strength associated with anteroposterior amplitude in limits of stability test in the COPD group, and with age and ankle dorsal flexion strength among the referents.

Discussion: The postural control impairments among individuals with COPD were in line with previous studies, however, most studies in the past have focused on more performance-based and less precise measurements of postural control. This is the first time a study has investigated the underlying factors of the postural control impairments.

Conclusions: Individuals with COPD had a decreased postural control and several mechanisms contributed to the impairments. The findings imply that the burden of tobacco smoking and reduced visual acuity relate to increased postural sway in quiet stance, and that muscle weakness is related to decreased limits of stability, among individuals with COPD.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION I (SAL: VÄRLDSARVET)

Yvette Amba, Sjukhusandläkare
Folkhelse Örnäset Luleå, Region Norrbotten

Medförfattare: Angelika Lantto, Fernando Almeida, Robert Lundqvist
Abstrakt nr: 19

POSTOPERATIV SMÄRTA EFTER KIRURGISKT AVLÄGSNANDE AV RETINERADE VISDOMSTÄNDER I UNDERKÄKE INOM ALLMÄNTANDVÅRD.

Bakgrund: Visdomständer benämns retinerade när de inte bryter fram till en funktionell position i munhålan. De kan förknippas till olika sjukdomstillstånd vilket är vanligare i underkäken än i överkäken och behöver därför avlägsnas operativt. Det är vanligt med postoperativ smärta. I vissa fall krävs sjukskrivning och ingreppet skapar därför oro hos patienterna. Trots det är kunskapen om det postoperativa förloppet bristfällig för operationer utförda i allmäntandvård.

Syfte: Att utvärdera postoperativ smärta den första veckan efter kirurgiskt avlägsnande av retinerade underkäksvisdomständer i allmäntandvården.

Frågeställningar:

- Hur ser smärtmönstret ut och hur intensiv är smärtan de första sju dagarna efter operation?
- Finns det gemensamma faktorer för patienter som upplever olika grad av smärta?

Metod: Hundra konsekutiva individer som behöver operera bort visdomständer i underkäken kommer att rekryteras vid tre av Folkhelse Örnäsets kliniker. Fyra olika operatörer avlägsnar tänderna, och föreskriver smärtstillande. De registrerar variabler av forskningsintresse. Patienter under de första sju dagarna skattar sina subjektiva smärtupplevelser med en 11 gradig skala (0-10). Insamlade data analyseras statistiskt.

Resultat: Mellan oktober 2022 och februari 2023 har 39 individer rekryterats, varav 13 kvinnor. Ålder spann är 18 - 62 år gammal. Högsta smärtintensitet upplevs kvällen efter operationen med medelvärde på 5.03 ± 2.7 . Följd av dag 1 och dag 3 med 3.27 ± 2.7 respektive 3.0 ± 2.5 därefter sjunker smärtan successivt till dag 7 (1.6 ± 1.7). Preliminär analys av data visar ingen samband mellan operationstid och smärtintensiteten kvällen efter operation. Analys av andra variabler är ej utförda ännu

Diskussion: Svårigheter hittills är att identifiera, förebygga och hantera eventuella bias källor som kan påverka trovärdigheten av studien negativt.

Slutsats: Studien är pågående. Operativt avlägsnande av visdomständer, trots värvtablett, verkar leda till måttlig smärtintensitet som är värst kvällen efter operation.

Parallel Seminarier 3

Torsdagen den 14 september kl. 15.15 – 16.15

SESSION I (SAL: VÄRLDSARVET)

Theresa Gyllander, Doktorand

Institutionen för hälsovetenskaper, Mittuniversitetet

Medförfattare: Marie Häggström, Ulla Näppä

Abstrakt nr: 3

NÄRSTÅENDES VÅRDMÖTEN MED SJUKSKÖTERSKOR PÅ ALLMÄN VÅRDADDELNING; EN KVALITATIV INTERVJUSTUDIE

Bakgrund: Vårdmöten kan ha många orsaker och vara av olika komplexitet. Till vårdavdelningar kommer bland annat närliggande till patienter som har förflyttats från intensivvårdsavdelning. På grund av den livsavgörande händelsen de varit med om kan dessa närliggande vara mer sköra än andra. Forskning har visat att de kan uppleva vårdmöten otillfredsställande. Det finns otillräckligt med studier som beskriver hur närliggande till vuxna patienter upplever förflyttningen från intensivvård till allmän vård.

Syftet: Att beskriva närliggandes upplevelser av vårdmöten med sjuksköterskor under vårdtiden på allmän vårdavdelning efter förflyttning från intensivvårdsavdelning.

Metod: En kvalitativ beskrivande design med en induktiv ansats. Semi-strukturerade individuella intervjuer utfördes med närliggande ($n = 14$) till patienter vid fem sjukhus i Sverige. Data analyserades med innehållsanalys.

Resultat: Närliggande upplevde ett stort ansvar för att säkerställa att deras anhörig fick vård av god kvalitet. För närliggande var det väsentligt att få möta tillgängliga, engagerade och medkännande sjuksköterskor på vårdavdelningen. Temat 'Längtan efter tillit och strävan efter att involveras i sin anhörigs vård' illustrerades i två underteman 'Önskan att vara en viktig del i pusslet' och 'vara vaksam med oro över vårdens kvalitet'.

Slutsats: Närliggandes delaktighet är nödvändig för att bygga upp livet efter sjukhusvistelsen för både dem själva och patienten. Deras oro och bekymmer gällande förflyttningen behöver tas på allvar och inkluderas i vårdplaneringen för att säkerställa deras välbefinnande. Sjuksköterskor behöver avancerade icke-tekniska färdigheter i att skapa vårdmöten byggda på tillit och respekt för närliggande. Framtida forskning bör undersöka hur närliggandes behov kan mötas i praktiken. Fortsatt omvärdnadsforskning är nödvändig för att strukturera möten med patienter och närliggande som förflyttas från intensivvårdsavdelning; ett sätt kan vara att utveckla och använda specifika vårdplaner för mottagande av närliggande.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Frida Bergman, Sjukgymnast, Postdoktor
Umeå universitet

Medförfattare: Melony Fortuin-de Smidt, Pasan Hettiarachchi, Peter Johansson, Viktoria Wahlström, Andreas Hult, Lisbeth Slunga Järvholt, Magnus Svartengren, Patrik Wennberg

Abstrakt nr: 15

PHYSICAL BEHAVIORS DURING WORK AND LEISURE TIME IN DIFFERENT OCCUPATIONAL GROUPS – A DESCRIPTIVE STUDY

Background: Large epidemiological studies investigating device-measured physical behaviors at work and leisure time in different occupational groups are still scarce.

Purpose: The aim of this study is to investigate the differences in device-measured physical behaviors, including time spent in sleep, sedentary behavior, and physical activity, during work and leisure time in different occupational groups.

Methods: This study is based on data collected in the Umeå cohort ($n = 2500$) of the Swedish CArdioPulmonary bioImage Study (SCAPIS). In SCAPIS, a random selection of men and women aged 50-64 years from the general population were invited for an extensive health examination. In Umeå, measurements with thigh accelerometers were performed for 24 hours a day for 7 consecutive days to measure physical behaviors, including lying, sitting, standing, walking, running, stair walking and cycling, as well as sleep. In addition, the participants also recorded their work hours in a diary. Physical behaviors during work and leisure time will be analyzed based on the self-reported work hours. The thigh accelerometer data will be processed using the custom-made ActiPASS software. Occupational belonging, reported in the SCAPIS questionnaire, will be coded to occupational groups according to the Nordic Classification of Occupations.

Results: Mean and median values of time spent in physical behaviors will be calculated for the valid days of measurement. Differences between different occupational groups in time spent in physical behaviors during work hours and during leisure time will be presented. A one-way ANOVA with Bonferroni post hoc test will be used for normally distributed variables, and a Kruskal-Wallis test with Dunn post hoc test will be used for non-normally distributed variables.

Conclusion: More knowledge about physical behaviors within different occupational groups would aid in the development of primary prevention efforts and interventions. This study will give important knowledge about this and lay the groundwork for our future analyses investigating health effects of physical behaviors in the different domains of work and leisure.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Melony Fortuin-de Smidt, Dr

Unit of Family Medicine, Department of Public Health and Clinical Medicine, Umeå universitet

Medförfattare: Frida Bergman, Pasan Hettiarachchi, Daniel Arvidsson, Mats Börjesson, Elin Ekblom-Bak, Örjan Ekblom, Magnus Svartengren, Patrik Wennberg, Peter J. Johansson

Abstrakt nr: 17

DESCRIPTION OF 24-HOUR BEHAVIOR PATTERNS IN SWEDISH ADULTS: THE SCAPIS STUDY

Background: There is a lack of population-based studies that evaluated objectively measured 24-hour behavior patterns.

Purpose: To describe the 24-hour behavior patterns, including time spent in sleep, sedentary behavior (SB), and physical activity (PA) types by sex, body mass index (BMI) and educational levels among 50–64-year-old Swedish men and women.

Methods: The Swedish Cardio-Pulmonary biolmaging Study (SCAPIS) is an observational study that collected data at 6 centers in Sweden between 2014-2018. The participants were randomly selected from the general population using the Swedish population register. At 3 centers, Umeå (n=2500), Uppsala (n=5000) and Gothenburg (n=500), sleep, SB and PA data were measured with thigh-mounted accelerometers. Participants completed a questionnaire on age, sex, and education (basic education, high school/vocational education, university). Weight and height measurements were also done, and BMI (kg/m^2) was calculated. An accelerometer was worn on the right thigh for 24 hours per day for 7 consecutive days. Sleep, SB and PA were determined from accelerometer data using ActiPASS, a custom-made software.

Results: The mean and median of each behavior (sleep, sitting, standing, walking, running, stair climbing, cycling) will be calculated for the valid days of measurement and expressed as minutes or steps per day for the whole population. These behaviors will be compared between men and women (independent sample t-test or Mann Whitney U test for normally and non-normally distributed data, respectively) and between BMI groups (<25 , $25-29$, $\geq 30 \text{ kg}/\text{m}^2$), and between educational groups by using a one-way ANOVA with Bonferroni post hoc test, for normally distributed variables or Kruskal Wallis test with Dunn post hoc test for non-normally distributed variables. In addition, 24-hr compositions of sleep, SB and PA will be presented visually as ternary plots.

Conclusions: A 24-hour perspective that includes sleep, SB and PA is a novel way to describe behavioral patterns in different groups compared to previous methods that evaluated these behaviors in isolation. Thigh-worn accelerometers also provide information on body posture e.g., sitting, standing as well as on activities such as cycling or running which may aid understanding of activity behaviors and may enhance compliance to physical activity recommendations.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Johan Niklasson, Överläkare

KC internmedicin och geriatrik Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Fanny Jonsson, Stefan Söderberg, Birgitta Olofsson

Abstrakt nr: 29

HOME ALONE: ASSOCIATION BETWEEN THE COVID-19 PANDEMIC AND MENTAL HEALTH IN VERY OLD PEOPLE

Background: During the coronavirus disease 2019 (COVID-19) pandemic, Sweden implemented social distancing measures to reduce infection rates. However, the recommendation meant to protect older individuals particularly at risk may have had negative consequences as well.

Aim: To investigate the proportion of participants aged 80 or older in Northern Sweden who experienced a negative impact on mental health by the COVID-19 pandemic, and associated factors.

Methods: We conducted a cross-sectional study amongst previous participants of the SilverMONICA (MONitoring of Trends and Determinants of CArdiovascular disease) study. Of 394 eligible participants, 257 (65.2%) agreed to participate. Of these, 250 individuals constituted the final sample. Structured telephone interviews were carried out during the spring of 2021. Data was analysed using χ^2 -test, t-test and binary logistic regression.

Results: Of 250 individuals (mean age: 85.5 ± 3.3 years, 54.0% women), 75 (30.0%) reported a negative impact on mental health, while 175 (70.0%) reported either a positive impact ($n = 4$) or no impact at all ($n = 171$). In the binary logistic regression model, factors associated with a decline in mental health included loneliness (odds ratio [OR] 3.64, 95% confidence interval [CI]: 1.77–7.49), difficulty adhering to social distancing measures (OR 5.32, 95% CI: 2.12–13.36) and high morale, which served as a statistically significant positive predictor (OR 0.45, 95% CI: 0.21–0.98).

Conclusions: Thirty percent of very old individuals stated having negative impact on mental health during COVID-19 pandemic, primarily from loneliness and difficulty adhering to social distancing measures, while high morale seemed protective.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Linnéa Almqvist, Läkare

Lung- och allergisektionen Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Martin Andersson, Helena Backman, Eva Rönmark, Linnéa Hedman

Abstrakt nr: 42

PERSISTENCE OF ASTHMA FROM 8-28 YEARS – A POPULATION-BASED COHORT STUDY

Background: Asthma is often regarded as a chronic disease even though remission of childhood asthma is common and the knowledge on persistence of asthma and its predictors are limited.

Aim: To investigate the persistence of asthma from 8 to 28 years and its associated factors.

Research questions: How common is current asthma in young adulthood among those with childhood onset asthma? What risk factors are associated with persistent asthma from childhood to adulthood?

Methods: Within the OLIN (Obstructive Lung Disease in Northern Sweden) studies, a pediatric cohort was recruited in 1996 at age 8y and followed by annual questionnaires about asthma, allergic diseases and risk factors until 19y. Skin prick tests were performed at age 8, 12 and 19y. Among the 3430 (97% of invited) participants, 248 with asthma were identified by age 8y, 234 were possible to invite to a follow-up survey at 28y whereof 170 (73%) participated. Factors associated with current asthma at age 28y in bivariate analyses were analyzed in adjusted logistic regression models (OR, 95%CI).

Results: Of the 170 individuals, n=105 (61.8%) had current asthma at 28y of age, n=49/76 (64.5%) of the women and n=56/94 (59.6%) of the men, p=0.513. Severe respiratory infections <8y (OR 2.9, 95%CI 1.2-7 .0) and allergic sensitization at 8y (OR 2.6, 95%CI 1.1-6.6) were associated with current asthma at 28y after adjustment for sex, family history of asthma, breastfeeding <3 months and eczema. Further, bronchial hyperreactivity at age 17y was associated with current asthma at 28y after adjustment for sex, family history of asthma and allergic sensitization at age 8, 12 or 19y (OR 9.0, 95%CI 1.7-47.0).

Discussion and conclusion: In this long-term follow-up of children with asthma onset by 8y, 2/3 still had current asthma at age 28 years. Predictors for persistent asthma were respiratory infections, allergic sensitization and bronchial hyperreactivity. Remission of childhood onset asthma may not be as common as previously assumed.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Maria Brännholm Syrjälä, Doktorand, specialist i allmänmedicin
Björknäs hälsocentral, Region Norrbotten

Medförfattare: Melony Fortuin-De Smidt, Frida Bergman, Maria Nordendahl, Julia Otten, Rebecka Renklint, Olov Rolandsson, Patrik Wennberg
Abstrakt nr: 56

OCCUPATIONAL SEDENTARY BEHAVIOUR AND 10-YEAR INCIDENCE OF TYPE 2-DIABETES: A POPULATION-BASED COHORT STUDY

Background: The beneficial effects of structured exercise for preventing type 2 diabetes are well known. At the same time our society has become more sedentary as desk work, commuting and recreational screen time increases. Prolonged sitting is associated with increased risk of type 2 diabetes. Further, many workplaces today are major contributors to excessive sitting. Whether occupational sedentary behaviour itself is associated with a higher risk of diabetes is still not fully understood.

Aim: The aim of this study is to investigate the association between having a sedentary occupation and diabetes incidence over 10 years in a general adult population in Northern Sweden.

Methods: Population-based cohort study of individuals aged 28 to 62 years participating in a health promotion program, the Västerbotten Intervention Programme (VIP), at two occasions between 1990 and 2022. Diabetes free participants at the first visit were followed approximately 10 years for incidence of diabetes based on oral glucose tolerance test, self-reported diabetes or register-based diagnosis. Occupational sedentary behaviour was assessed by a question: Indicate the alternative that best describes your work a) Sedentary or standing, b) Light but partly physically active, c) Light and physically active, d) Sometimes physically straining or e) Physically straining most of the time. Odds ratio (OR) and 95% confidence interval (CI) for risk for type 2 diabetes will be calculated in those with sedentary or standing work vs. those with non-sedentary work using logistic regression analyses in multivariable models with adjustment for potential confounders (e.g. age, sex, smoking, education level and self-reported leisure time physical activity) and mediators (e.g. BMI).

Results: This study includes 41,527 individuals who were diabetes free at their first visit (47% men; 53% women) and had more than one visit in the program. Preliminary findings show that 26% reported sedentary or standing work.

Discussion: We hypothesize that having a sedentary occupation increases the incidence of diabetes. Furthermore, we hypothesize that the diabetes risk is mainly mediated by BMI.

Conclusion: This study will contribute to better understanding of occupational sedentary behaviour as a potential risk factor for type 2 diabetes in a general Swedish population. Increased knowledge about how sedentary behaviour affects employee health can be used to influence policy guidelines for healthier workplaces.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Anna Larsson Gerdin, Doktorand

Mittuniversitetet

Medförfattare: Ove Hellzén, Maling Holmström Rising

Abstrakt nr: 62

NURSES' EXPERIENCES OF ENCOUNTERS IN HOME CARE: A PHENOMENOLOGICAL HERMENEUTIC STUDY

Background: Nurses working in home care often encounter patients with multiple diagnoses in an unpredictable environment, which can cause ethical and emotional challenges and affect their daily work. However, research about encounters in home care is sparse.

Aim: To illuminate the meaning of nurses' lived experiences of encountering patients in home care.

Method: The study has a qualitative design and adopts a phenomenological hermeneutic approach. This approach was chosen to shed light on the meaning of the nurses' everyday experiences by interpreting texts transcribed from lived narrations. After obtaining ethical approval participants ($n=11$) were recruited through purposive sampling.

Findings: The findings are presented under three main themes: 1) "Being receptive to the other", which illustrates the meaning of being open-minded and taking the time to acknowledge the patient. 2) "Handling the unpredictable", which illustrates the meaning of encountering the unknown in the patient's home. 3) "Managing frustration", which illustrates the meaning of managing your emotions to highlight the needs of the patients. The variety of encounters made different impressions on the nurses which affected the provided care.

Discussion: During unpredictable encounters, it was sometimes hard to determine and assess the best care for the patients. The findings highlight that misinterpreting the patients' needs worried the nurses and caused their consciences to be troubled. Nurses must manage their own and their patients' vulnerability in order to be receptive to what the patients conveyed. When doing so, nurses will discover a genuine interest in the other and counteract the risk of overlooking the patients. The unilateral ethical demand requires the nurses to take care of the patients' lives selflessly. We are all in each other's power because our vulnerability and loneliness will facilitate a natural trust. A trust that we hope will be answered and fulfilled by measures that touch and show care and affection.

Conclusions: Although encountering patients in home care means relating to the other unconditionally, it is sometimes hard to perceive the wishes and needs of the patient and to respond to the ethical demand. However, this was facilitated by shifting the focus from problem-solving and efficiency to get to know the person. Additionally, management of vulnerability will also increase the ability of the nurse to encounter the patient in home care more perceptively.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Katarina Shahedi Razavi, Doktorand, Överläkare
Medicinkliniken Örnsköldsviks sjukhus, Region Västernorrland

Medförfattare: Julia Otten

Abstrakt nr: 69

LUNGFUNKTIONSPÅVERKAN VID PREDIABETES OCH TYP 2 DIABETES

Bakgrund: Prevalensen av typ 2 diabetes ökar världen över. I Sverige diagnosticeras varje år ca 30000 män med typ 2 diabetes. Typ 2 diabetes orsakar allvarliga komplikationer såsom retinopati, nefropati, neuropati och hjärt-kärlsjukdom. Är även lungor målorgan för diabeteskomplikationer? I en systematisk granskning av 34 studies fann Klein et al att typ 2 diabetes är associerad med en mild, men signifikant ventilationspåverkan med form av restriktivt mönster. Den påverkade lungfunktionen hos personer med typ 2 diabetes är associerad med förhöjt fasteglukos, förhöjt glukosylerat Hemoglobin (HbA1c) och diabetesduration. Vår hypotes är att en restriktiv bild vid lungfunktionsundersökning är vanligare hos individer med prediabetes eller Typ 2 Diabetes jämfört med normoglykema individer. Insulinresistens driver lungfunktionsnedsättningen genom att försämra alveolernas syrgasutbyte och personer med prediabetes och T2D har sämre diffusionskapacitet (DLco) jämfört personer med normal glukostolerans.

Metod: Data analyserad i den här studien kommer från Umeå-kohorten i Swedish CArdioPulmonary biolImage Study (SCAPIS). 2507 slumpvis utvalda vuxna i ålder 50-64 år rekryterades till den här studien. Förutom ett extensivt frågeformulär, blodprov etc. utfördes även Oralt glukostolerans test (OGTT) och lungfunktionsundersökning med Spirometri. Studien utfördes i enlighet med Helsingforsdeklarationen och är godkänd av nationell etisk kommitté (DNR 2021-01673).

Resultat: Studiepersoner med prediabetes och typ 2 diabetes är något äldre och med högre BMI jämfört med normoglykema. Vid Spermans korrelation ses ett litet, men signifikant samband mellan Forcerad vitalkapacitet (FVC) och både fasteglukos, HbA1c och 120-minuters glukos. Vid multipel regression med variabler kön, BMI, rökning så kvarstår signifikant negativt samband för HbA1c och 120-minuters blodsocker, men inte för fasteglukos.

Diskussion: Vår studie evaluerar sambandet mellan väldefinierad glukosstatus och normoglykemi och spirometrvärden hos en kaukasisk population. Vi finner en signifikant negativ association mellan förändrad glukosmetabolism och forcerad vitalkapacitet (FVC). Flera tidigare genomförda studier definierar typ 2 diabetes enbart genom HbA1c värden. Styrka i vår studie är att studiedeltagarna även genomför oralt glukostoleranstest (OGTT). Dock kan vi inte uttala oss avseende kausalitet.

Slutsats: Fler studier behövs kring samband mellan diabetes och påverkad lungfunktion.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Johanna Sundbaum, Universitetslektor

Institutionen för hälsa, lärande och teknik, Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Ulrik Röijezon

Abstrakt nr: 75

VIRTUAL REALITY (VR) AS A FUTURE E-HEALTH SOLUTION FOR EFFICIENT TREATMENT OF RHEUMATIC DISEASES.

Background: Axial spondyl arthritis (axSpA) is a chronic immune-mediated inflammatory disease with a prevalence of 0.3-1.8%. Clinically, axSpA manifests as inflammation in the spine and the sacroiliac joints, leading to pain, stiffness, fatigue and disturbed proprioception, balance and posture. Treatment includes a combination of pharmacological (e.g., NSAID) and non-pharmacological interventions. Physiotherapy is the cornerstone of non-pharmacological treatment. However, specialized physiotherapy in rheumatology is limited, and in Norrbotten mainly located at Sunderby Hospital. This means long travel distances for many patients. A suitable solution may involve e-health using novel technology for distance supervision, monitoring and tailored treatment. Here we present the plan for a future RCT.

Aim: Evaluate the feasibility and treatment effects of VR-technology in the management of axSpA.

Research question:

- Is sensorimotor training with VR goggles effective in improving physical function and controlling disease activity on patients with axSpA?
- Can we, by using machine learning, categorize and predict the outcome of VR sensorimotor training on axSpA patients?
- What are the patients' perspectives on using VR technology in rehabilitation?

Methods: A mixed method RCT-design with 3 months intervention, evaluation after 3 and 12 months. 100 participants with axSpA will be included, 50 in the intervention group training with VR-goggles + standard physiotherapy, and 50 in control group receiving standard physiotherapy. Outcome measures include physical functions and disease activity. Interviews regarding feasibility on a subgroup of 20 participants. Mixed model ANOVA will be used for between and within group comparisons. Machine learning will be used for categorization and prediction of treatment outcome.

Results: Previous studies have shown that adherence in training is better with supervision. With this study we will study tailored training supervised at distance.

Discussion: VR-technology has major potential to improve the management of axSpA by: objective assessments, monitoring, tailored training, and evaluation of treatment effects, all in line with precision health.

Conclusion: The results of this study may have important impact on future treatment of axSpA in line with precision health, increased accessibility, and sustainable health care.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1A

Albin Dahlin Almevall, sjuksköterska/fysioterapeut, fil.dr.

FoU-enheten, Region Norrbotten

Medförfattare: Erik Rosendahl, Birgitta Olofsson, Ingvar Bergdahl, Ursula Werneke, Per Liv, Johan Niklasson, Annika Toots, Karin Zingmark, Yngve Gustafson, Carl Hörnsten, Jerry Öhlin, Stefan Söderberg

Abstrakt nr: 90

THE NORTHERN SWEDEN SILVER-MONICA STUDY: LONG-TERM PREDICTORS FOR HEALTHY AGEING IN OLD AGE

Background: Many developed countries are experiencing a demographic shift of an ageing population. In Sweden, the 80+ age-group is estimated to total a million by 2040. Although very heterogeneous, the oldest age group is subject to adverse health events. Thus, significant health care resources are allocated to this older age-group. To meet future demographic challenges, a more proactive and promotive approach will be necessary in terms of the health-care provided to the age-groups that will join the 80+ age in the coming decades, aiming to maximize health and well-being in old age.

Aim: The main aim is to study predictors at middle and young old age (59-79) for healthy ageing at 80 years or older.

Method: The study is a follow-up of persons in Norrbotten and Västerbotten who had previously participated in the MONICA (MONItoring of trends and determinants in CArdiovascular disease) population survey in 1999, and at least one MONICA survey prior to that. The follow-up, with data-collection carried out during 2016-2019, was called the "Silver-MONICA study". A compound measure of healthy ageing was constructed, comprised by survival, cognition, functional capacity, independence and depression. Those participating in the MONICA 1999 survey (n=1595) and those participating in the Silver-MONICA study (n=541) were analysed separately with ordinal proportional odds regression, and a ranking of the studied factor's predictive ability was obtained with a bootstrapping procedure providing 200 simulated rankings for each factor.

Results: Factors that were included, analysed and ranked for their ability to predict the healthy ageing outcome were; Body mass index, Waist circumference, Hip circumference, Self-rated health, Physical exercise, Smoking status, Soft snuff status, Hypertension, Blood glucose level, Apolipoproteine B, Apolipoproteine B/A1 quota, NT-proBNP, High-sensitivity CRP, High-sensitivity troponin I, Coffee intake, Education, Alcohol intake, Apnea, Snoring, Daytime tiredness and Community population.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Stina Selberg, Avancerad klinisk specialstsjuksköterska
Stadsvikens hälsocentral och OLIN-studierna, Region Norrbotten

Medförfattare: Johanna Karlsson Sundbaum, Jon R. Konradsen, Helena Backman, Linnea Hedman, Anne Lindberg, Caroline Stridsman

Abstrakt nr: 2

MULTIPLE MANIFESTATIONS OF UNCONTROLLED ASTHMA INCREASE THE RISK OF SEVERE COVID-19

Introduction: Asthma control and severity are important when assessing the risk of severe outcomes of COVID-19. The aim of this study was to explore synergy effects of multiple manifestations of uncontrolled asthma associated with severe COVID-19.

Methods: In 2014-2020, adult patients with uncontrolled asthma, defined as Asthma Control Test (ACT) score ≤ 19 , were identified in the Swedish National Airway Register (SNAR) ($n=24533$). The SNAR database was linked with national registers to obtain information on severe COVID-19, defined as hospitalization and/or death due to COVID-19 ($n=221$). The synergy effect of multiple manifestations of uncontrolled asthma was studied as one to three of: 1) ACT ≤ 15 (very poorly controlled asthma); 2) prior exacerbations (≥ 2 dispensed oral corticosteroids); and 3) asthma inpatient/secondary care, during the year before the pandemic. Poisson regression analyses were conducted with severe COVID-19 as the dependent variable.

Results: Among patients with uncontrolled asthma (ACT ≤ 19) with vs. without severe COVID-19: 45.7 vs. 42.3% had one manifestation of uncontrolled asthma, 18.1 vs. 9.1% had two, and 5.0 vs. 2.1% had three (all $p < 0.001$). The risk ratio (RR) of severe COVID-19 increased with an increasing number of manifestations of uncontrolled asthma: one, RR 1.49 (95% CI 1.09-2.02), two, RR 2.42 (95% CI 1.64-3.57) and three, RR 2.96 (95% CI 1.57-5.60), when adjusted for sex, age, and BMI.

Conclusions: The synergy effect of multiple manifestations of uncontrolled asthma can increase the risk of severe COVID-19 up to three times. This should be taken into account when monitoring patients with uncontrolled asthma and COVID-19.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Idun Winqvist, Doktorand

Mittuniversitetet

Medförfattare: Ulla Näppä, Hélén Rönning, Marie Häggström

Abstrakt nr: 11

ATT MINSKA RISKERNA VID KOMPLEXA VÅRDÖVERGÅNGAR I GLES LANDSBYGD: EN GRUNDAD TEORI

Bakgrund: Sjuksköterskans roll är viktig vid överflyttning av patienter från en vårdgivare till en annan. Äldre personer med komplexa vårdbehov löper stor risk vid vårdövergångar och sköra äldre tenderar känna oro i samband med dessa processer. Återinskrivningsrisken är högre vid utskrivning till ordinärt boende än till särskilt boende, vilket även skiljer sig mellan glesbygds- och tätortsbosatta, till nackdel för de glesbygdsbosatta. Få tidigare studier förklrarar sjuksköterskans perspektiv på vårdövergångar från sjukhusvård till hemsjukvård i ordinärt boende i gles landsbygd.

Syfte: Att ge en djupare förståelse för sjuksköterskors uppfattningar av vårdkvalitet vid vårdövergångar från sjukhusvård till hemsjukvård i gles landsbygd.

Frågeställningar: Vad uppfattar sjuksköterskor vara det huvudsakliga bekymret i vårdövergångar från sjukhusvård till hemsjukvård i gles landsbygd och hur hanteras detta?

Metod: En konstruktivistisk grundad teori-Metod: baserad på individuella intervjuer med 21 legitimerade sjuksköterskor med erfarenhet av vårdövergångar från sjukhus till hemsjukvård i glesbygd.

Resultat: Det huvudsakliga bekymret vid vårdövergångar var "Vårdkoordination i en komplex process". Komplexiteten härrörde från flera miljömässiga och organisatoriska faktorer, vilket skapade en rörig och fragmenterad kontext för sjuksköterskorna att navigera inom. Kärnkategorin "Att aktivt kommunicera för att reducera patientsäkerhetsrisker" förklarades närmre av de tre kategorierna – "Samarbeta kring förväntade vårdbehov", "Förutse hinder" och "Tajma avgången". Underlätenhet att utföra dessa aktiviteter förknippades med ökad risk för vårdskador i flera avseenden.

Diskussion: Fynden visar hur kommunikation och samarbete är nyckelfaktorer för vårdkvaliteten i övergångsprocessen. Ett proaktivt arbetsätt underlättar i gles landsbygd där långa avstånd medför längre tid från beslut till genomförande. Den konstanta interaktionen mellan kategorierna sammanknöts av den teoretiska koden "Att konstant prioritera". Beslutsfattare måste ha i åtanke vilka risker kopplat till organisation och vårdövergångar som kan uppstå i glesbygdsmiljö, för att möta behoven hos sköra äldre personer och deras anhöriga.

Slutsats: Studien visar en mycket komplex och stressad process som omfattar flera organisationer och aktörer. Riskreducering kan underlättas av tydliga riktlinjer, verktyg för kommunikation och tillräcklig bemanning.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

David Darehed, MD, PhD

Neurologmottagningen Sunderby Sjukhus; Region Norrbotten

Medförfattare: Anita Lindmark, Marie Eriksson, David Darehed

Abstrakt nr: 13

MEDIATION ANALYSES OF THE MECHANISMS BY WHICH SOCIOECONOMIC STATUS, COMORBIDITY, STROKE SEVERITY AND ACUTE CARE MAY INFLUENCE STROKE OUTCOMES

Introduction: Low socioeconomic status (SES) is associated with an increased risk of death and disability after stroke. Minimizing disparities in outcomes between different SES groups are warranted, but interventional targets are unclear.

Objective: To assess the association between low SES and death and dependency at 3 months, with the main aim to evaluate to what extent SES-based disparities could be eliminated by equalizing differences in comorbidity, stroke severity and acute care.

Methods: Our nationwide register-based cohort study includes all patients registered with an acute ischemic stroke in the Swedish Stroke Register in 2015-2016, who were independent in activities in daily living (ADL) at the time of stroke (n=25 846). Data on SES was retrieved on the individual level by cross-linkage with the Longitudinal Integrated Database for Health Insurance and Labour Market Studies in Sweden. SES was defined by income and education, and categorized into low, mid and high. Multiple mediation analysis was used to study the absolute risk of death and ADL-dependency at 3 months depending on SES, and to what extent interventions on comorbidities, stroke severity and acute care would equalize outcomes.

Results: 6798 (26%) patients were dead or ADL-dependent 3 months after stroke. After adjustments for confounding, low SES was associated with an increased absolute risk of respectively 5.4% (95% CI: 3.9%-6.9%) and 10.1% (95% CI: 8.1%-12.2%) compared to mid and high SES. Intervening to shift the distribution of all mediators among patients with low SES to those with mid and high SES would result in an absolute reduction of these effects by 2.2% (95% CI: 1.2%-3.2%) and 4.0% (95% CI: 2.6%-5.5%), respectively, with the largest reduction accomplished by equalizing stroke severity.

Conclusion: Patients with low SES have a substantially increased risk of death and ADL-dependency at 3 months after stroke, compared to those with higher SES. Furthermore, the findings suggest that interventions to equalize SES-related differences in comorbidity, acute care, and, particularly, stroke severity, could remove a considerable part of this SES gap.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Caroline Stridsman, Sjuksköterska, docent

Lung- och allergisektionen Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Jon R Konradsen Stina Selberg, Maria Ödling, Apostolos Bossio

Abstrakt nr: 51

UNDER-TREATED ASTHMA IN ADULTS – A COMMON PROBLEM

Background: Patients with under-treated asthma i.e. uncontrolled asthma in treatment step 1-3, remain poorly studied.

Aim: To study factors associated with under-treated asthma in a large adult asthma cohort.

Methods: We studied 28584 asthma patients (≥ 18 yr) registered in the Swedish National Airway Register between 2017 and 2019. We linked the recordings to other national registers to obtain information on prescribed drugs up to a 2-year pre-index period and education. Patients were classified into treatment step 1-3 and 4-5, and patients in step 1-3 with uncontrolled asthma were further defined as under-treated asthma since treatment escalation is possible. Uncontrolled asthma was defined as: ACT ≤ 19 and/or previous exacerbations and/or FEV1 $< 80\%$ predicted. Future exacerbations (oral corticosteroids; OCS, or hospitalization) were identified in a 1-year post-index period.

Results: Step 1-3 included; 17318 patients, of which 9586 (55%) were under-treated, and step 4-5 included 11266 patients. In adjusted analyses, female sex, older age, overweight, obesity, current smoker, primary education and secondary education were associated with under-treated asthma. Under-treated asthma had similar OR as step 4-5 treatment when analyzing associations with future exacerbations: OCS ≥ 2 (under-treated: ORadj 2.11, 95% CI 1.94-2.30; step 4-5: 2.55, 2.35-2.77), and hospitalization (under-treated: 2.66, 2.26-3.12; step 4-5: 3.79, 3.25-4.41).

Conclusions: Under-treated asthma in step 1-3 is common, and associates with female sex, current smokers, higher BMI, and lower socio-economic status. After evaluation of inhaler technique and adherence, appropriate escalation of treatment is important as these patients have an increased risk for future exacerbations.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Malin Eneslått, Leg. sjuksköterska, medicine doktor
Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Ingela Jobe, Catharina Melander
Abstrakt nr: 57

USING INNOVATIVE MEANS TO EDUCATE NURSING STUDENTS AT A NORTH SWEDEN UNIVERSITY ABOUT END-OF-LIFE COMMUNICATION

Introduction: Palliative care (PC) provides holistic care for patients living with serious illness to ultimately improve quality of life for patients and their families. Nurses have an essential role in providing high-quality PC; nursing students therefore require adequate PC education. Advance care planning is a process of reflecting and communicating about values and preferences for future end-of-life care, which has potential to improve value-concordant palliative care. However, communicating about end-of-life issues may seem difficult and sensitive; this is why tools to stimulate such communication has been developed. The DöBra card deck is a Swedish translated and adapted version of the US GoWish cards, which contains 37 pre-formulated statements of potential importance at the end-of-life, as well as wild cards for any other individual preferences. The DöBra cards have previously been used with community-dwelling older adults, the Indigenous Sámi, elder care staff with promising results. Furthermore, due to public demand, they were made publicly available for purchase in 2018 and have since then sold in >4000 copies.

Aim: In this study, we explored how the DöBra cards can facilitate nursing students' reflection on topics of death and dying, as well as improve their skills in conducting proactive advance care planning conversations with others.

Methods: Data derived from a voluntary reflective assignment that students, in the 5th semester of the nursing program at a North Sweden university, completed after attending a mandatory workshop on proactive end-of-life conversations in an eldercare course. In total, over three semesters in 2020-2021, 161 students consented to inclusion of their texts, while 3 students declined. Answers from 12 students were excluded as they were unable to reach them. Students answers to three questions posed in a written reflective assignment immediately following the workshop were compiled and analyzed using qualitative content analysis.

Findings: Our preliminary analysis shows that students generally appreciated the workshop, some stating that it had been the highlight of their education. Students appreciated the opportunity to reflect on their own mortality, as well as discuss with peers in small groups. Some students experienced hesitancy to the topic before the workshop; in this, the DöBra cards were helpful.

Conclusion: This study contributes with knowledge on innovative means to improve nursing education in PC.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Anna Stigsdotter Neely, Professor

Institutionen för hälsa, lärande och teknik, Luleå universitet

Medförfattare: Magdalena Eriksson Domellöf, Lois Walton

Abstrakt nr: 63

EFFEKTER AV ARBETSMINNESTRÄNING HOS PERSONER MED PARKINSONS SJUKDOM: IPARK-STUDIEN

Bakgrund: Parkinsons sjukdom är en progressiv neurodegenerativ sjukdom som drabbar ca 1% av befolkningen över 60 år. Kardinalsymtomen är motoriska funktionsnedsättningar i form av tremor, hypokinesi och rigiditet som bland annat orsakas av bristande dopamin i striatum. Även kognitiva symptom är vanligt förekommande men till skillnad från de motoriska symptomerna som idag kan behandlas framgångsrikt med läkemedel så är behandlingsalternativen mer blygsamma för kognitiv dysfunktion. Detta är olyckligt då de kognitiva nedsättningarna ofta upplevs som ytterst bekymmersamma och påverkar inte sällan vardagens funktioner. Vi har i vår tidigare forskning påvisat ökad dopaminerg aktivitet i striatum i samklang med förbättrad som arbetsminnesfunktion som funktion av arbetsminnesträning hos friska äldre personer. I iPARK-projektet, som är en dubbelblindad randomiserad kontrollerad studie, ämnar vi undersöka effekten av detta arbetsminnesträningsprogram hos personer med Parkinsons sjukdom.

Syfte: Är att undersöka effekter av arbetsminnesträning för personer med Parkinsons sjukdom med avseende på kognitiva funktioner, psykisk hälsa och motorisk funktion samt hjärnförändringar i funktion och struktur efter avslutad träning samt effekternas varaktighet över tid.

Frågeställning: Förbättras kognitiv funktion, psykisk hälsa och motorisk funktion som funktion av arbetsminnesträning och åtföljs dessa förbättringar av ökad dopaminerg aktivitet i striatum?

Metod: 80 patienter ska rekryteras som randomiseras till två behandlingsarmar: arbetsminnesträning samt placeboträning. Träningen består av 30 sessioner (3–4 sessioner/vecka om ca 20 min) och är webbaserad som utförs i hemmet. Före- och omedelbart samt fyra månader efter avslutad träning administreras ett bredd batteri av neuropsykologiska tester och frågeformulär kopplat till psykisk hälsa och livskvalité. PET/MR utförs före och efter för ett selekt sample om 20 deltagare.

Resultat: Vi har idag rekryterat 70 deltagare och kommer att呈现出studieprotokollet och preliminära resultat.

Diskussion: iPARK-studien (clinicaltrials.gov: NCT03680170) är unik med sin dubbelblindade randomiserade design med hybrid PET/MR före och efter behandling och kommer ge värdefull kunskap avseende vår förståelse för hur beteendeförändringar som funktion av arbetsminnesträning är associerade med förändringar i ett fronto-striatal nätverk hos personer med Parkinsons sjukdom. Studien kommer att bidra teoretiskt tillika kliniskt till vår förståelse för faktorer centrala för kognitiv och neural plasticitet hos personer med Parkinsons sjukdom.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Ninni Löfqvist, Verksamhetsutvecklare, Doktorand i kvalitetsteknik
Länsverksamhet Barn- och ungdomsmedicin Region Västernorrland, Mittuniversitetet
Medförfattare: -

Abstrakt nr: 67

IMPROVING THE CAPABILITY FOR CONTINUOUS ORGANIZATIONAL IMPROVEMENTS AND LEARNING (COIL) IN HEALTHCARE ORGANIZATIONS

Background: Healthcare organizations are complex and exist in a dynamic environment. They are already struggling with providing safe, timely, people-centered, equitable and effective healthcare and the challenges are expected to grow due to factors such as increasing demands for healthcare with a simultaneous shortage in healthcare workers. Therefore, the need for healthcare organizations to be able to improve all aspects of their organizations in a cost-effective way is imperative. That is, they need to improve their capability, i.e., their skills, competence and knowledge, on how to make improvements and how to learn from experiences to make even more improvements. These improvements need to be systematic, focused, continuous and involve the entire organization in order to create the kind of results that are needed to meet the challenges. This research refers to the term Continuous Organizational Improvement and Learning (COIL), a term that emphasizes the importance of these different factors.

Purpose: The purpose of this research is to study different approaches for improving the capability for COIL in healthcare organizations, with the intent to identify successful approaches.

Research questions: The first research question is “What can be learnt from previous research and practical work in healthcare organizations?”. The second research question is “Based on the learnings from others, how can healthcare organizations improve their COIL?”.

Method: To answer the first research question, a systematic review of the literature has been conducted. Three electronic databases were searched: MEDLINE (via EBSCO), Scopus and Business Source Complete (via EBSCO). A combination of keywords related to healthcare organizations, continuous improvements, and organizational learning were used. Articles included primary studies in healthcare organizations in high-income countries, published in peer reviewed journals between 2013 and 23 November 2022, and written in English.

Results: At the time of this abstract being written, the results of the systematic literature review are being analyzed with regards to what factors hinder or facilitate improvement in COIL, what interactions are successful, and what characteristics, if any, do successful interactions have in common.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Evgenia Malinina, AT-läkare

Norrlands universitetssjukhus, Region Västerbotten

Medförfattare: Emilio Garro Martinez, Abdulaziz Ronaghi, Sebastian Barrientos, Tiberio Stan, Sebastian Sulis Sato, Luciano Cenoni, Pär Halje, Per Petersson

Abstrakt nr: 77

NEUROPHYSIOLOGICAL STUDY OF MESDOPETAM IN A RODENT MODEL OF PARKINSON'S DISEASE PSYCHOSIS

Background: Parkinson's disease psychosis (PD-P) is a common phenomenon in a Parkinson patients treated with dopaminergic drugs during a long time. PD-P affects more than a quarter of all Parkinson patients and can severely reduce the quality of life for patients and cause increased distress among caregivers. Nowadays the clinically useful treatment option for PD-P include the atypical antipsychotic clozapine and the selective serotonin-2A antagonist Pimavanserin. However, clozapine has a limitation in use due to a wide spectrum of adverse effects. Pimavanserin is tolerable but less effective in the long-term perspective. Thus, development of improved and complementary treatment for PD-P is an urgent clinical need.

Aim: We have here developed a new method to characterize brain states associated with psychosis, via chronic brain recordings in freely moving animals, in a rat model of PD-P.

Results: Here we demonstrate how this model could be applied to characterize the treatment effects of clozapine and pimavanserin in compare with the novel potential antipsychotic compound Mesdopetam.

Discussion: Our results demonstrate that Mesdopetam can potentially reverse brain states associated with PD-P in the same manner as Clozapine and Pimavanserin acting via a mechanism involving antagonism of dopamine type 3 receptors. Obtained results provide basis for development of a new effective treatment of PD-P.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Mathias Nässström, Doktorand

Institutionen för Hälsovetenskaper, Mittuniversitetet

Medförfattare: Lena Junehag, Marie Häggström, Malin Holmström-Rising

Abstrakt nr: 8

CHILD-CENTEREDNESS IN THE AMBULANCE

Background: Ambulance nurses (ANs) perform their work in situations which have not been planned. In such settings, the care of children can be extra challenging. Challenges might be pharmaceutical dosage, vital parameters that differ from adults, and the child's verbal development. Despite such challenges, the ANs must make the child participatory and listen to the child's voice. Such measures are described in child-centred care (CCC), which highlights the importance of care from the child's perspective.

Aim: To describe ambulance nurses' experiences of facilitating child-friendly care encounters.

Method: Seventeen individual semi-structured interviews were analysed with Reflexive Thematic Analysis.

Result: The overarching theme, Caring with the child in centre, consists of three themes that describe the ANs' efforts to keep the child in the centre of care. The three themes constitute Adapting to follow the child's lead, describing how the ANs adapted themselves and the child's care, and constantly being sensitive to the child's signals. Being reliable by balancing the trust highlighting the honest and direct communication with the child, and describing the role of proxy when the child's condition was acute. Last, Stepping back and supporting showing the AN's role as a guide in the care, letting the child and parent perform as much as possible, however always with the AN present in the background.

Discussion: The result indicates that the ANs work accordingly to CCC without it being expressed or aware. The importance of sensitivity to the child's perspective and autonomy is highlighted in CCC and is a typical work method for the ANs. Their communication with the child and the parents was direct and honest. That was considered imperative to safeguard the trust of the child. Earlier research describes the use of distractions to ease anxiety for the child. The present study suggests that the ANs instead use guided participation to make the child feel included and heard, thus reducing anxiety.

Conclusion: It can be beneficial to make the ANs close link to CCC made aware, to make it conscious and deliberate. By doing so, CCC and its closeness to the Child Act can be used in the training and development of pediatric care within the ambulance service. In addition, it can be important for the ANs to learn of the high care level they give the children.

Posterpresentationer

Torsdagen den 14 september kl. 14.40

POSTERSESSION 1B

Helena Backman, Forskare

OLIN-studierna, Region Norrbotten

Medförfattare: A. Blomberg, A. Lundquist, V. Strandkvist, S. Sawalha, U. Nilsson, C. Stridsman, L. Hedman, E. Rönmark, A. Lindberg

Abstrakt nr: 83

TEN-YEAR LUNG FUNCTION TRAJECTORIES IN ADULTS WITH AIRWAY OBSTRUCTION

Bakgrund: Vid akut vestibulärt syndrom (AVS) kan den kliniska beslutsalgoritmen HINTS (Head Impulse, Nystagmus, Test of Skew) användas för att särskilja stroke i bakre cirkulationen från perifer vestibulär sjukdom. Tidigare studier är baserade på ett selekterat patientmaterial och/eller saknar kvantifierbar testning av den vestibulo-okulära reflexen (VOR) med video-Head Impulse Test (vHIT).

Syfte: Studiens primära Syfte: är att fastställa diagnostisk prestanda (sensitivitet, specificitet, positivt samt negativt prediktivt värde) för HINTS vid magnetkamera-verifierad stroke hos en oselekterad AVS population som söker på akutmottagningen, NUS, pga yrsel. Studien jämför HINTS prestanda med ABCD2, ett scoresystem som utifrån fem variabler predikterar risken för stroke hos TIA patienter (ålder, blodtryck, symptom, tid, diabetes).

Metod: Data har analyserats (april 2015-januari 2018) från en pågående, prospektiv diagnostisk studie vid Umeå Universitetssjukhus. Patienter 18 år med AVS (definierat som > 1 timmes duration på ihållande, kontinuerlig yrsel med illamående och/eller kräkningar, spontan- eller blickriktningsutlöst nystagmus och/eller nyttillskommens balansstörning) inkluderades. Studiepersoner lades in på strokeavdelning och genomgick neurootologisk undersökning, magnetkameraundersökning med diffusionsviktade sekvenser (MRI) tidigast 24 timmar från symptomdebut. Ögonrörelser undersöktes och videofilmades med video-Frenzel-utrustning och video-Head Impulse Test (vHIT). Alla patienter följdes upp efter tre månader via telefonsamtal och journalgenomgång. Sensitivitet, specificitet samt positivt och negativt prediktivt värde beräknades för HINTS respektive ABCD2 med hjälp av fyrfältstabeller.

Results: Totalt 123 AVS patienter inkluderades i studien varav 107 (86%) genomgick MR. Av dessa hade 11 patienter (10,3%) en bakre cirkulationsstroke (10 med ischemi, 1 intracerebralblödning). 9 av 11 strokepatienter upptäcktes nystagmus och av dessa kunde HINTS korrekt identifiera 8 av 9. HINTS prestanda var överlägsen ABCD2 (sensitivitet 89% vs 55%, specificitet 78 vs 54%, PPV 23% vs 12%, NPV 98,2% vs 91,2%).

Diskussion/slutsats: Studien är unik då den undersöker HINTS prestanda på en oselekterad AVS population vilket främjar extern validitet, samt innefattar undersökning med vHIT som är en objektiv och kvantifierbar testning av VOR. Då samtliga ögonmotorikundersökningar filmas och sparas kommer de att granskas blindat av två neuro-otologer i ett senare skede.

Gemensamma föreläsningar

Fredagen den 15 september kl. 8.30 – 9.30

FÖREDRAG (LILLA SALEN)

Helena Backman, Forskare

OLIN-studierna, Region Norrbotten

Medförfattare: A. Sturesson, C. Stridsman, A. Lindberg, E. Rönmark, L. Hedman

Abstrakt nr: 4

OBESITY INCREASES ALL-CAUSE AND CARDIOVASCULAR MORTALITY IN ADULTS WITH ASTHMA

Background: Obesity is a risk factor for asthma and uncontrolled asthma, and a plethora of other non-communicable diseases. However, little is known about the association between body mass index (BMI) and mortality among adults with asthma.

Aim: To compare all-cause mortality and causes of death between obese, overweight and normal weight adults with asthma.

Research question: Do all-cause mortality and causes of death differ between obese, overweight and normal weight adults with asthma?

Methods: A population-based adult asthma cohort was recruited and clinically examined between 1986 and 2001 within the Obstructive Lung Disease in Northern Sweden (OLIN) Studies. The sample ($n=1970$, median age 45y) was grouped into BMI categories. Underlying causes of death until 2020 were categorized as cardiovascular, respiratory, cancer and other. Hazard ratios (HR) with 95% confidence intervals (CI) for all-cause and cause-specific mortality regarding overweight and obesity were calculated via Cox proportional hazard models adjusted for age, sex, smoking habits, ischemic heart disease (IHD) and COPD at recruitment.

Results: In total, 940 individuals were normal weight, 689 overweight and 328 obese, while only 13 were underweight. Obesity increased the hazard for all-cause mortality (HR 1.36, 95%CI 1.11-1.67) and cardiovascular mortality (HR 1.54, 1.11-2.14). Obesity was however not significantly associated with respiratory (HR 0.94, 0.48-1.83), cancer (HR 1.29, 0.84-1.97) or other (HR 1.49, 0.99-2.25) mortality. Overweight did not increase all-cause or any cause-specific mortality.

Conclusion: Obesity, but not overweight, was significantly associated with increased hazard of all-cause mortality, driven by cardiovascular mortality. Neither obesity nor overweight was associated with respiratory mortality in this adult asthma cohort study.

Gemensamma föreläsningar

Fredagen den 15 september kl. 8.30 – 9.30

FÖREDRAG (LILLA SALEN)

Karin Forsberg, Leg. Fysioterapeut. Doktorand
Luleå tekniska universitet

Medförfattare: Karin Forsberg, Johan Jirlén, Inger Jacobson, Ulrik Röijezon

Abstrakt nr: 21

CONCURRENT VALIDITY OF VR-BASED NECK SENSORIMOTOR TESTS

Background: Neck pain is one of the most common musculoskeletal conditions globally. Sensorimotor dysfunctions such as disturbed proprioception and reduced movement velocity are often seen in people with neck pain. Objective assessments of sensorimotor function are essential to identify dysfunctions, for tailored interventions and evaluation of treatment effect.

Aim: The aim was to investigate the concurrent validity of newly developed VR-technology for assessment of neck sensorimotor function, by comparing VR-technology against a gold standard 3-dimensional motion capture system.

Method: A quantitative cross-sectional study. Twenty people with a natural variation of neck status participated, 10 women, 10 men, 18–65 years old. Participants performed a VR-based (CurestVR) sensorimotor test protocol (cervical range of motion, movement sense, velocity, and joint position sense). Kinematics were obtained from VR-goggles and the gold standard Qualisys Motion Capture system simultaneously. The agreement between VR-technology and Motion capture system was analyzed using the Bland-Altman plot with 95% Limits of agreement, as well as the Intraclass Correlation Coefficient (ICC).

Results: Data collection is completed. Data-analysis is under progress during spring 2023.

Gemensamma föreläsningar

Fredagen den 15 september kl. 8.30 – 9.30

FÖREDRAG (LILLA SALEN)

Viqar Banday, AT-läkare

Region Västerbotten

Medförfattare: Aws Saudi, Viqar Banday, A. Ali Zirakzadeh, Martin Selinger, Jon Forsberg, Martin Holmbom, Johan Henriksson, Mauritz Waldén, Farhood Alamdari, Firas Aljabery, Ola Winqvist, Amir Sherif

Abstrakt nr: 32

IMMUNE-ACTIVATED B CELLS ARE DOMINANT IN PROSTATE CANCER

Background: B cells are multifaceted immune cells which respond during immune surveillance against tumor through production of antibodies and antigen presentation to T cells. However, these cells in humans are not well understood in general and specifically in prostate cancer (PCa). Our study aims to describe CD19+ B cells and their subpopulation in blood, lymph nodes and tumor of prostate cancer patients with focus on tumor draining sentinel lymph nodes looking for sign of activation and clonal expansion.

Materials & methods: Cells from peripheral blood, sentinel lymph nodes (SLN), non-sentinel lymph nodes (NSLN) and tumor from high risk PCa patients were isolated and stained using B-cell specific antibodies. Multi-color flow cytometric analysis of B cell lymphocytes subpopulations from blood, SLN, NSLN and tumor was performed. RNA was isolated from purified B cells and analyzed for V(D)J sequences. The results were analyzed in relation to other clinical and pathological factors.

Results: The median age of the 25 patients was 66 years (range 50–74 years). Pathological staging was ≤pT2 in 10 (40%) patients and >pT2 in 15 (60%) patients. PSA median 17.2 (3–46). Lymph node metastases were found in 5 patients (20%). When compared to healthy donors, CD19+ B cells and plasmablast compartment was decreased in the peripheral blood of our PCa patients. When analyzing the SLN B cell compartment, significantly increased CD19+ B cells, switched memory B cells and plasmablasts were observed in SLN. In addition, valid signs of clonal activation with an unusual lambda dominance was observed.

Discussion/conclusion: In our unique material derived from prostate cancer patients, we demonstrate expansion, activation, and clonal expansion of B cells in tumor-draining sentinel lymph nodes. B cells from PCa were found to display a mature and activated phenotype with an increased frequency of effector plasmablasts in SNs. In addition, V(D)J sequencing verified clonal expansion in SN. Together, our results demonstrate an anti-tumoral B-cell response in patients with prostate cancer, a tumor form usually regarded as non-immunological in contrast to urinary bladder cancer. This study shows activated B cells home to draining SLNs in prostate cancer patients. The Increased switched memory cells and plasmablasts in SLNs might indicate tumor specific T cell dependent responses.

Gemensamma föreläsningar

Fredagen den 15 september kl. 8.30 – 9.30

FÖREDRAG (LILLA SALEN)

Simon Lidén, ST-läkare

Neurologimottagningen Östersunds Sjukhus, Region Jämtland Härjedalen

Medförfattare: Anna Lindam, Dan Farahmand, Katarina Laurell

Abstrakt nr: 47

VOLUMETRIC EFFECT OF SHUNT ADJUSTMENTS IN NORMAL PRESSURE HYDROCEPHALUS

Introduction: Suspected shunt dysfunction is a common clinical situation regarding patients with normal pressure hydrocephalus and a cerebrospinal fluid shunt. MRI-volumetry has potential to be used as an alternative to the invasive tests of shunt function available today.

Aim: This study aimed to assess the difference in ventricular volume (VV) before and after surgery and at different performance levels (PL) of the shunt.

Methods: The study was a randomized, parallel double-blinded trial with cross-over design. The material consisted of 36 patients (men=25, women=11) with a median (Md) age of 76 years with idiopathic normal pressure hydrocephalus who received a Strata® shunt with initial PL 1.5. Participants underwent MRI with volumetric sequences before surgery and four times postoperatively at different shunt PLs. VV was measured semiautomatically using quantitative MRI (SyMRI®).

Results: VV changed significantly between the preoperative level (Md 129 ml) and the different shunt settings PL 1.0 (Md 115 ml), 1.5 (Md 120 ml) and 2.5 (Md 128 ml) ($p<.001$). A unidirectional change in VV was seen for all participants between PL 1.0 and PL 2.5, (Md 11.5 ml, range 2.1-40.7) ($p<.001$). No significant change was seen in VV after 24 hours at PL 0.5.

Discussion: The unidirectional change between PL 2.5 and PL 1.0 could probably be incorporated into a diagnostical algorithm for suspected shunt dysfunction.

Conclusions: MRI-volumetry measures differences in VV at different PLs of the shunt and is promising as a non-invasive method for the diagnosis of suspected shunt malfunction.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2A

Jonas Österlund, Läkare, doktorand

Barn-och ungdomscentrum, Region Västerbotten

Medförfattare: Gabriel Granåsen, Stina Bodén, Magnus Domellöf, Anna Winberg, Christina West

Abstrakt nr: 7

EARLIER AND MORE FREQUENT CONSUMPTION OF ALLERGENIC FOODS AMONG INFANTS AFTER THE REVISION OF SWEDISH GUIDELINES ON COMPLEMENTARY FEEDING

Background: Studies have reported that early introduction of allergenic foods, such as peanuts and egg, can reduce the risk of food allergies in high-risk children. Many international guidelines recommend introduction in the first year of life. In June 2019 the Swedish National Food agency released revised guidelines but the population response is still unknown.

Aim: To examine if age at introduction and consumption frequency of allergenic foods have changed since the release of revised national guidelines on the introduction of solid foods in Sweden.

Research question: Are the revised national guidelines on complementary feeding associated with earlier introduction and more frequent consumption of allergenic foods among Swedish infants?

Methods: Children born between June 2016 and December 2018 were compared to children born between June 2019 and April 2021 using data from the longitudinal population-based birth cohort NorthPop. A total of 3686 infants were included in the study. Data on food introduction were prospectively collected using web-based questionnaires. The primary outcome was introduction of egg, fish, legumes, soy protein, peanuts, almond, cashew nut, hazelnut, walnut and Brazil nut before 11 months of age. The secondary outcome was the consumption frequency of the aforementioned foods at 9 months. The primary outcome was analyzed using simple and multivariable logistic regression with results expressed as adjusted odds ratios (aORs). The secondary outcome was analyzed using ordinal logistic regression and expressed as adjusted odds ratios with the same confounders as for the primary outcome.

Results: The proportion of infants who had introduced egg, legumes, soy protein, peanuts, cashew nut and almonds in their diet during the first year of life increased after the release of updated national guidelines. The most significant change was seen for legumes (55.2% to 69.8% aOR 1.90 (95% CI: 1.62 to 2.24) and peanuts (29.2% to 43.2% aOR 1.87 (95% CI: 1.55 to 2.24)). The consumption frequency also increased for egg, legumes, peanuts, cashew nut and almonds.

Discussion: To our knowledge this is the first study in a European setting describing the population response to revised national guidelines on the introduction of foods in infancy.

Conclusion: The revised national guidelines were associated with earlier and more frequent consumption of allergenic foods among Swedish infants.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2A

Linda Wallin, Doktorand, Leg psykoterapeut, Leg hälso- och sjukvårdskurator
BUP, Region Norrbotten

Medarbetare: Inga Dennhag, Car-Göran Svedin, Ulrika Lundqvist
Abstrakt nr: 10

TRAUMATIZED YOUNG PATIENTS IN RURAL AREAS' VIEW OF THEIR VISIONS OF FUTURE TRAUMA THERAPY: GENDER AND CULTURE OBSTACLES AND POSSIBILITIES

Background: Violence against children affects one billion children every year. More than 80% of all youth will experience at least one type of potentially traumatic event before the age of 18 years and at least 20% of them develop post-traumatic stress syndrome. Despite the high prevalence rates of trauma exposure, significant barriers exist in access to evidence-based trauma-focused treatment among young people from rural areas. Young people in rural areas are at higher risk for traumas compared to young people in cities. There are no earlier studies that investigate what young patients in rural areas think about future treatment for trauma symptoms and just a few studies overall about how young patients want their therapy to be. The United Nations Convention on the rights of the child declares that young people have a right to be heard and to express there's voices in all questions that matter. Local and qualitative good health care is requested by rural populations. Therefore, young patients' influence and opinions about their trauma treatment, are important.

Aim: This study aimed to explore how traumatized young people from rural areas would like future trauma therapy to be, and what kind of obstacles and possibilities there are for therapy in rural areas such as gender and culture.

Method: The participants were recruited from two child- and adolescent psychiatric clinics in the north of Sweden: Region Västerbotten and Region Norrbotten. Semi-structured interviews were performed with traumatized young patients from rural areas, aged 15-20 years ($n \approx 15$) that have received trauma treatment. The interviews will be analyzed with reflective thematic analysis with an abductive approach and the software Open Code will be used. The 'information power' concept will be used to systematically decide the adequate sample size.

Expected result and discussion: Traumatized young patients from rural areas are a vulnerable group and for the first time, they will share about future trauma therapy. The stories will contribute to the knowledge of how equal and close care can be implemented. In addition, it will contribute to the development of trauma therapy for rural areas. In February 2023, a total of 10 interviews have been performed and at least five more are planned. Data analysis of the interviews will be finished during the next months, and we will prepare a presentation about the result and discussion.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2A

Sofia Köpsén, Leg fysioterapeut

Krokom Hälsocentral, Region Jämtland Härjedalen

Medförfattare: Rita Sjöström, Mikael Lilja, Margareta Hellgren, Jonas Sandlund

Abstrakt nr: 24

MIDWIVES' AND DIABETES NURSES' EXPERIENCE OF SCREENING AND CARE OF WOMEN WITH GESTATIONAL DIABETES MELLITUS -A QUALITATIVE INTERVIEW STUDY

Background: Gestational diabetes mellitus (GDM) is increasing and is associated with adverse outcomes for both mother and child. The metabolic demands of pregnancy can reveal a predisposition for Type 2 diabetes mellitus (T2DM), and women with a history of GDM are more likely to develop T2DM than women with normoglycemic pregnancies.

Aim: The aim of this study was to explore midwives' and diabetes nurses' experience of their role in screening, care, and follow-up of women with GDM, and further, to explore their opinions and thoughts about existing routines and guidelines.

Method: Individual interviews were performed with ten diabetes nurses and eight midwives working in primary and special care. Qualitative content analysis was done according to Graneheim and Lundman.

Results: The analysis of the interviews resulted in the overall theme "An act of balance between normalcy and illness, working for motivation with dilemmas throughout the chain of health care". Difficulties in carrying out the important task of handling GDM while at the same time keeping the pregnancy in focus were central. Women were described as highly motivated to maintain a healthy lifestyle during pregnancy with the baby in mind, but it seemed difficult to maintain this after delivery, and compliance with long-term follow-up with the aim of reducing the risk of T2DM was low. The women came to the first follow-up but did not continue with later contact. This was at a time when the women felt healthy and were focusing on the baby and not themselves. A lack of cooperation and easy access to a dietician and physiotherapist were pointed out as well as a wish for resources such as group activities and multiprofessional teams.

Conclusion: Our results demonstrate how women with GDM post-partum, with normalised glucose parameters and a new life situation, often have problems holding on to a healthy lifestyle and that they are often lost to follow-up from the health care. The participants describe that their care organisations have a lack in structure, coordination, and sometimes knowledge to meet the specific needs linked to follow-up after GDM aiming at long time follow-up, health promotion, and diabetes prevention.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2A

Ann Ekdahl, Doktorand

Institutionen för Hälsa och vård, Mittuniversitetet

Medförfattare: Siv Söderberg, Malin Holmström Rising

Abstrakt nr: 30

STRÄVAN EFTER ÖGONBLICK ATT MÅ BRA FÖR KVINNOR MED KRONISK OBSTRUKTIV LUNGSJUKDOM STADIUM III ELLER IV- EN KVALITATIV STUDIE

Bakgrund: Att leva med kronisk obstruktiv lungsjukdom stadium III eller IV innebär att dagligt liv är mycket påverkat av andfåddhet. Tidigare forskning om kronisk obstruktiv lungsjukdom och effekter av behandling finns väl beskrivet men det är brist på forskning om erfarenheter från kvinnor med kronisk obstruktiv lungsjukdom stadium III eller IV.

Syfte: Att beskriva innehördan av att må bra hos kvinnor med kronisk obstruktiv lungsjukdom stadium III eller IV i Sverige.

Metod: Fjorton kvinnor med kronisk obstruktiv lungsjukdom stadium III eller IV har intervjuats individuellt och intervjuerna har analyserats med fenomenologisk hermeneutisk metod.

Resultat: Analysen resulterade i ett tema; Strävan efter ögonblick av lättare andning trots att vara fångad i andfåddhet, med fyra subteman, Agera i takt med andningen, Klara sig själv, Ta vara på bra stunder och Leva i samhörighet i vardagen. Kvinnor med kronisk obstruktiv lungsjukdom stadium III eller IV planerade för ögonblick där de kunde må bra med hjälp av sin kunskap om sin egna andning och god planering. Att vistas i naturen var värdefullt där kvinnorna upplevde frihet och kände sig mindre fångad i andfåddhet. Att självständigt kunna klara sig själv var centralt. Det var viktigt att kunna förflytta sig och vistas utomhus. Olika hjälpmmedel var till stor hjälp för att kvinnorna skulle må bra. Närstående var ett viktigt stöd när det gällde att kunna klara sig själv. Att känna samhörighet i vardagen var en stor del av meningen med livet för kvinnor med kronisk obstruktiv lungsjukdom stadium III eller IV och för att må bra.

Slutsats: Kvinnor med kronisk obstruktiv lungsjukdom stadium III eller IV upplevde ögonblick när de mådde bra trots att de levde med en allvarlig sjukdom. Det är viktigt att förstå kvinnornas resurser och behov för att veta vilket specifikt stöd kvinnor behöver för att öka de ögonblick när de må bra trots sin sjukdom.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2A

Emmy Fredriksson, Läkarstudent

Klinisk vetenskap, Pediatrik, Umeå universitet

Medarbetare: Stina Bodén, Christina West

SAMBAND MELLAN INTAG AV FRUKTKLÄMMISAR OCH TIDIGA ALLERGISKA MANIFESTATIONER

Background: The prevalence of allergic diseases is increasing worldwide. The recently proposed epithelial barrier hypothesis states that damages to the epithelial barrier can affect the development of allergic and autoimmune diseases. Consumption of acidic fruit pouches is one suggested exposure contributing to these damages, and possibly the increased prevalence of allergic diseases.

Aim: We aimed to explore if a high fruit pouch consumption is associated with a higher incidence of allergic manifestations in the child's first 18 months of life.

Methods: We included 2959 parent-child dyads from the Swedish prospective population-based NorthPop Birth Cohort Study with data on the frequency of fruit pouch consumption at age 9 months. At 18 months, we collected data on the incidence of eczema, wheeze, and physician-diagnosed asthma and food allergy. Immunoglobulin E (IgE)-levels in serum to specific foods and inhalants were determined at age 18 months. For investigation of associations between consumption of fruit pouches and allergic outcomes, we performed univariable and multivariable logistic regression models, adjusted for education level, feeding of the infant at 4 months and having siblings.

Results: We found an association between consumption of one or more fruit pouches per day and inhalant sensitizations in the univariable model ($OR\ 2.27\ 95\% CI\ 1.06 - 4.87, n = 1792$), but the significance was lost in the multivariable adjusted model ($OR\ 2.08\ 95\% CI\ 0.95 - 4.53$). There were no associations to the other investigated allergic manifestations.

Discussion: In a previous study, all fruit pouches examined had a pH <4, which has been shown to cause epithelial damage, thus disrupting the epithelial barrier, and possibly leading to the development of allergic diseases. While this study could not confirm such an association, it is still feasible that fruit pouches can damage the barrier. The total effect, however, cannot be assessed without also accounting for the effects of protective factors, including mode of feeding, and other dietary habits in the small child.

Conclusion: We found a possible link between fruit pouches and inhalant sensitization at 18 months of age. More studies are needed to determine the impact of the infant's consumption of fruit pouches on allergic manifestations.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2A

Malin Eneslått, Leg. sjuksköterska, medicine doktor

Luleå teknisk universitet

Medförfattare: Simon Beck, Lina Lundblad, Camilla Göras

Abstrakt nr: 37

IMPLEMENTING ADVANCE CARE PLANNING IN NORTH SWEDEN HEALTHCARE SETTINGS - A STUDY OF PROFESSIONALS' EXPERIENCES

Background: Advance care planning (ACP) is a process involving conversations about values and preferences regarding future care at the end-of-life. ACP has led to positive outcomes, both in relation to quality of life and with increased use of palliative care, less futile life-sustaining treatment, and fewer hospital admissions. Sweden has yet to embrace ACP systematically. However, scattered initiatives exist, including the implementation process studied here, initiated in primary and nursing care by a general practitioner in a Northern Sweden region.

Aim: To study implementation of a routine for ACP in nursing home settings by exploring healthcare professionals' experiences of engaging in ACP following this implementation.

Methods: The study followed a qualitative inductive design with convenience and snowball sampling. Semi-structured group and individual interviews with registered healthcare professionals were analysed using qualitative content analysis.

Findings: Organisational support for sustainable ACP implementation was found to be essential. This included sufficient training, facilitation, collaboration and uniform work routines across providers and professionals. Engaging in ACP conversations following the implemented routine was found to be a process of preparing, being, talking, deciding, and sharing. Professionals highlighted that ACP conversations require engagement, sensitivity, and empathy from healthcare personnel. Relatives' presence during ACP conversations was valued and recommended, especially with residents suffering from dementia.

Discussion: Shortcomings of the ACP implementation process resulted in incomplete adoption in workplaces, as routines were not fully integrated, or maintenance of ACP practice was faltering. Professionals argued that ACP implementation could be improved with facilitators who would oversee implementation and coordinate training and support. Hasty implementation sometimes led to considerable confusion around what ACP would entail, which, together with other challenges reported, e.g. discussing existential issues; executing ACP with residents with cognitive impairment; and meeting relatives' expectations, may be indicative of insufficient training.

Conclusions: Successful implementation of ACP in NHs requires a carefully planned implementation strategy. Widespread uptake of ACP in Sweden could be useful in the national effort to adopt more person-centred care in Swedish healthcare.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2A

Anna Jacobzon, Doktorand i omvårdnad, Universitetsadjunkt, leg. Barnmorska
Institutionen för hälsa, lärande och teknik, Luleå teknisk universitet

Medförfattare: Åsa Engström, Birgitta Lindberg, Silje Rysst Gustafsson

Abstrakt nr: 44

CREATING POSITIVE BREASTFEEDING EXPERIENCES: A CRITICAL INCIDENT STUDY OF MOTHERS' STRATEGIES

Background: Positive breastfeeding experiences positively influence subsequent attitudes towards breastfeeding, and increases mothers' confidence, self-efficacy, motivation, and intention to breastfeed. However, the strategies that mothers find useful and effective for creating positive breastfeeding experiences remain largely unknown.

Aim: The aim of our study was to describe experience-based knowledge from mothers about strategies for creating positive breastfeeding experiences.

Method: The study followed a qualitative design involving the critical incident technique. Data were collected with an online survey containing open-ended questions that was administered to a Sweden-based parenting group on Facebook in September 2018. Participating women were on average 31.2 years old and the median number of children per participant was two. Ultimately, 340 incidents from 176 women were identified as strategies for creating positive breastfeeding experiences. Data from the written replies were extracted as textual units, condensed, and categorized until categories were mutually exclusive, which resulted in six categories.

Result: Strategies for having a positive breastfeeding experience involved being calm and in closeness with the baby. Participating mothers also advocated baby-led breastfeeding following correct techniques. Lowering demands, acquiring knowledge about breastfeeding, asking for support from others and caring for oneself and one's body, with aids if necessary, were described as important strategies, as were maintaining a positive view on breastfeeding, and being determined to succeed.

Conclusion: Considering that positive breastfeeding experiences and support are predictors of future breastfeeding initiation and duration, assisting women in creating positive breastfeeding experiences is important. Asking mothers to formulate strategies that they find useful could facilitate breastfeeding by making their approaches more conscious and visible.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2A

Frida Carlberg Rindestig, leg. Psykolog, Doktorand
Barn och Ungdomspsykiatri, Region Västerbotten

Medförfattare: Katja Gillander Gådin, Inga Dennhag

Abstrakt nr: 85

SEXUELLA ÖVERGREPP OCH TRAKASSERIER PÅ NÄTET BLAND BARN OCH UNGDOMSPSYKIATRISKA PATIENTER

Bakgrund: I den ungdomspsykiatriska populationen finns en högre förekomst av övergrepp och våld än bland ungdomar som inte behöver barn och ungdomspsykiatrisk vård. Dock saknas forskning om sexuella övergrepp och trakasserier på internet hos ungdomar med psykiatriskt vårdbehov, och hur de själva uppfattar dessa händelser.

Syfte: Att undersöka hur ungdomar på BUP, som själva varit med om någon form av sexuella övergrepp eller trakasserier på nätet upplevde och förhöll sig till vad de varit med om.

Metod: Nio flickor från BUP intervjuades om hur de såg på de sexuella övergrepp och trakasserier de varit med om på nätet, och hur/om händelserna hörde samman med de problem de sökt till BUP för. Intervjuerna spelades in, transkriberades och analyserades med tematisk analys enligt Braun och Clarke (2006).

Resultat: Insnärjd i ett nät:

Sexuella övergrepp på ett kontinuum

- Från tjat till våldtäkt
- Online/off-line, samma fast olika
- Våld i plural

Bli påverkad av sexuellt våld online

- Psykiatiska symptom
- Färgar synen på män
- En vanlig upplevelse

Förstå sexuellt våld online

- Fylla ett tomrum
- Känna sig pressad och tvingad
- Erkänna nyfikenhet

Motstånd mot sexuellt våld online

- Stänga dörren
- Slå tillbaka

Diskussion: Resultatet visar hur sexuella övergrepp och trakasserier på nätet kan ses som ett mångfacetterat fenomen längs tre kontinuum. Det är sammanflätat med andra våldshändelser, och förstås bäst som ett pågående fenomen snarare än avgränsade händelser. Vidare behöver flickor inom psykiatrisk vård förhålla sig till samma samhälleliga normer om kön och sexualitet som flickor i allmänhet. Sexuellt våld på nätet kan på så sätt ses som en upplevelse som delas med andra flickor. Samtidigt är det något som kan få konsekvenser som behöver ses om inom ramen för psykoterapi eller psykiatrisk vård. Sexuellt våld på nätet är delvis normaliserat och färgade flickornas syn på pojkar och (hetero)sex. Flickorna skildrade även en egen nyfikenhet och en lust att utforska sin sexualitet via nätet, vilket är viktigt att lyfta fram.

Slutsats: Från ett psykiatriskt perspektiv är det viktigt att förstå hur sexuellt våld på nätet påverkar flickor och deras psykiska svårigheter, men också hur konsekvenserna av sexuellt våld, online och offline, påverkas av och samverkar med samhällets normer om hur det är att vara flicka och hur en sund kvinnlig sexualitet ska se ut. Dessa normer kan påverka vilka områden i sexuellt utsatta flickors liv som belyses och tas omhand i terapi.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Viktor Oskarsson, ST-läkare

Medicin- och rehabkliniken Piteå sjukhus; Region Norrbotten

Medförfattare: Veikko Salomaa, Pekka Jousilahti, Luigi Palmieri, Chiara Donfrancesco, Susana Sans, Licia Iacoviello, Simona Costanzo, Marco M Ferrario, Giancarlo Cesana, Barbara Thorand, Annette Peters, Hugh Tunstall-Pedoe, Mark Woodward, Tanja Zeller, Stefan Blankenberg, Kari Kuulasmaa, Stefan Söderberg

Abstrakt nr: 9

CARDIOVASCULAR INCIDENCE AND MORTALITY IN RELATION TO 25-HYDROXYVITAMIN D AND ITS SEASONAL VARIATION: PROSPECTIVE RESULTS FROM THE BIOMARCARE CONSORTIUM

Background and aim: It has been hypothesized (but seldom tested) that the winter excess in cardiovascular disease (CVD) is related to hypovitaminosis D. The present study examined the association between CVD and (i) seasonality of 25-hydroxyvitamin D (25[OH]D) and (ii) long-term 25(OH)D exposure.

Methods: Harmonized 25(OH)D data from 79,570 participants in the Biomarkers for Cardiovascular Risk Assessment in Europe (BiomarCaRE) project were used. Primary endpoints were CVD incidence (coronary heart disease or stroke; n = 6006) and CVD mortality (n = 2985). To study (i), incidence and mortality rate ratios were compared according to two-month categories, which were ordered by 25(OH)D (Poisson regression). To study (ii), hazard ratios were compared according to 25(OH)D quarters (Cox regression).

Results: (i) Despite a concentration ratio of 1:1.79, the trough months of 25(OH)D (March, April) had a similar CVD incidence to the peak months of 25(OH)D (August, September) (rate ratio 1.07 [95% confidence interval 0.98–1.17]). CVD mortality was slightly higher in the trough months compared to the peak months (rate ratio 1.27 [1.12–1.44]) but not compared to the other (non-peak) months of 25(OH)D (despite a concentration ratio of up to 1:1.62; p ≥ 0.077). The peak in CVD mortality preceded the trough in 25(OH)D by two months. (ii) Compared to the lowest quarter, the highest quarter of 25(OH)D was associated with lower CVD incidence and mortality (hazard ratio 0.82 [0.76–0.82] and 0.64 [0.57–0.72], respectively).

Conclusion: The present study does not support the hypothesis that seasonal increases in CVD are driven by short-term reductions in 25(OH)D exposure. As in most observational studies, long-term 25(OH)D exposure was inversely associated with CVD.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Hanna Nilsson och Maria Kähler, Sjuksköterska, Fysioterapeut
Rehabiliteringsmedicin Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Jan Lexell

Abstrakt nr: 20

LIFE AFTER STROKE IN NORTHERN SWEDEN STUDY (LASIN): METHODOLOGY, COHORT DEMOGRAPHICS AND INITIAL RESULTS.

Bakgrund: I Sverige drabbas ca 25 000 personer av stroke varje år. Stroke är den sjukdom som i störst utsträckning leder till fysisk, kognitiv och mental funktionsnedsättning i varierad grad. Trots ökad forskning om funktionsnedsättning efter stroke är kunskapen begränsad. De flesta studierna är gjorda under det första året efter stroke och generellt saknas kunskap mer än ett år efter strokeinsjuknandet. För att bidra med kunskap gällande livssituationen för personer med stroke har studien Life After Stroke In Northern Sweden (LASIN) initierats. LASIN är ett interdisciplinärt och populationsbaserat forskningsprojekt med Syfte: att förstå faktorer av betydelse för funktionstillstånd, funktionshinder, hälsa och livstillfredsställelse efter stroke.

Syfte:t med denna studie inom LASIN är att: (i) presentera den övergripande Metod: ologin för LASIN, (ii) jämföra deltagare och bortfallsgrupp, (iii) beskriva sociodemografiska och strokespecifika data och (iv) presentera initiala Resultat: för deltagarna.

Metod: Detta är en deskriptiv tvärsnittsstudie utförd i Syfte: att beskriva studiepopulationen inom LASIN inför kommande forskningsprojekt och inkluderar 160 vuxna personer minst ett år efter ett strokeinsjuknande. Data är insamlade med självskattningsformulär.

Resultat: Det fanns inga signifikanta skillnader mellan studiedeltagarna och bortfallsgruppen vad gäller kön och ålder. Medelålder för studiedeltagarna var 73 år, 54% var män och medeltiden sedan insjuknande var 35 månader (18-61 månader). Deltagarna rapporterade en relativt hög grad av självskattad återhämtning; 15% rapporterade att de var helt återhämtade med ett medelvärde för de inkluderade studiedeltagarna på 75 av 100.

Slutsats: De inkluderade studiedeltagarna motsvarar den allmänna strokepopulationen vad gäller kön och ålder, och deras grad av återhämtning motsvarar lätt till måttlig funktionsnedsättning efter stroke. Framtida studier i LASIN kommer att beskriva kvarstående funktionsnedsättningar avseende sömn, fatigue, depressivitet, fysisk aktivitet, aktivitetsbegränsningar och delaktighetsinskränkningar samt livstillfredsställelse.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Niilas Blind, Läkare

Kirurgcentrum Norrlands Universitetssjukhus, Region Västerbotten

Medförfattare: Karin Strigård, Ulf Gunnarsson, David Renman

Abstrakt nr: 26

PACOS- PHUSCHICAL ACTIVITY AND IT'S IMPACT IN COLON CANCER SURGERY

Bakgrund: Koloncancer är den tredje vanligaste cancersjukdomen i världen. Incidensen ökar i Sverige och är nu ca 400 fall per år. Det finns studier som visar att fysisk aktivitet har en skyddande effekt mot att insjukna i koloncancer. Kirurgi vid koloncancer är krävande för patienten och medför risker i komplikationer. Optimering inför operation sker på flera sätt, en del av den är enligt vårdprogrammet att bibehålla den fysiska aktiviteten.

Syfte: Denna studie undersöker om fysisk aktivitet påverkar utfallet efter operation. Samt undersöker om mikromiljön kring tumören påverkas av patientens fysiska aktivitetsnivå.

Metod: Innan operation av sin koloncancer så testas patienterna med fysiska tester (styrka, kondition), DXA scan för att se muskelmassa/fett, enkäter samt får en aktivitetsmätare som de bär i en vecka. Samma undersökningar görs 6 och 12 månader efter operation. Under operation så tas även biopsier från tumören för att se immunförsvarets reaktion. Total 80 patienter ska inkluderas.

Resultat: 48 av totalt 80 patienter har nu inkluderats. Inklusionsfrekvens på ca 50% än så länge. Beräknas vara färdig inkluderat 2023.

Diskussion: Inga analyser är klara än, en del patienter har genomgått alla 3 besöken. Stor andel som fullföljer hela studien. Bortfallsanalys för de som ej inkluderas ska göras under våren 2023.

Slutsats: Problematiskt med kliniska studier under pandemin med COVID, men nu fungerar inklusionen bra och beräknas vara klar i år.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Eleonor Koro, Läkare, doktorand
ÖNH kliniken, Region Västernorrland

Medförfattare: Elenor Lundgren, Henrik Smeds, Mimmi Werner

Abstrakt nr: 27

TEEN YEARS WITH ACTIVE BONE CONDUCTION IMPLANTS - LONG TERM FOLLOW UP AND OUTCOME PREDICTION

Background: An active transcutaneous bone conduction implant (atBCI) is an option for individuals with conductive or mixed hearing loss (CHL, MHL) and for single-sided deafness (SSD). The first atBCI was introduced in 2012. The aim is to evaluate long-term outcome regarding audiology and quality of life, and outcome prediction before implantation.

Method: A clinical study with retrospective and prospective data collection. All subjects operated with an atBCI in three regions in Sweden were asked for informed consent. The main outcome measures were pure tone and speech audiometry and the Glasgow Benefit Inventory (GBI).

Preliminary results: Thirty-four subjects was included and 29 completed all parts. One subject was a non-user and excluded from the study. Nineteen subjects had CHL or MHL. In this group the pure tone audiometry tests are comparable with a functional gain of 26.0 dB HL. With bilateral hearing, the mean Word Recognition Score (WRS) in noise was 36.5% unaided and 59.1% aided. Fourteen subjects had the indication SSD. With the hearing ear blocked, the pure tone average was > 100 dB HL unaided, compared to 32.1 dB HL aided. With bilateral hearing, the mean WRS in noise was 53.2% unaided and 67.9% aided. The mean of the total GBI score was 31.7 in the group with CHL or MHL and 23.6 in the group with SSD.

Conclusions: The subjects benefit from their implants in terms of quality of life, and there is a substantial hearing gain from the implant for subjects with CHL or MHL and SSD.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Ruben Kreku, Ögonläkare

Sunderby sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Anders Behndig

Abstrakt nr: 52

KATARAKTKIRURGI: METOD: ER, OPTIMERING OCH KONSEKVENSER

Bakgrund: Katarakt, även kallad grå starr är ett tillstånd när linsen blir grumlig och är den vanligaste orsaken till en behandlingsbar synnedsättning. Modern kataraktkirurgi är både säker och ger oftast bra resultat. En kirurgisk åtgärd betyder bibehållen synskärpa och stora fördelar för hälsan, många patienter rapporterar en stor skillnad i livskvalitet efter operation. För att säkert kunna genomföra en operation krävs att pupillen är stor. Om det inte räcker med läkemedel för att uppnå en god nog pupillstorlek finns flera effektiva metoder för att mekaniskt vidga pupillen dessa kallas för mekanisk pupillvidgning (MPV). I de fall MPV utförs registreras dessa i nationella kataraktregistret (NCR). Nationella Kataraktregistret (NCR), startades den 1 januari 1992. NCR registrerar data för sjukvårdens vanligaste operativa ingrepp, kataraktoperationen för alla över 8 års ålder. Registret täcker över 95 % av alla kataraktoperationer utförda i Sverige sedan 1992. Totalt finns nu över 2 miljoner ingrepp registrerade i NCR. Detta gör NCR till ett helt världsunikt register; ingen motsvarighet till denna databas över kataraktkirurgi finns någon annanstans i världen.

Syfte: Att få en ökad kunskap och förståelse för konsekvenserna efter en komplicerad operation där pupillen behöver mekaniskt vidgas.

Frågeställningar: Vad blir konsekvenserna efter en (MPV)? Primärt utfallsmått i antal postoperativa kontroller? Synskärpa? Postoperativ behandling? Vilka patienter behöver vidgas mekaniskt?

Metod: Retrospektiv kohortstudie. Baserad på data från NCR och patientjournaler. Alla kataraktoperationer registrerade mellan åren 2013-2019 kommer inkluderas som genomfördes i Umeå, Sunderby, Piteå, Gällivare sjukhus.

Resultat: 25 329 patienter mellan 18 och 97 år genomgick en kataraktkirurgi i någon av de inkluderade orterna. Av dessa genomgick 653 patienter en (MPV). Patienter som genomgick en (MPV) hade fler postoperativa läkarkontroller, mer postoperativ anti- inflammatorisk behandling och behövde ofta tillägg av antiinflammatorisk behandling vid postoperativa kontroller.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Sofie Elving, Läkare, Doktorand

Institutionen för klinisk vetenskap/oftalmiatrik, Umeå Universitet

Medförfattare: Anneli Fredriksson, Jeannette Beckman Rehnman, Anders Behndig

Abstrakt nr: 61

INDIVIDUALIZED TOPOGRAPHY-GUIDED CROSSLINKING (PiXL) FOR KERATOCONUS – AN INTRAINDIVIDUAL COMPARISON OF EPI-ON IN HIGH OXYGEN TO EPI-OFF IN ROOM AIR

Background: Keratoconus is a corneal disease, which derives from a biomechanical weakening with a central thinning, conical protrusion and irregular refractive errors. Crosslinking (CXL) halts the progression by a biomechanical stiffening through a photochemical reaction with oxygen, UVA-light and riboflavin (vitamin B2), acting as a photosensitizer.

Purpose and aims: To compare the efficacy and post-treatment discomfort of epi-on PiXL in high oxygen with epi-off PiXL in room air for keratoconus.

Methods: This study included 32 patients at 24 months follow up with progressive keratoconus treated bilaterally; one eye with a high-oxygen epi-on protocol, the other eye with an epi-off protocol in room air, which was randomized and masked to the participant. Uncorrected (UDVA) and corrected visual acuities (CDVA), low-contrast visual acuities (LCVA) at 10% and 2.5%, refractive spherical equivalents (SE), keratometry readings (Kmean and Kmax), endothelial cell count (ECC) and adverse events were analyzed pre- and post-treatment. The discomfort symptoms during the healing phase for each eye was registered during the first week post-treatment.

Results: UDVA improved at 24 months (-0.16 ± 0.24 logMAR for epi-on ($p < 0.001$) and -0.13 ± 0.20 for epi-off, ($p = 0.01$), as did the CDVA (-0.10 ± 0.11 logMAR ($p < 0.001$), -0.10 ± 0.12 ($p = 0.001$), respectively), the Kmean (-0.72 ± 0.59 D ($p < 0.001$), -0.72 ± 0.74 ($p < 0.001$)), the Kmax (-1.74 ± 1.31 D ($p < 0.01$), -1.72 ± 1.36 , ($p < 0.01$)) and 10% LCVA (-0.17 ± 0.22 logMAR ($p < 0.01$), -0.14 ± 0.13 ($p < 0.01$)). LCVA 2.5 % improved for epi-on (-0.24 ± 0.65 logMAR, $p < 0.05$) but not for epi-off (-0.08 ± 0.47 , $p = \text{n.s.}$). The endothelial cell count (ECC) was unaltered at 24 month follow up. The epi-on eyes had significantly less discomfort symptoms during the whole first week post-treatment ($p < 0.05$). No adverse events occurred.

Discussion: Both protocols stabilized the progression and improved the visual, refractive and keratometry outcomes at 24 months follow up. Epi-on PiXL in high oxygen gave less discomfort, faster recovery and a more rapid improvement in several variables, with preserved final outcomes. These results enable bilateral treatments in the same session and faster return to work/school.

Conclusions: Our results indicate that the novel high-oxygen epi-on PiXL is a viable alternative to epi-off PiXL in room air, with a larger improvement in low-contrast visual acuity and significantly less early pain and discomfort.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Helena Grip, Docent, Sjukhusingenjör

Medicinsk teknik, forskning och utveckling, CIMT, Region Västerbotten

Medförfattare: Fredrik Öhberg

Abstrakt nr: 66

MEASUREMENT OF STATIC AND DYNAMIC BALANCE IN PEOPLE WITH AID OF A MOBILE PHONE - A PILOT STUDY ON HEALTHY CONTROLS

Background: Measuring balance and gait is an important part of the follow-up procedure in many disorders that affect the motor performance, such as vestibular disorders and neurological disorders such as essential tremor. There is a need for simple methods to assess gait and balance in the clinic, during the rehabilitation of such disorders. Mobile phone devices can be used to register body velocity and acceleration, e.g., Choi et al recently developed a method based on a mobile phone to assess balance in persons with essential tremor [1].

Purpose: The purpose of this study is to investigate if a mobile phone can be used together with a test battery for gait and balance, intended to analyze persons with vestibular disorders.

Hypothesis and aim: We hypothesized that the parameters are sensitive enough to distinguish between balance tests of different degrees of difficulty included in the battery.

Methods: Two persons without known disorders or injuries affecting the balance were recruited. They performed 4 balance tasks. They were instructed to stand on a foam pad with feet together and arms crossed over the chest, as long as possible without losing balance, at a maximum of 30 seconds. The test had 4 degrees of difficulty: (1) eyes open, (2) eyes open and head turning, (3) eyes closed and (4) eyes closed with head turnings. Pelvic angular velocity and linear acceleration was registered at 40 Hz using a mobile phone placed at the lower lumbar region (X in inferior-posterior direction, Y in medio-lateral direction and Z in anterior-posterior direction). Each balance test was performed once. The test was interrupted if the test person lost balance (moving legs and/or arms). The sway path length (absolute and time-normalized); SPL and NSPL; was calculated based on the gyroscopic and accelerometric data [1].

Results: Preliminary results show that the parameters could differentiate between the tasks, with greater values for the test with higher degree of difficulty.

Device	Eyes open	Eyes Closed	Eyes Open Turn	Eyes Closed Turn
Ergo exposure				
SPL [deg]	263	1432	335	1015
NSPL [deg/s]	26	143	34	103
Molab [deg]				
SPL [deg]	474	1225	543	1271
NSPL [deg/s]	47	122	54	127

Discussion/conclusions: Preliminary results indicate that these parameters are suitable for follow-ups of persons with vestibular disorders. Next step will be to evaluate balance parameters in a larger group.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Gunnar Nordqvist, Kirurg, doktorand
Gällivare sjukhus, Region Norrbotten

Medförfattare: Viktor Holmdahl, Karin Strigård, Jeaneth Johansson

Abstrakt nr: 70

PREVENT- PREHABILITATION IN VENTRAL HERNIA SURGERY

Bakgrund: En av de vanligast kirurgiska åtgärderna är operation av ventrala bråck. Kirurgi vid stora, komplexa bråck är behäftad med hög andel komplikationer. Kända riskfaktorer för komplikationer är tex övervikt, diabetes, låg fysisk aktivitet och rökning. Dessa faktorer är kopplade till livsstilsfaktorer som kan vara möjliga påverka månaderna innan och efter en planerad operation.

Syfte: Prevent, Prehabilitation in ventral hernia surgery, är en randomiserad klinisk studie i vilken vi vill undersöka hur strukturerad prehabilitering med fokus på ökad fysisk aktivitet och viktnedgång påverkar förekomsten av komplikationer i samband med operation av ventrala bråck.

Frågeställning: Kan strukturera prehabilitering påverka förekomsten av komplikationer vid operation av ventrala bråck?

Metod: Under våren och sommaren 2023 jobbar vi med detaljutformningen av interventionsprogrammet. Förarbetet inkluderar litteraturgenomgång och tvärvetenskapligt arbete med bland annat fysioterapeut. I en förstudie kommer programmet därefter under en kortare period att utvärderas i en mindre grupp patienter följt av fokusgruppintervjuer som eventuellt leder fram till ytterligare modifieringar av interventionen med hänsyn till patientgruppens önskemål och behov. Vi planerar börja inkludera patienter under hösten 2023. Etikansökan är inskickad och väntar nu på besked från etikprövningsmyndigheten.

Diskussion: Vid Norrskenskonferensen kommer förarbetet till PREVENT och vilka avvägningar som gjorts i utformningen av prehabiliteringsprogrammet som kommer att utgöra interventionen i PREVENT att presenteras.

Slutsats: Ett positivt resultat: av studien kan komma att ändra preoperativ planering vid elektiv kirurgi vid ett flertal diagnoser.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Viktor Meidell Blylod, ST-läkare, doktorand
Medicinkliniken Örnsköldsvik Sjukhus, Region Västernorrland

Medförfattare: Viktor Meidell Blylod, MD; Daniel Rinnström, MD, PhD; Johanna Pennlert, MD, PhD; Ellen Ostenfeld, MD, PhD; Mikael Dellborg, MD, PhD; Peder Sörensson, MD, PhD; Christina Christersson, MD, PhD; Ulf Thilén, MD, PhD; Bengt Johansson, MD, PhD
Abstrakt nr: 81

INTERVENTIONS IN ADULTS WITH REPAIRED COARCTATION OF THE AORTA

Background: Coarctation of the aorta coexists with other cardiac anomalies and has long-term complications, including recoarctation, which may require intervention after the primary coarctation repair. This study aims to clarify the prevalence of and risk factors for interventions related to the coarctation complex as well as late mortality in a large contemporary patient population.

Methods and results: The Swedish National Register of Congenital Heart Disease was used, which comprised 683 adults with repaired coarctation of the aorta. Analysis was performed on freedom from intervention thereafter at the coarctation site, aortic valve, left ventricular outflow tract, or ascending aorta. One hundred ninety-six (29%) patients had at least 1 of these interventions. Estimated freedom from either of these interventions was 60% after 50 years. The risk of undergoing such an intervention was higher among men (hazard ratio, 1.6 [95% CI, 1.2–2.2]). Estimated freedom from another intervention at the coarctation site was 75% after 50 years. In women, there was an increase in interventions at the coarctation site after 45 years. Patients who underwent one of the previously mentioned interventions after the primary coarctation repair had poorer left ventricular function. Eighteen patients (3%) died during follow-up in the register. The standardized mortality ratio was 2.9 (95% CI, 1.7–4.3).

Conclusion: Interventions are common after coarctation repair. The risk for and time of interventions are affected by sex. Our results have implications for planning follow-up and giving appropriate medical advice to the growing population of adults with repaired coarctation of the aorta.

Posterpresentationer

Fredagen den 15 september kl. 10.20

POSTERSESSION 2B

Hanna Blåhed, doktorand

Institutionen för epidemiologi och global hälsa, Umeå universitet

Medförfattare: Anna-Karin Hurtig, Frida Jonsson

Abstrakt nr: 91

ATT STYRA MED EN POLICYVISION ELLER I PRAKTIKEN? HUR NORRA SVERIGES GLESBYGD
GÖR FÖR ATT KLARA AV PRIMÄRVÅRDSUPPDAGET.

[original title] *Governing the glitch: in-between policy visions and practical realities of primary care management in rural northern Sweden.*

Introduktion: Sveriges hälso- och sjukvårdssystem står inför stora utmaningar, såsom en ökande andel äldre med samsjuklighet och för få yrkesverksamma inom hälso- och sjukvårdssektorn. Denna utveckling är särskilt märkbar i glesbygd där andelen 65+ är högre jämfört med övriga Sverige, och tillväxten inom vård- och omsorgssektorn är låg. "God och nära vård" (SOU 2020:19) är en reform för ett hållbart hälso- och sjukvårdssystem. Den avser stärka primärvården, bl.a. genom tätare samarbeten mellan huvudmän. Det finns även förväntningar på att primärvården digitaliseras än mer. För ansträngda glesbygdskommuner kan policyimplementeringen te sig särskilt krävande.

Syfte och metod : Syftet var att undersöka hur kommunala och regionala aktörer i beslutsfattande positioner hanterar primärvårdsuppdaget i en glesbygd i norra Sverige. Studien är kvalitativ och baseras på en fallstudie (1) från en kommun i södra Lappland. Observationer ur ett mellankommunalt- och regionalt samarbetsprojekt (2021-2022) utgjorde grunden för beskrivningen av kontexten (2). Sju semi-strukturerade djupintervjuer med beslutsfattare inom kommun och region i relation till primärvården genomfördes. Analytisk metod var tematisk analys (3).

Resultat och slutsats: Två huvudteman framkom. "*Styrning med samverkan eller i strid*" har två underteman. Det första undertemplet "*En ofrivillig föregångare*" beskriver en redan väl förankrad praktik av samarbete för att uppnå primärvårdsuppdaget i glesbygdskommuner. Det andra undertemplet "*Glesbygden som avisad och avlägsen*" beskriver svårigheter att överföra glesbygdens praktiker till regionens verksamheter centralt.

En titt in i den glesbygdmedicinska verktygslådan har tre underkategorier. Det första, "*En digital dissonans*", beskriver att trots att södra Lappland är en testbädd för digitala innovationer ligger verksamheterna efter i tillämpningen av dem. Det andra undertemplet "*Vård i glesbygd, helt enkelt?*" ger exempel på personcentrerade arbetssätt som sällan benämns som just det. Det sista undertemplet kallas "*Den kreative överlever*" och beskriver arbetsgivarnas tilltro till medarbetarna att driva lokalt utvecklingsarbete. Preliminära slutsatser innehåller rekommendationer för policy.

Gemensamma föreläsningar

Fredagen den 15 september kl. 12:05

FÖREDRAG (LILLA SALEN)

Andree Wennsig, Allmänläkare

Ånge hälsocentral, Region Västernorrland

Medförfattare: Patrik Wennberg, Sara Själander, Andreas Hult, Margareta Norberg, Maria Wennberg, Per Wester, Emma Nyman, Per Liv

Abstrakt nr: 72

THE EFFECT OF PICTORIAL INFORMATION ABOUT ATHEROSCLEROSIS ON HEALTH-PROMOTING LIFESTYLE HABITS – RESULTS FROM THE VIPVIZA STUDY.

Background: Lifestyle change can reduce cardiovascular disease incidence by half. Still, prevention often fails due to poor adherence to lifestyle recommendations. The use of pictorial information, visualizing the atherosclerosis itself rather than presenting a risk figure, has been shown to reduce cardiovascular risk scores and increase the use of preventive medication. It is unclear to what extent the effect of pictorial information results in lifestyle change.

Aim: We aimed to investigate the effect of pictorial information about subclinical atherosclerosis on lifestyle habits.

Research question: Can provision of ultrasound-based pictorial information of a person's atherosclerosis result in favourable lifestyle changes when conducted in addition to a health survey and a health promoting dialogue?

Method: Visualization of asymptomatic atherosclerotic disease for optimum cardiovascular prevention (VIPVIZA) is a pragmatic, prospective, open-label, randomized controlled trial within the Västerbotten Intervention Program (VIP). In VIP, residents are invited to a health survey and a health-promoting dialogue the year they turn 40, 50 and 60. In total, 3532 VIP participants were included in VIPVIZA and underwent carotid ultrasound examination in addition to the VIP intervention. The participants were randomized 1:1 to intervention (pictorial information on atherosclerosis) or control group (no information). We collected data on lifestyle from the VIP questionnaire and created a lifestyle index based on physical activity, smoking, diet and alcohol consumption. We compared the lifestyle index in the intervention and control group at 3-year follow-up with adjustment for baseline levels of the lifestyle index using ANCOVA.

Results: Preliminary results indicate a significantly healthier lifestyle index in the intervention group than in the control group after three years ($p=0.043$). Complementary analyses will be conducted with stratification for sex, education and degree of atherosclerosis.

Discussion: Risk communication in physician-patient encounters offers many challenges. Personalized pictorial information about atherosclerosis provides a means to increase the patient's knowledge and understanding, which promotes shared decision-making and facilitates moving from risk information to lifestyle modification.

Conclusion: Pictorial information about subclinical atherosclerosis may help motivate and maintain lifestyle change over three years and reduce the risk of cardiovascular disease.

Gemensamma föreläsningar

Fredagen den 15 september kl. 12:05

FÖREDRAG (LILLA SALEN)

Solveig Röisgård, Barnläkare och barnallergolog, överläkare, doktorand
Barnkliniken Östersunds sjukhus, Region Jämtland Härjedalen

Medförfattare: Christina West, Caroline Nilsson, Anna Nopp, Anna Lindam

Abstrakt nr: 6

SWITCH- SWEDISH STUDY OF ORAL IMMUNOTHERAPY FOR MILK ALLERGY IN CHILDREN

Background: The basophil activation test is an emerging tool in the diagnosis of cow's milk allergy (CMA). The aim was to assess the association between basophil activation, level of milk and casein specific Immunoglobulin E antibodies (IgE-ab) and the severity of allergic reactions at milk challenges.

Methods: We enrolled 34 patients aged 5-15 (median 9) years that underwent a double-blind placebo-controlled milk-challenge (DBPCMC) as screening before inclusion in an oral immunotherapy study for CMA. The severity of the allergic reaction at the DBPCMC was graded using Sampson's severity score. Venous blood was drawn before the DBPCMC. IgE-ab to milk and casein were analyzed. Following in vitro stimulation of basophils with casein, the basophil allergen threshold sensitivity, CD-sens, was determined.

Results: Thirty-three patients completed the DBPCMC. There were strong correlations between CD-sens and IgE-ab to milk ($r=0.682$, $p<0.001$), and between CD-sens and IgE-ab to casein ($r=0.823$, $p<0.001$). There was a correlation between the severity of the allergic reaction and CD-sens ($r=0.395$, $p=0.041$) and an inverse correlation between CD-sens and cumulative dose of milk protein to which the patient reacted at the DBPCMC ($r= -0.418$, $p=0.027$). Among the 30 patients with an allergic reaction at the DBPCMC, 67% had positive CD-sens, 23% had negative CD-sens and 10% were non-responders.

Conclusion: Patients with a high CD-sens level tolerated a smaller amount of milk protein and had more severe symptoms at the DBPCMC. Positive CD-sens predicted allergic reactions at the DBPCMC in two thirds of the patients, but allergic reactions occurred despite negative CD-sens.

**Tack så mycket för
ditt deltagande!**

Norrskenskonferensen organiseras i samarbete med:

